



EVROPSKA CENTRALNA BANKA

EUROSISTEM

# IZVAJANJE DENARNE POLITIKE V EUROOBMOČJU

NOVEMBER 2008

ECB EZB EKT EKP

SPLOŠNA  
DOKUMENTACIJA  
O INSTRUMENTIH IN  
POSTOPKIH  
DENARNE POLITIKE  
EUROSISTEMA

SL



EVROPSKA CENTRALNA BANKA

EUROSISTEM



# IZVAJANJE DENARNE POLITIKE V EUROOBMOČJU

NOVEMBER 2008



V letu 2008  
je na vseh  
publikacijah  
ECB motiv z  
bankovca  
za 10 €.

## SPLOŠNA DOKUMENTACIJA O INSTRUMENTIH IN POSTOPKIH DENARNE POLITIKE EUROSISTEMA



© Evropska centralna banka, 2008

**Naslov**

Kaiserstrasse 29  
60311 Frankfurt am Main  
Nemčija

**Poštni naslov**

Postfach 16 03 19  
60066 Frankfurt am Main  
Nemčija

**Telefon**

+49 69 1344 0

**Spletna stran**

<http://www.ecb.europa.eu>

**Faks**

+49 69 1344 6000

*Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje  
v izobraževalne in nekomercialne namene je  
dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.*

*Presečni datum za statistične podatke v tej  
publikaciji je 1. februar 2009.*

ISSN 1830-2858 (spletna izdaja)



# KAZALO

## UVOD

## POGLAVJE 1

### PREGLED OKVIRA DENARNE POLITIKE

1.1 Evropski sistem centralnih bank	7
1.2 Cilji Eurosistema	7
1.3 Instrumenti denarne politike	
Eurosistema	7
1.3.1 Operacije odprtega trga	7
1.3.2 Odprte ponudbe	8
1.3.3 Obvezne rezerve	8
1.4 Nasprotnne stranke	9
1.5 Finančno premoženje za zavarovanje terjatev	9
1.6 Spremembe okvira denarne politike	10

## POGLAVJE 2

### PRIMERNE NASPROTNE STRANKE

2.1 Splošna merila primernosti	11
2.2 Izbira nasprotnih strank za hitre avkcije in dvostranske operacije	11
2.3 Sankcije v primeru neizpolnjevanja obveznosti nasprotne stranke	11
2.4 Začasna ali trajna izključitev zaradi razlogov skrbnega in varnega poslovanja ali dogodkov neplačila	13

## POGLAVJE 3

### OPERACIJE ODPRTEGA TRGA

3.1 Povratne transakcije	14
3.1.1 Splošen opis	14
3.1.2 Operacije glavnega refinanciranja	14
3.1.3 Operacije dolgoročnejšega refinanciranja	15
3.1.4 Povratne operacije finega uravnavanja	15
3.1.5 Povratne strukturne operacije	16
3.2 Dokončne transakcije	16
3.3 Izdaja dolžniških certifikatov ECB	17
3.4 Valutne zamenjave	17
3.5 Zbiranje vezanih vlog	19

## POGLAVJE 4

### ODPRTE PONUDBE

4.1 Odprta ponudba mejnega posojila	20
4.2 Odprta ponudba mejnega depozita	21

## 6 POGLAVJE 5

### POSTOPKI

5.1 Avkcijski postopki	23
5.1.1 Splošen opis	23
5.1.2 Koledar avkcij	24
5.1.3 Najava avkcij	25
5.1.4 Priprava in posredovanje protiponudb s strani nasprotnih strank	26
5.1.5 Postopki za dodelitev na avkcijah	27
5.1.6 Objava rezultatov avkcije	30
5.2 Postopki za dvostranske operacije	31
5.3 Postopki poravnave	32
5.3.1 Splošen opis	32
5.3.2 Poravnava operacij odprtega trga	32
5.3.3 Postopki ob koncu dneva	32

## POGLAVJE 6

### PRIMERNO FINANČNO PREMOŽENJE ZA ZAVAROVANJE

6.1 Splošen opis	34
6.2 Opredelitev primernosti finančnega premoženje za zavarovanje terjatev	34
6.2.1 Merila primernosti za tržno finančno premoženje	35
6.2.2 Merila primernosti za netržno finančno premoženje	37
6.2.3 Dodatne zahteve glede uporabe primerne finančnega premoženja	39
6.3 Bonitetni okvir Eurosistema	41
6.3.1 Obseg in posamezni elementi	41
6.3.2 Izpolnjevanje visokih bonitetnih standardov za tržno finančno premoženje	42
6.3.3 Izpolnjevanje visokih bonitetnih standardov za netržno finančno premoženje	44
6.3.4 Merila sprejemljivosti za bonitetne sisteme	46
6.3.5 Spremljanje uspešnosti bonitetnih sistemov	48
6.4 Ukrepi za obvladovanje tveganj	49
6.4.1 Splošna načela	49
6.4.2 Ukrepi za obvladovanje tveganj pri tržnem finančnem premoženju	51
6.4.3 Ukrepi za obvladovanje tveganj pri netržnem finančnem premoženju	54



6.5 Načela vrednotenja finančnega premoženja za zavarovanje terjatev	54	5 Dodelitev na avkcijah v eurih z variabilno obrestno mero	28
6.6 Čezmejna uporaba primerne finančnega premoženja za zavarovanje terjatev	55	6 Dodelitev na avkcijah valutnih zamenjav z variabilno swap mero	29
6.6.1 Korespondenčni centralnobančni model	56	7 Ukrepi za obvladovanje tveganj	49
6.6.2 Povezave med sistemi poravnave vrednostnih papirjev	58	8 Izračun pozivov h kritju	53
6.7 Sprejetje finančnega premoženja za zavarovanje terjatev v drugih valutah ob nepredvidljivih dogodkih	58	9 Osnova za rezerve in stopnje obveznih rezerv	61
		10 Izračun obresti na rezervna imetja	63
<b>POGLAVJE 7</b>		<b>Slike</b>	
<b>OBVEZNE REZERVE</b>	59	1 Običajni časovni okvir za izvajanje operativnih korakov v standardnih avkcijah	24
7.1 Splošen opis	59	2 Običajni časovni okvir za izvajanje operativnih korakov v hitrih avkcijah	24
7.2 Institucije, ki so obvezniki obveznih rezerv	59	3 Korespondenčni centralnobančni model	56
7.3 Določitev obveznih rezerv	60	4 Povezave med sistemi poravnave vrednostnih papirjev	57
7.4 Izpolnjevanje obveznih rezerv	62		
7.5 Pošiljanje poročil, potrditev in preverjanje osnove za rezerve	62	<b>Tabele</b>	
7.6 Neizpolnjevanje obveznih rezerv	64	1 Operacije denarne politike Eurosistema	9
<b>PRILOGE</b>		2 Običajni trgovalni dnevi za operacije glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja	25
1 Primeri operacij in postopkov denarne politike	65	3 Običajni datumi poravnave za operacije odprtega trga Eurosistema	33
2 Glosar	78	4 Primerno finančno premoženje za operacije denarne politike Eurosistema	40
3 Izbor nasprotnih strank za posege na deviznem trgu in valutne zamenjave za namene denarne politike	89	5 Implicitna bonitetna ocena za izdajatelja, dolžnika ali garanta, ki je enota regionalne ravni države, lokalna oblast ali oseba javnega sektorja euroobmočja in nima bonitetne ocene zunanje bonitetne institucije	43
4 Okvir poročanja za denarno in bančno statistiko Evropske centralne banke	90	6 Likvidnostne kategorije za tržno finančno premoženje	51
5 Spletne strani Eurosistema	99	7 Stopnja odbitkov pri vrednotenju, ki velja za primerno tržno finančno premoženje	52
6 Postopki in sankcije, ki se uporabljajo ob neizpolnjevanju obveznosti nasprotne stranke	100	8 Stopnja odbitkov pri vrednotenju, ki velja za primerne tržne dolžniške instrumente z obratno spremenljivo donosnostjo v kategorijah od I do IV	52
7 Vzpostavitev veljavnega zavarovanja z bančnim posojilom	102	9 Stopnja odbitkov pri vrednotenju, ki velja za bančna posojila s fiksno obrestno mero	55
<b>SEZNAM OKVIRJEV, SLIK IN TABEL</b>			
<b>Okvirji</b>			
1 Izdaja dolžniških certifikatov ECB	17		
2 Valutne zamenjave	18		
3 Operativni koraki avkcijskih postopkov	23		
4 Dodelitev na avkcijah s fiksno mero	27		



## KRATICE

BPRČ	bruto poravnava v realnem času
CCBM	korespondenčni centralnobančni model
CEBS	Odbor evropskih bančnih nadzornikov
CRVP	centralni register vrednostnih papirjev
ECB	Evropska centralna banka
ECAF	bonitetni okvir Eurosistema
ECAI	zunanja bonitetna institucija
EGP	Evropski gospodarski prostor
EGS	Evropska gospodarska skupnost
ES	Evropska skupnost
ESCB	Evropski sistem centralnih bank
ESR 95	Evropski sistem računov 1995
EU	Evropska unija
ICAS	interni bonitetni sistem nacionalne centralne banke
IRB	interni bonitetni sistem
ISIN	ISIN koda
MFI	monetarna finančna institucija
MRVP	mednarodni register vrednostnih papirjev
NCB	nacionalna centralna banka
PCD	posojilo čez dan
PD	verjetnost neplačila
RBMD	netržni hipotekarni dolžniški instrument
RoW	tujina
RT	bonitetno orodje
SDT	sklad denarnega trga
SPVP	sistem poravnave vrednostnih papirjev
TARGET	transevropski sistem bruto poravnave v realnem času, kot je opredeljen v smernici ECB/2005/16
TARGET2	transevropski sistem bruto poravnave v realnem času, kot je opredeljen v smernici ECB/2007/2
UCITS	podjetje za kolektivne naložbe v prenosljive vrednostne papirje
UL	Uradni list Evropske unije

## UVOD

V tem dokumentu je predstavljen operativni okvir, ki ga je Eurosistem\* izbral za enotno denarno politiko v euroobmočju. Ta dokument, ki je del pravnega okvira Eurosistema za instrumente in postopke denarne politike, naj bi se uporabljal kot „splošna dokumentacija” o instrumentih in postopkih denarne politike Eurosistema, zlasti s ciljem zagotoviti nasprotnim strankam informacije, ki jih potrebujejo v zvezi z okvirom denarne politike Eurosistema.

Splošna dokumentacija sama po sebi ne podeljuje pravic niti ne nalaga obveznosti nasprotnim strankam. Pravno razmerje med Eurosistemom in njegovimi nasprotnimi strankami se vzpostavi na podlagi ustreznih pogodbenih ali zakonskih ureditev.

Dokument je razdeljen na sedem poglavij. Poglavje 1 daje pregled operativnega okvira denarne politike Eurosistema. V poglavju 2 so opredeljena merila primernosti za nasprotne stranke, ki sodelujejo v operacijah denarne politike Eurosistema. Poglavje 3 opisuje operacije odprtega trga, medtem ko poglavje 4 predstavlja odprte ponudbe, ki so na voljo nasprotnim strankam. Poglavje 5 določa postopke, ki se uporabljajo pri izvrševanju operacij denarne politike. V poglavju 6 so opredeljena merila primernosti za finančno premoženje za zavarovanje terjatev v operacijah denarne politike. Poglavje 7 pa predstavlja sistem obveznih rezerv Eurosistema.

Priloge vsebujejo primere operacije denarne politike, glosar, merila za izbor nasprotnih strank pri posegih Eurosistema na deviznem trgu, predstavitev okvira poročanja za potrebe denarne in bančne statistike Evropske centralne banke, seznam naslovov spletnih strani Eurosistema, opis postopkov in sankcij, ki se uporabijo v primeru, da nasprotna stranka ne izpolni svojih obveznosti, ter dodatne pravne zahteve za vzpostavitev učinkovitega zavarovanja z bančnimi posojili, ko se ta uporabijo kot zavarovanje pri operacijah Eurosistema.

\* Svet Evropske centralne banke je sklenil, da besedo „Eurosistem” uporablja kot izraz, ki označuje tiste elemente Evropskega sistema centralnih bank, ki opravljajo njegove temeljne naloge, tj. Evropsko centralno banko in nacionalne centralne banke tistih držav članic, ki so uvedle enotno valuto v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

## PREGLED OKVIRA DENARNE POLITIKE

### I.1 EVROPSKI SISTEM CENTRALNIH BANK

Evropski sistem centralnih bank (ESCB) sestavljajo Evropska centralna banka (ECB) in nacionalne centralne banke držav članic Evropske unije (EU).<sup>1</sup> Dejavnosti ESCB se izvajajo v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti (Pogodba) in Statutom Evropskega sistema centralnih bank in Evropske centralne banke (Statut ESCB). ESCB vodi organi odločanja ECB. Svet ECB je tako odgovoren za oblikovanje denarne politike, medtem ko je Izvršilni odbor pooblaščen za izvajanje denarne politike v skladu z odločitvami Sveta in smernicami, ki jih določi Svet. Kolikor je možno in primerno ter s ciljem zagotoviti operativno učinkovitost, ECB uporabi nacionalne centralne banke<sup>2</sup> za opravljanje poslov, ki so sestavni del nalog Eurosistema. Nacionalne centralne banke lahko med članicami Eurosistema izmenjujejo posamezne informacije, kot so na primer operativni podatki v zvezi z nasprotnimi strankami, ki sodelujejo v operacijah Eurosistema, če je to potrebno za izvajanje denarne politike.<sup>3</sup> Operacije denarne politike Eurosistema se izvajajo pod enakimi pogoji v vseh državah članicah.<sup>4</sup>

### I.2 CILJI EUROSISTEMA

Poglavni cilj Eurosistema je ohranjanje stabilnosti cen, kakor je opredeljeno v členu 105 Pogodbe. Če to ni v nasprotju z njegovim poglavitnim ciljem, Eurosistem podpira splošne ekonomske politike v Evropski skupnosti. Pri uresničevanju svojih ciljev mora Eurosistem ravnati v skladu z načelom odprtega tržnega gospodarstva s svobodno konkurenco, pri čemer podpira učinkovito razporejanje virov.

### I.3 INSTRUMENTI DENARNE POLITIKE EUROSISTEMA

Eurosistem ima za doseganje svojih ciljev na voljo vrsto instrumentov denarne politike: Eurosistem izvaja operacije odprtega trga, nudi odprte ponudbe in od kreditnih institucij zahteva,

da vzdržujejo obvezne rezerve na računih pri Eurosistemu.

#### I.3.1 OPERACIJE ODPRTEGA TRGA

Operacije odprtega trga imajo pomembno vlogo v denarni politiki Eurosistema, ko gre za uravnavanje obrestnih mer, uravnavanje likvidnosti na trgu in signaliziranje naravnosti denarne politike. Eurosistem ima za izvajanje operacij odprtega trga na voljo pet vrst instrumentov. Najpomembnejši instrument so *povratne transakcije* (izvajajo se na podlagi repo pogodb ali zavarovanih posojil). Eurosistem lahko uporabi tudi *dokončne transakcije, izdaje dolžniških certifikatov, valutne zamenjave in zbiranje vezanih vlog*. Pobudo za operacije odprtega trga da ECB, ki tudi odloča o instrumentu, ki se bo uporabil, in pogojih za njegovo izvršitev. Lahko se izvršijo na podlagi standardnih avkcij, hitrih avkcij ali dvostranskih postopkov.<sup>5</sup> Glede na njihove cilje, pogostost in postopke se lahko operacije odprtega trga Eurosistema razdelijo na naslednje štiri kategorije (glej tudi tabelo 1).

- *Operacije glavnega refinanciranja* so redne povratne transakcije za povečevanje likvidnosti, organizirane tedensko in z

1 Opozoriti je treba, da nacionalne centralne banke držav članic, ki niso uvedle enotne valute v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti (Pogodbo), obdržijo svoja pooblastila na področju denarne politike v skladu z nacionalnim pravom in zato niso vključene v izvajanje enotne denarne politike.

2 V celotnem dokumentu se izraz „nacionalne centralne banke“ nanaša na nacionalne centralne banke držav članic, ki so uvedle enotno valuto v skladu s Pogodbo.

3 Takšne informacije morajo biti poslovna skrivnosti v skladu s členom 38 Statuta ESCB.

4 V celotnem dokumentu se izraz „država članica“ nanaša na državo članico, ki je uvedla enotno valuto v skladu s Pogodbo.

5 Različni postopki za izvajanje operacij odprtega trga Eurosistema, tj. standardne avkcije, hitre avkcije in dvostranski postopki, so opredeljeni v poglavju 5. Pri *standardnih avkcijah* poteče največ 24 ur med najavo avkcije in pošiljanjem obvestil uspešnim ponudnikom. Standardnih avkcij se lahko udeležijo vse nasprotne stranke, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti iz poglavja 2.1. *Hitre avkcije* se navadno izvedejo v časovnem okviru 90 minut. Eurosistem lahko izbere omejeno število nasprotnih strank za sodelovanje pri hitrih avkcijah. Izraz „dvostranski postopki“ se nanaša na kateri koli primer, v katerem Eurosistem izvede transakcijo z eno ali nekaj nasprotnimi strankami, ne da bi pri tem uporabil avkcijske postopke. Dvostranski postopki zajemajo tudi operacije, ki se izvedejo prek borz vrednostnih papirjev ali prek tržnih posrednikov.



običajno zapadlostjo enega tedna. Te operacije izvajajo nacionalne centralne banke na podlagi standardnih avkcij. Operacije glavnega refinanciranja imajo osrednjo vlogo pri uresničevanju ciljev operacij odprtega trga Eurosistema.

- *Operacije dolgoročnejšega refinanciranja* so povratne transakcije za povečevanje likvidnosti, organizirane mesečno in z običajno zapadlostjo treh mesecev. Te operacije imajo za cilj zagotoviti nasprotnim strankam dodatno dolgoročnejše refinanciranje in jih izvajajo nacionalne centralne banke na podlagi standardnih avkcij. S temi operacijami Eurosistem trgu praviloma ne želi signalizirati namer glede obrestnih mer.
- *Operacije finega uravnavanja* se izvajajo občasno s ciljem uravnavanja likvidnosti na trgu in uravnavanja obrestnih mer, zlasti z namenom izravnati učinke, ki jih imajo na obrestne mere nepričakovana nihanja likvidnosti na trgu. Operacije finega uravnavanja se lahko izvajajo na zadnji dan obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv z namenom odpraviti likvidnostna neravnovesja, ki bi lahko nastala po dodelitvi v zadnji operaciji glavnega refinanciranja. Operacije finega uravnavanja se v prvi vrsti izvajajo kot povratne transakcije, vendar so lahko tudi v obliki valutnih zamenjav ali zbiranja vezanih vlog. Instrumenti in postopki, ki se uporabljajo pri izvajanju operacij finega uravnavanja, se prilagodijo glede na vrsto transakcije in posebne cilje, ki se jih želi doseči s temi operacijami. Operacije finega uravnavanja običajno izvajajo nacionalne centralne banke na podlagi hitrih avkcij ali dvostranskih postopkov. Svet ECB lahko odloči, da v izrednih okoliščinah dvostranske operacije finega uravnavanja izvaja tudi sama ECB.
- Poleg tega lahko Eurosistem izvaja *strukturne operacije* na podlagi izdaje dolžniških certifikatov, povratnih transakcij in dokončnih transakcij. Te operacije se izvajajo, kadar želi ECB prilagoditi strukturno pozicijo Eurosistema

do finančnega sektorja (redno ali občasno). Strukturne operacije v obliki povratnih transakcij in izdaje dolžniških instrumentov izvajajo nacionalne centralne banke na podlagi standardnih avkcij. Strukturne operacije v obliki dokončnih transakcij se izvajajo na podlagi dvostranskih postopkov.

### 1.3.2 ODPRTE PONUDBE

Namen odprtih ponudb je povečevati ali umikati likvidnost čez noč, signalizirati splošno naravnost denarne politike in določiti mejo nihanja obrestnih mer na trgu čez noč. Primerne nasprotne stranke imajo na lastno pobudo na voljo dve odprti ponudbi, pod pogojem, da izpolnjujejo določene operativne pogoje dostopa (glej tudi tabelo 1).

- Nasprotne stranke lahko uporabijo *odprto ponudbo mejnega posojila* za pridobitev likvidnosti čez noč od nacionalnih centralnih bank na podlagi primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev. V normalnih okoliščinah ni omejitev zneska posojila ali drugih omejitev dostopa nasprotnih strank do posojila, razen zahteve po predložitvi zadostnega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev. Obrestna mera za mejno posojilo praviloma predstavlja zgornjo mejo obrestne mere na trgu čez noč.
- Nasprotne stranke lahko uporabijo *odprto ponudbo mejnega depozita* za plasiranje depozitov čez noč pri nacionalnih centralnih bankah. V normalnih okoliščinah ni omejitev višine depozitov ali drugih omejitev dostopa nasprotnih strank do tega instrumenta. Obrestna mera za odprto ponudbo mejnega depozita praviloma predstavlja spodnjo mejo obrestne mere na trgu čez noč.

Odprte ponudbe upravljajo decentralizirano nacionalne centralne banke.

### 1.3.3 OBVEZNE REZERVE

Sistem obveznih rezerv Eurosistema se uporablja za kreditne institucije v euroobmočju,

Tabela I Operacije denarne politike Eurosistema

Operacije denarne politike	Vrsta transakcije		Zapadlost	Pogostost	Postopek
	Povečevanje likvidnosti	Umikanje likvidnosti			
<b>Operacije odprtega trga</b>					
Operacije glavnega refinanciranja	Povratne transakcije	-	En teden	Tedensko	Standardne avkcije
Operacije dolgoročnejšega refinanciranja	Povratne transakcije	-	Tri mesece	Mesečno	Standardne avkcije
Operacije finega uravnavanja	Povratne transakcije Valutne zamenjave	Povratne transakcije Zbiranje vezanih vlog Valutne zamenjave	Nestandardizirano	Občasno	Hitre avkcije Dvostranski postopki
Strukturne operacije	Povratne transakcije	Izdaja dolžniških certifikatov	Standardizirano/ nestandardizirano	Redno in občasno	Standardne avkcije
	Dokončni nakupi	Dokončne prodaje	-	Občasno	Dvostranski postopki
<b>Odprte ponudbe</b>					
Odprta ponudba mejnega posojila	Povratne transakcije	-	Čez noč	Dostop po prostem preudarku nasprotnih strank	
Odprta ponudba mejnega depozita	-	Vloge	Čez noč	Dostop po prostem preudarku nasprotnih strank	

in sicer predvsem za stabilizacijo obrestnih mer denarnega trga in ustvarjanje (ali povečanje) strukturnega likvidnostnega primanjkljaja. Rezerve, ki jih je dolžna zagotoviti vsaka institucija, se določijo glede na postavke njene bilance stanja. Z namenom slediti cilju stabilizacije obrestnih mer sistem obveznih rezerv Eurosistema omogoča institucijam uporabo metode povprečenja. Izpolnjevanje obveznih rezerv se določi na podlagi povprečnih dnevnih stanj rezervnih imetij v obdobju izpolnjevanja. Institucije prejmejo nadomestilo za rezervna imetja, ki ne presegajo zneska izračunanih obveznih rezerv, po obrestni meri Eurosistema za operacije glavnega refinanciranja.

#### I.4 NASPROTNE STRANKE

Okvir denarne politike Eurosistema je oblikovan tako, da zagotavlja udeležbo širokega kroga nasprotnih strank. Institucije, za katere velja zahteva po obveznih rezervah v skladu s členom 19.1 Statuta ESCB, lahko dostopajo do odprtih ponudb in sodelujejo v operacijah odprtega trga na podlagi standardnih avkcij ter dokončnih transakcij. Eurosistem lahko izbere omejeno število nasprotnih strank za sodelovanje

pri operacijah finega uravnavanja. Pri operacijah valutnih zamenjav (swap poslih), ki se izvajajo za namene denarne politike, se uporabljajo aktivni udeleženci na deviznem trgu. Krog nasprotnih strank za te operacije je omejen na tiste institucije, ki se nahajajo v euroobmočju in so bile izbrane za posege Eurosistema na deviznem trgu.

#### I.5 FINANČNO POMOŽENJE ZA ZAVAROVANJE TERJATEV

Na podlagi člena 18.1 Statuta ESCB morajo vse kreditne operacije Eurosistema (tj. operacije denarne politike za povečevanje likvidnosti in posojilo čez dan) temeljiti na primernem zavarovanju. Eurosistem sprejema širok nabor finančnega premoženja za zavarovanje svojih operacij. Eurosistem je razvil enoten okvir primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, ki je skupen za vse kreditne operacije (imenuje se tudi „enotna lista“). Enotni okvir je 1. januarja 2007 nadomestil sistem z dvema listama, ki je veljal od začetka tretje faze ekonomske in monetarne unije. Enotni okvir zajema tržno in netržno finančno premoženje, ki izpolnjuje poenotena merila primernosti, ki

veljajo za celotno euroobmočje in jih je določil Eurosistem. Med tržnim in netržnim finančnim premoženjem ni razlik glede kakovosti finančnega premoženja in njegove primernosti za različne vrste operacij denarne politike Eurosistema, razen dejstva, da se netržno finančno premoženje ne uporablja za dokončne transakcije. Vse primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev se lahko uporablja preko meja s pomočjo korespondenčnega centralnobančnega modela (CCBM) ter v primeru tržnega premoženja tudi prek primernih povezav med sistemi poravnave vrednostnih papirjev (SPVP) v EU.

#### **I.6 SPREMEMBE OKVIRA DENARNE POLITIKE**

Svet ECB lahko kadar koli spremeni instrumente, pogoje, merila in postopke za izvajanje operacij denarne politike Eurosistema.

## POGLAVJE 2

### PRIMERNE NASPROTNE STRANKE

#### 2.1 SPLOŠNA MERILA PRIMERNOSTI

Nasprotne stranke v operacijah denarne politike Eurosistema morajo izpolnjevati določena merila primernosti.<sup>1</sup> Ta merila so določena s ciljem omogočiti širokemu krogu institucij dostop do operacij denarne politike Eurosistema, krepiti enako obravnavo institucij v celotnem euroobmočju in zagotoviti, da nasprotne stranke izpolnjujejo določene operativne zahteve ter zahteve skrbnega in varnega poslovanja.

- Samo institucije, ki so obvezniki v sistemu obveznih rezerv Eurosistema v skladu s členom 19.1 Statuta ESCB, so primerne nasprotne stranke. Institucije, ki so izvzete iz obveznosti v okviru sistema obveznih rezerv Eurosistema (glej poglavje 7.2), niso primerne nasprotne stranke pri odprtih ponudbah in operacijah odprtega trga Eurosistema.
- Nasprotne stranke morajo biti finančno trdne. Biti morajo potrjene najmanj eni obliki nadzora s strani nacionalnih organov, ki je usklajen z zahtevami EU/EGP.<sup>2</sup> Vseeno se lahko kot nasprotne stranke sprejmejo tudi finančno trdne institucije, ki so predmet neusklajenega nacionalnega nadzora primerljive kvalitete, npr. v euroobmočju ustanovljene podružnice institucij, ki imajo sedež zunaj Evropskega gospodarskega prostora (EGP).
- Za zagotovitev učinkovitega izvajanja operacij denarne politike Eurosistema morajo nasprotne stranke izpolnjevati vsa operativna merila, določena v ustreznih pogodbenih ali zakonskih ureditvah, ki jih uporablja posamezna nacionalna centralna banka (ali ECB).

Ta splošna merila primernosti so enaka za celotno euroobmočje. Institucije, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti:

- lahko dostopajo do odprtih ponudb Eurosistema in

- se lahko udeležujejo operacij odprtega trga Eurosistema, ki temeljijo na standardnih avkcijah.

Institucija lahko dostopa do odprtih ponudb in operacij odprtega trga Eurosistema na podlagi standardnih avkcij samo prek nacionalne centralne banke države članice, v kateri je ustanovljena. Če ima institucija poslovalnica (sedež ali podružnice) v več kakor eni državi članici, ima vsaka poslovalnica dostop do teh operacij prek nacionalne centralne banke države članice, v kateri se nahaja, ne glede na to da lahko protiponudbe ene institucije predloži samo ena poslovalnica (bodisi sedež ali izbrana podružnica) v vsaki državi članici.

#### 2.2 IZBIRA NASPROTNIH STRANK ZA HITRE AVKCIJE IN DVOSTRANSKE OPERACIJE

Pri dokončnih transakcijah ni vnaprejšnjih omejitev glede kroga nasprotnih strank.

Pri valutnih zamenjavah, ki se izvajajo za namene denarne politike, morajo biti nasprotne stranke sposobne učinkovito opravljati devizne transakcije velikega obsega v katerih koli tržnih pogojih. Krog nasprotnih strank za valutne zamenjave je enak krogu nasprotnih strank, ki se nahajajo v euroobmočju in so izbrane za posege Eurosistema na deviznem trgu. Merila in postopki, ki se uporabljajo pri izbiri nasprotnih strank za posege na deviznem trgu, so predstavljeni v prilogi 3.

Pri drugih operacijah, ki se izvajajo na podlagi hitrih avkcij in dvostranskih postopkov (povratne transakcije finega uravnavanja in zbiranje vezanih vlog), vsaka nacionalna centralna banka izbere določeno število nasprotnih strank iz nabora institucij, ustanovljenih v svoji državi

1 Pri dokončnih transakcijah ni vnaprejšnjih omejitev glede kroga nasprotnih strank.

2 Usklajen nadzor kreditnih institucij temelji na Direktivi 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (preoblikovano), Uradni list Evropske unije (UL), L 177 z dne 30. junija 2006, stran 1.



članici, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti za nasprotno stranke. Pri tem je glavno merilo izbire aktivnost na denarnem trgu. Druga merila, ki se lahko upoštevajo, so na primer učinkovitost službe za trgovanje z vrednostnimi papirji in potencial za udeležbo pri avkcijah.

Pri hitrih avkcijah in dvostranskih operacijah nacionalne centralne banke sklepajo posle z nasprotnimi strankami, ki so vključene v krog njihovih nasprotnih strank za fino uravnavanje. Hitre avkcije in dvostranske operacije se lahko izvajajo tudi s širšim krogom nasprotnih strank. Če zaradi operativnih razlogov nacionalna centralna banka pri vsaki operaciji ne more sodelovati z vsemi nasprotnimi strankami za fino uravnavanje, se nasprotno stranke v tej državi članici izberejo po sistemu kroženja, da bi se zagotovil enakopraven dostop vseh nasprotnih strank.

Svet ECB lahko odloči, da v izrednih okoliščinah dvostranske operacije finega uravnavanja izvaja tudi sama ECB. Če bi morala dvostranske operacije izvajati ECB, bi v takšnih primerih izbrala nasprotno stranke po sistemu kroženja iz kroga tistih nasprotnih strank v euroobmočju, ki so primerne za hitre avkcije in dvostranske operacije, s čimer bi bil vsem omogočen enakopraven dostop.

### 2.3 SANKCIJE V PRIMERU NEIZPOLNJEVANJA OBVEZNOSTI NASPROTNE STRANKE

ECB institucijam, ki ne izpolnjujejo obveznosti iz uredb in odločb ECB v zvezi z uporabo obveznih rezerv, naloži sankcije v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2532/98 z dne 23. novembra 1998 o pooblastilih Evropske centralne banke za nalaganje sankcij<sup>3</sup>, Uredbo Evropske centralne banke (ES) št. 2157/1999 z dne 23. septembra 1999 o pooblastilih Evropske centralne banke za nalaganje sankcij (ECB/1999/4)<sup>4</sup>, Uredbo Sveta (ES) št. 2531/98 z dne 23. novembra 1998 o uporabi obveznih rezerv Evropske centralne banke<sup>5</sup>, kakor je bila spremenjena, in Uredbo Evropske centralne banke (ES) št. 1745/2003 z dne 12. septembra 2003 o uporabi obveznih rezerv (ECB/2003/9).<sup>6</sup> Ustrezne sankcije in postopkovna

pravila za njihovo izvajanje so določena v zgoraj navedenih uredbah. Poleg tega lahko v primeru hudih kršitev obveznih rezerv Eurosistem nasprotno stranke začasno izključi iz udeležbe v operacijah odprtega trga.

V skladu z določbami pogodbenih ali zakonskih ureditev, ki jih uporablja zadevna nacionalna centralna banka (ali ECB), lahko Eurosistem nasprotnim strankam naloži in bo naložil denarne kazni, ali jih začasno izključi iz udeležbe v operacijah odprtega trga, če ne izpolnijo svojih obveznosti po pogodbenih ali zakonskih ureditvah, ki jih uporabljajo nacionalne centralne banke (ali ECB), kakor je navedeno spodaj.

To velja za primere kršitev avkcijskih pravil (če nasprotna stranka ni sposobna zagotoviti zadostnega finančnega premoženja za zavarovanje zneska, ki ji je bil dodeljen v operaciji povečevanja likvidnosti, ali če ni sposobna zagotoviti zadostnih denarnih sredstev za poravnavo zneska, ki ji je bil dodeljen v operaciji umikanja likvidnosti) in pravil dvostranskih transakcij (če pri dvostranskih transakcijah nasprotna stranka ni sposobna zagotoviti zadostnega zneska primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev ali zadostnih denarnih sredstev za poravnavo dogovorjenega zneska).

To velja tudi za primere, ko nasprotna stranka ne izpolnjuje pravil za uporabo finančnega premoženja za zavarovanje terjatev (če nasprotna stranka uporablja finančno premoženje, ki je ali je postalo neprimerno ali ga nasprotna stranka ne sme uporabljati, na primer zaradi tesnih povezav med izdajateljem/garantom in nasprotno stranko ali zato ker sta to isti osebi), in za neizpolnjevanje pravil za postopke ob koncu dneva ter pogojev dostopa do mejnega posojila (če nasprotna stranka, ki ima ob koncu dneva negativno stanje na poravnalnem računu, ne izpolnjuje pogojev dostopa do mejnega posojila).

3 UL L 318 z dne 27. novembra 1998, stran 4.

4 UL L 264 z dne 12. oktobra 1999, stran 21.

5 UL L 318 z dne 17. novembra 1998, stran 1.

6 UL L 250 z dne 2. oktobra 2003, stran 10.



Poleg tega se lahko ukrep začasne izključitve, ki se izreče nasprotni stranki, ki ne izpolnjuje obveznosti, uporabi tudi za podružnice iste institucije, ki se nahajajo v drugih državah članicah. Izjemoma se lahko nasprotno stranko za določeno obdobje izključi iz sodelovanja v vseh prihodnjih operacijah denarne politike, kadar je to potrebno zaradi resnosti primera neizpolnjevanja obveznosti, denimo zaradi njegove pogostosti ali trajanja.

Denarne kazni, ki jih naložijo nacionalne centralne banke v primeru neizpolnjevanja, ki se nanaša na kršitve pravil v zvezi z avkcijami, dvostranskimi transakcijami, finančnim premoženjem za zavarovanje terjatev, postopki ob koncu dneva ali pogoji dostopa do odprte ponudbe mejnega posojila, so izračunane po vnaprej določeni kazenski obrestni meri (kakor je navedeno v prilogi 6).

#### **2.4 ZAČASNA ALI TRAJNA IZKLJUČITEV ZARADI RAZLOGOV SKRBNEGA IN VARNEGA POSLOVANJA ALI DOGODKOV NEPLAČILA**

V skladu s pogodbenimi ali zakonskimi ureditvami, ki jih uporablja zadevna nacionalna centralna banka (ali ECB), lahko Eurosistem zaradi razlogov skrbnega in varnega poslovanja nasprotne stranke začasno ali trajno izključi iz uporabe instrumentov denarne politike.

Poleg tega se lahko začasna ali trajna izključitev nasprotnih strank odobri v nekaterih primerih, ki sodijo pod pojem „neplačilo” nasprotne stranke, kakor je opredeljen v pogodbenih ali zakonskih ureditvah, ki jih uporabljajo nacionalne centralne banke.

## POGLAVJE 3

### OPERACIJE ODPRTEGA TRGA

Operacije odprtega trga imajo pomembno vlogo v denarni politiki Eurosistema. Uporabljajo se za uravnavanje obrestnih mer, uravnavanje likvidnosti na trgu in signaliziranje naravnosti denarne politike. Glede na njihove cilje, pogostost in postopke lahko operacije odprtega trga Eurosistema razdelimo na štiri kategorije: operacije glavnega refinanciranja, operacije dolgoročnejšega refinanciranja, operacije finega uravnavanja in strukturne operacije. Z vidika uporabljenih instrumentov so povratne transakcije glavni instrument operacij odprtega trga Eurosistema in se lahko uporabijo za vse štiri kategorije operacij, medtem ko se lahko dolžniški certifikati uporabijo za strukturne operacije umikanja likvidnosti. Strukturne operacije se lahko izvajajo tudi s pomočjo dokončnih transakcij, tj. z nakupi in prodajami. Poleg tega ima Eurosistem na razpolago dva druga instrumenta za izvajanje operacij finega uravnavanja: valutne zamenjave in zbiranje vezanih vlog. V nadaljevanju so podrobno predstavljene značilnosti posameznih vrst instrumentov odprtega trga, ki jih uporablja Eurosistem.

#### 3.1 POVRATNE TRANSAKCIJE

##### 3.1.1 SPLOŠEN OPIS

###### VRSTA INSTRUMENTA

Povratne transakcije se nanašajo na operacije, pri katerih Eurosistem kupuje ali prodaja primerno finančno premoženje na podlagi repo pogodb ali izvaja kreditne operacije, zavarovane s primernim finančnim premoženjem. Povratne transakcije se uporabljajo za operacije glavnega refinanciranja in operacije dolgoročnejšega refinanciranja. Poleg tega lahko Eurosistem povratne transakcije uporablja za strukturne operacije in operacije finega uravnavanja.

###### PRAVNA NARAVA

Nacionalne centralne banke lahko izvajajo povratne transakcije bodisi v obliki repo pogodb (tj. lastništvo nad finančnim premoženjem se prenese na upnika, istočasno

pa se stranki dogovorita, da bo lastništvo nad finančnim premoženjem enkrat v prihodnosti preneseno nazaj na dolžnika) ali z zavarovanimi posojili (tj. upnik dobi izvršljivo pravico unovčenja finančnega premoženja, ki je bilo dano kot zavarovanje terjatve, vendar ob predpostavljani izpolnitvi dolžnikove obveznosti lastništvo nad finančnim premoženjem obdrži dolžnik). Ostale določbe za povratne transakcije v obliki repo pogodb so določene v pogodbenih ureditvah, ki jih uporablja posamezna nacionalna centralna banka (ali ECB). Ureditve za povratne transakcije v obliki zavarovanih posojil upoštevajo posebne postopke in formalnosti, ki so v posameznih pravnih sistemih potrebni za vzpostavitev in poznejše aktiviranje osnovnega zavarovanja (npr. zastava, odstop terjatve ali zavarovanje (*charge*)).

###### IZRAČUN OBRESTI

Razlika med nakupno ceno in ceno povratnega nakupa pri repo pogodbi je enaka obrestim na izposojeni ali posojeni denarni znesek v času do zapadlosti posla, tj. cena ponovnega nakupa vključuje obresti posla. Obresti povratne transakcije v obliki zavarovanega posojila se določijo na podlagi obrestne mere od zneska posojila v obdobju do zapadlosti operacije. Obrestna mera, ki velja za povratne operacije odprtega trga Eurosistema, je linearna obrestna mera, pri čemer se za štetje dni uporablja konvencija „dejansko število dni/360 dni v letu“.

##### 3.1.2 OPERACIJE GLAVNEGA REFINANCIRANJA

Operacije glavnega refinanciranja so najpomembnejše operacije odprtega trga, ki jih izvaja Eurosistem, in imajo osrednjo vlogo pri uresničevanju ciljev uravnavanja obrestnih mer, uravnavanja likvidnosti na trgu in signaliziranja naravnosti denarne politike.

Operativne značilnosti operacij glavnega refinanciranja so naslednje:

- so povratne operacije povečevanja likvidnosti;

- izvajajo se redno vsak teden<sup>1</sup>;
- običajno imajo rok zapadlosti en teden<sup>2</sup>;
- izvajajo se decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank;
- izvajajo se na podlagi standardnih avkcij (kakor je določeno v poglavju 5.1);
- vse nasprotne stranke, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti (kakor je določeno v poglavju 2.1), lahko pri operacijah glavnega refinanciranja posredujejo protiponudbe;
- tržno in netržno finančno premoženje (kakor je določeno v poglavju 6) je pri operacijah glavnega refinanciranja primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev.

### 3.1.3 OPERACIJE DOLGOROČNEJŠEGA REFINANCIRANJA

Eurosistem izvaja tudi redne operacije refinanciranja, običajno s trimesečno zapadlostjo, namenjene zagotavljanju dodatnega dolgoročnejšega refinanciranja finančnega sektorja. S temi operacijami Eurosistem trgu praviloma ne želi signalizirati namer glede obrestnih mer. Zato se operacije dolgoročnejšega refinanciranja običajno izvajajo v obliki avkcij z variabilno mero, ECB pa občasno objavi obseg refinanciranja, ki bo dodeljen v prihodnjih avkcijah. V izrednih okoliščinah lahko Eurosistem operacije dolgoročnejšega refinanciranja izvaja tudi v obliki avkcij s fiksno obrestno mero.

Operativne značilnosti operacij dolgoročnejšega refinanciranja so naslednje:

- so povratne operacije povečevanja likvidnosti;
- izvajajo se redno vsak mesec<sup>1</sup>;
- običajno imajo rok zapadlosti tri mesece<sup>2</sup>;
- izvajajo se decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank;

- izvajajo se na podlagi standardnih avkcij (kakor je določeno v poglavju 5.1);
- vse nasprotne stranke, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti (kakor je določeno v poglavju 2.1), lahko pri operacijah dolgoročnejšega refinanciranja posredujejo protiponudbe;
- tržno in netržno finančno premoženje (kakor je določeno v poglavju 6) je pri operacijah dolgoročnejšega refinanciranja primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev.

### 3.1.4 POVRATNE OPERACIJE FINEGA URAVNAVANJA

Eurosistem lahko izvaja operacije finega uravnavanja v obliki povratnih transakcij odprtega trga. Cilj operacij finega uravnavanja je uravnavati likvidnost na trgu in uravnavati obrestne mere, zlasti z namenom izravnati učinke, ki jih imajo na obrestne mere nepričakovana nihanja likvidnosti na trgu. Operacije finega uravnavanja se lahko izvajajo na zadnji dan obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv z namenom odpraviti likvidnostna neravnovesja, ki bi lahko nastala po dodelitvi v zadnji operaciji glavnega refinanciranja. Zaradi morebitne potrebe po hitrem ukrepanju v primeru nepričakovanih dogodkov na trgu je zaželeno ohraniti visoko stopnjo fleksibilnosti pri izbiri postopkov in operativnih značilnosti teh operacij.

Operativne značilnosti povratnih operacij finega uravnavanja so naslednje:

- lahko so v obliki operacije povečevanja likvidnosti ali umikanja likvidnosti;
- njihova pogostost ni standardizirana;

1 Operacije glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja se izvajajo v skladu z vnaprej objavljenim koledarjem avkcij Eurosistema (glej tudi poglavje 5.1.2), ki je objavljen na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)), kakor tudi na spletnih straneh Eurosistema (glej prilogo 5).

2 Zapadlost operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja se lahko občasno spreminja med drugim glede na praznike v državah članicah.

- njihova zapadlost ni standardizirana;
- povratne transakcije finega uravnavanja za povečevanje likvidnosti se običajno izvajajo na podlagi hitrih avkcij, čeprav možnost uporabe dvostranskih postopkov ni izključena (glej poglavje 5);
- povratne transakcije finega uravnavanja za umikanje likvidnosti se praviloma izvajajo na podlagi dvostranskih postopkov (kakor je določeno v poglavju 5.2);
- te operacije se običajno izvajajo decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank (Svet ECB lahko odloči, da v izrednih okoliščinah dvostranske povratne operacije finega uravnavanja izvaja ECB);
- Eurosistem lahko v skladu z merili, določenimi v poglavju 2.2, izbere omejeno število nasprotnih strank za sodelovanje v povratnih operacijah finega uravnavanja;
- tržno in netržno finančno premoženje (kakor je določeno v poglavju 6) je pri povratnih operacijah finega uravnavanja primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev.
- vse nasprotnne stranke, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti (kakor je določeno v poglavju 2.1), lahko pri povratnih strukturnih operacijah posredujejo protiponudbe;
- tržno in netržno finančno premoženje (kakor je določeno v poglavju 6) je pri povratnih strukturnih operacijah primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev.

### 3.2 DOKONČNE TRANSAKCIJE

#### VRSTA INSTRUMENTA

Dokončne transakcije odprtega trga so operacije, pri katerih Eurosistem na trgu dokončno kupuje ali prodaja primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev. Takšne operacije se izvajajo samo za strukturne namene.

#### PРАВNA NARAVA

Dokončna transakcija je popoln prenos lastništva s prodajalca na kupca, ne da bi bil pri tem predviden poznejši prenos lastništva nazaj na prodajalca. Te transakcije se izvajajo v skladu s tržnimi običaji, ki veljajo za dolžniške instrumente, uporabljene v transakciji.

#### DOLOČITEV CENE

Pri izračunu cen Eurosistem deluje v skladu s tržnimi običaji, ki se najbolj pogosto uporabljajo za dolžniški instrument, uporabljen v transakciji.

#### DRUGE OPERATIVNE ZNAČILNOSTI

Operativne značilnosti dokončnih transakcij Eurosistema so naslednje:

#### 3.1.5 POV RATNE STRUKTURNE OPERACIJE

Eurosistem lahko izvaja strukturne operacije v obliki povratnih transakcij odprtega trga z namenom, da prilagodi strukturno pozicijo Eurosistema do finančnega sektorja.

Operativne značilnosti teh operacij so naslednje:

- so operacije povečevanja likvidnosti;
- pogostost operacij je lahko redna ali občasna;
- zapadlost operacij ni vnaprej standardizirana;
- izvajajo se na podlagi standardnih avkcij (kakor je določeno v poglavju 5.1);
- izvajajo se decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank;
- lahko so v obliki operacije povečevanja likvidnosti (dokončni nakup) ali umikanja likvidnosti (dokončna prodaja);
- njihova pogostost ni standardizirana;
- izvajajo se prek dvostranskih postopkov (kakor je določeno v poglavju 5.2);
- običajno se izvajajo decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank;

- pri dokončnih transakcijah ni vnaprejšnjih omejitev glede kroga nasprotnih strank;
- pri dokončnih transakcijah je predmet nakupa ali prodaje samo tržno finančno premoženje (kakor je določeno v poglavju 6).

čemer se za štetje dni uporablja konvencija „dejansko število dni/360 dni v letu“. Izračun zneska izdaje je prikazan v okvirju 1.

#### DRUGE OPERATIVNE ZNAČILNOSTI

Operativne značilnosti dolžniških certifikatov ECB so naslednje:

### 3.3 IZDAJA DOLŽNIŠKIH CERTIFIKATOV ECB

#### VRSTA INSTRUMENTA

ECB lahko izda dolžniške certifikate s ciljem prilagajanja strukturne pozicije Eurosistema do finančnega sektorja, da bi se ustvaril (ali povečal) likvidnostni primanjkljaj na trgu.

#### PRAVNA NARAVA

Certifikati ECB predstavljajo dolg ECB do imetnika tega instrumenta. Certifikati se izdajo in hranijo v nematerializirani obliki pri registrih vrednostnih papirjev v euroobmočju. ECB ne postavlja nikakršnih omejitev glede prenosljivosti certifikatov. Ostale določbe v zvezi z dolžniškimi certifikati ECB bodo vsebovane v pogojih za takšne certifikate.

#### IZRAČUN OBRESTI

Certifikati se izdajo z diskontom, tj. izdajo se v znesku, ki je manjši od nominalnega zneska, ob zapadlosti pa se izplačajo v nominalnem znesku. Razlika med zneskom izdaje in zneskom izplačila je enaka obračunanim obrestim na znesek izdaje po dogovorjeni obrestni meri za obdobje do zapadlosti certifikata. Uporabljena obrestna mera je linearna obrestna mera, pri

- certifikati se izdajo za umik likvidnosti na trgu;
- certifikati se lahko izdajajo redno ali občasno;
- certifikati imajo zapadlost krajšo od 12 mesecev;
- certifikati se izdajo na podlagi standardnih avkcij (kakor je določeno v poglavju 5.1);
- avkcije certifikatov in poravnave certifikatov se opravljajo decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank;
- vse nasprotne stranke, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti (kakor je določeno v poglavju 2.1), lahko predložijo protiponudbe za vpis dolžniških certifikatov ECB.

### 3.4 VALUTNE ZAMENJAVE

#### VRSTA INSTRUMENTA

Valutne zamenjave, ki se izvajajo za namene denarne politike, sestavljata istočasna promptna in termimska transakcija eura za tujo valuto. Uporabljajo se za namene finega uravnavanja,

#### Okvir 1

#### IZDAJA DOLŽNIŠKIH CERTIFIKATOV ECB

Znesek izdaje znaša:

$$P_T = N \times \frac{1}{1 + \frac{r_f \times D}{36.000}}$$

kjer je:

- N = nominalni znesek dolžniškega certifikata
- $r_f$  = obrestna mera (%)
- D = zapadlost dolžniškega certifikata (v dnevih)
- $P_T$  = znesek izdaje dolžniškega certifikata



zlasti s ciljem uravnavanja likvidnosti na trgu in uravnavanja obrestnih mer.

#### PRAVNA NARAVA

Valutne zamenjave, ki se izvajajo za namene denarne politike, so operacije, pri katerih Eurosistem promptno kupuje (ali prodaja) euro za tujo valuto in istočasno terminsko prodaja (ali kupuje) euro za tujo valuto. Ostale določbe za valutne zamenjave so določene v pogodbenih ureditvah, ki jih uporablja posamezna nacionalna centralna banka (ali ECB).

#### VALUTE IN DEVIZNI TEČAJI

Eurosistem praviloma sklepa posle samo v valutah, s katerimi se veliko trguje, in v skladu z običajno tržno prakso. V vsaki operaciji

valutne zamenjave se Eurosistem in nasprotne stranke dogovorijo o swap točkah transakcije. Swap točke so razlika med deviznim tečajem terminskega posla in deviznim tečajem promptnega posla. Swap točke za euro nasproti tuji valuti so navedene v skladu s splošnimi tržnimi običaji. Določitev tečajev pri valutnih zamenjavah je predstavljena v okvirju 2.

#### DRUGE OPERATIVNE ZNAČILNOSTI

Operativne značilnosti valutnih zamenjav so naslednje:

- lahko so v obliki operacije povečevanja likvidnosti ali umikanja likvidnosti;
- njihova pogostost ni standardizirana;

### Okvir 2

#### VALUTNE ZAMENJAVE

$S$  = promptni (na datum sklenitve valutne zamenjave) devizni tečaj med eurom (EUR) in tujo valuto ABC

$$S = \frac{x \times ABC}{1 \times EUR}$$

$F_M$  = terminski devizni tečaj med eurom in tujo valuto ABC na datum povratnega nakupa pri valutni zamenjavi (M)

$$F_M = \frac{y \times ABC}{1 \times EUR}$$

$\Delta_M$  = terminske točke med eurom in tujo valuto ABC na datum povratnega nakupa pri valutni zamenjavi (M)

$$\Delta_M = F_M - S$$

$N(\cdot)$  = promptni znesek valute;  $N(\cdot)_M$  je terminski znesek valute:

$$N(ABC) = N(EUR) \times S \quad \text{ali} \quad N(EUR) = \frac{N(ABC)}{S}$$

$$N(ABC)_M = N(EUR)_M \times F_M \quad \text{ali} \quad N(EUR)_M = \frac{N(ABC)_M}{F_M}$$

- njihova zapadlost ni standardizirana;
- izvajajo se na podlagi hitrih avkcij ali dvostranskih postopkov (glej poglavje 5);
- običajno se izvajajo decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank (Svet ECB lahko odloči, da v izrednih okoliščinah valutne zamenjave v obliki dvostranskih postopkov izvaja ECB);
- Eurosistem lahko v skladu z merili, določenimi v poglavju 2.2 in prilogi 3, izbere omejeno število nasprotnih strank za sodelovanje v valutnih zamenjavah.
- zbiranje vlog se običajno izvaja na podlagi hitrih avkcij, čeprav možnost uporabe dvostranskih postopkov ni izključena (glej poglavje 5);
- zbiranje vlog se običajno izvaja decentralizirano s strani nacionalnih centralnih bank (Svet ECB lahko odloči, da v izrednih okoliščinah zbiranje vezanih vlog v obliki dvostranskih postopkov<sup>3</sup> izvaja ECB);
- Eurosistem lahko v skladu z merili, določenimi v poglavju 2.2, izbere omejeno število nasprotnih strank za zbiranje vezanih vlog.

### 3.5 ZBIRANJE VEZANIH VLOG

#### VRSTA INSTRUMENTA

Nasprotna stranka lahko na pobudo Eurosistema položi obrestovane vezane vloge pri nacionalni centralni banki v državi članici, v kateri je nasprotna stranka ustanovljena. Zbiranje vezanih vlog je predvideno samo za fino uravnavanje z namenom umikanja likvidnosti na trgu.

#### PРАВNA NARAVA

Vloge nasprotnih strank so plasirane za določen rok in s fiksno obrestno mero. Nacionalne centralne banke ne dajejo zavarovanja v zameno za vloge.

#### IZRAČUN OBRESTI

Obrestna mera, ki velja za vloge, je linearna obrestna mera, pri čemer se za štetje dni uporablja konvencija „dejansko število dni/360 dni v letu“. Obresti se izplačajo ob zapadlosti vloge.

#### DRUGE OPERATIVNE ZNAČILNOSTI

Operativne značilnosti zbiranja vezanih vlog so naslednje:

- vloge se zbirajo z namenom umikanja likvidnosti;
- pogostost zbiranja vlog ni standardizirana;
- zapadlost vlog ni standardizirana;

<sup>3</sup> Vezane vloge se vodijo na računih pri nacionalnih centralnih bankah; to bi veljalo tudi v primeru, ko bi ECB te operacije izvajala centralizirano.

## POGLAVJE 4

### ODPRTE PONUDBE

#### 4.1 ODPRTA PONUDBA MEJNEGA POSOJILA

##### VRSTA INSTRUMENTA

Nasprotne stranke lahko uporabijo odprto ponudbo mejnega posojila, da pridobijo likvidnost čez noč od nacionalnih centralnih bank po vnaprej določeni obrestni meri na podlagi primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev (kakor je določeno v poglavju 6). Namen instrumenta je zadovoljiti začasne likvidnostne potrebe nasprotnih strank. V normalnih okoliščinah predstavlja obrestna mera za mejno posojilo zgornjo mejo obrestne mere na trgu čez noč. Pogoji za to operacijo so enaki v celotnem euroobmočju.

##### PRAVNA NARAVA

Nacionalne centralne banke lahko ponudijo likvidnost v okviru odprte ponudbe mejnega posojila bodisi v obliki repo pogodb čez noč (tj. lastništvo nad finančnim premoženjem se prenese na upnika, istočasno pa stranki skleneta povratno transakcijo vračila lastništva finančnega premoženja nazaj na dolžnika z naslednjim delovnim dnevom) ali z zavarovanimi posojili čez noč (tj. upnik dobi izvršljivo pravico unovčenja finančnega premoženja, ki je bilo dano kot zavarovanje terjatve, vendar ob predpostavljeni izpolnitvi dolžnikove obveznosti lastništvo nad finančnim premoženjem obdrži dolžnik). Ostale določbe za repo pogodbe so določene v pogodbenih ureditvah, ki jih uporablja posamezna nacionalna centralna banka. Ureditve za zagotavljanje likvidnosti v obliki zavarovanih posojil upoštevajo posebne postopke in formalnosti, ki so v posameznih pravnih sistemih potrebni za vzpostavitev in poznejše aktiviranje osnovnega zavarovanja (npr. zastava, odstop terjatve ali zavarovanje (*charge*)).

##### POGOJI DOSTOPA

Do odprte ponudbe mejnega posojila imajo dostop institucije, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti za nasprotne stranke, določena v poglavju 2.1. Dostop do mejnega posojila je mogoč prek nacionalne centralne banke v državi članici, v kateri je institucija ustanovljena. Dostop do odprte ponudbe mejnega posojila je mogoč samo ob dnevih, ko je TARGET2<sup>1</sup> odprt

za poslovanje.<sup>2</sup> V dnevih, ko določen sistem poravnave vrednostnih papirjev (SPVP) ni odprt za poslovanje, je dostop do odprte ponudbe mejnega posojila dovoljen na podlagi primernega finančnega premoženja, ki je bilo že vnaprej deponirano pri nacionalni centralni banki.

Morebitna dolžniška pozicija nasprotne stranke na poravnalnem računu pri nacionalni centralni banki ob koncu vsakega delovnega dne se samodejno šteje kot zahtevek za dostop do mejnega posojila. Postopki dostopa do mejnega posojila ob koncu dneva so določeni v poglavju 5.3.3.

Nasprotna stranka lahko dobi dostop do odprte ponudbe mejnega posojila tudi tako, da pošlje zahtevek nacionalni centralni banki države članice, v kateri je ustanovljena. Da bi nacionalna centralna banka lahko obdelala zahtevek v sistemu TARGET2 še isti dan, mora zahtevek prejeti najpozneje 15 minut po času zaprtja sistema TARGET2<sup>3,4</sup> za poslovanje. Splošno pravilo je, da je čas zaprtja sistema TARGET2 za poslovanje 18.00 po času ECB (srednjeevropski čas). Skrajni rok za zahtevek

- <sup>1</sup> Decentralizirano tehnično infrastrukturo sistema TARGET je z 19. novembrom 2007 zamenjala enotna skupna platforma sistema TARGET2, prek katere so predloženi in obdelani vsi plačilni nalogi in prek katere so plačila prejeta na enak tehnični način. Migracija na sistem TARGET2 je bila organizirana v treh skupinah držav, kar je uporabnikom sistema TARGET omogočilo, da preidejo na TARGET2 v valovih in na različne vnaprej določene datume. Sestava skupin držav je bila naslednja: v 1. skupini (19. novembra 2007) so bile Avstrija, Ciper, Nemčija, Luksemburg, Malta in Slovenija; v 2. skupini (18. februarja 2008) so bile Belgija, Finska, Francija, Irska, Nizozemska, Portugalska in Španija; v 3. skupini (19. maja 2008) pa so bile Grčija, Italija in ECB. Četrti migracijski datum (15. septembra 2008) je bil določen kot rezervni datum v primeru nepredvidljivih dogodkov. Nekatere nesodelujoče nacionalne centralne banke so bile na podlagi ločenega dogovora tudi povezane v sistem TARGET2: Latvija in Litva (v 1. skupini) ter Danska, Estonija in Poljska (v 3. skupini).
- <sup>2</sup> Poleg tega je dostop do odprte ponudbe mejnega posojila dovoljen samo, ko so bile zahteve v zvezi z infrastrukturo plačilnega sistema v BPRČ izpolnjene.
- <sup>3</sup> V nekaterih državah članicah nacionalne centralne banke (ali nekatere njihove podružnice) na določene delovne dneve Eurosistema ne izvajajo operacij denarne politike zaradi nacionalnih ali regionalnih praznikov. V teh primerih je zadevna nacionalna centralna banka odgovorna za vnaprejšnje obveščanje nasprotnih strank o ureditvi dostopa do odprte ponudbe mejnega posojila na ta praznični dan.
- <sup>4</sup> Dnevi, ko je sistem TARGET2 zaprt, so objavljeni na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)), kakor tudi na spletnih straneh Eurosistema (glej priložo 5).

za dostop do odrpte ponudbe mejnega posojila se na zadnji delovni dan Eurosistema v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv podaljša za dodatnih 15 minut. V zahtevku je treba navesti znesek posojila, če primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev v transakciji ni bilo vnaprej deponirano pri nacionalni centralni banki, pa je treba opredeliti tudi primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev mejnega posojila.

Razen zahteve po predložitvi zadostnega primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatve ni omejitve glede denarnega zneska, ki se lahko odobri v okviru odrpte ponudbe mejnega posojila.

#### ZAPADLOST IN IZRAČUN OBRESTI

Zapadlost posojila, odobrenega na podlagi odrpte ponudbe mejnega posojila, je čez noč. Nasprotna stranke, ki so neposredno udeležene v sistemu TARGET2, (i) posojilo odplačajo naslednji dan, ko sta TARGET2 in (ii) ustreznih sistem poravnave vrednostnih papirjev odrpta za poslovanje, in sicer v trenutku, ko se odpreta.

Obrestno mero objavi Eurosistem vnaprej in se izračuna kot linearna obrestna mera, pri čemer se za štetje dni uporablja konvencija „dejansko število dni/360 dni v letu“. ECB lahko kadar koli spremeni obrestno mero z veljavnostjo ne prej kot naslednji delovni dan Eurosistema.<sup>5,6</sup> Obresti za posojilo se plačajo skupaj z odplačilom posojila.

#### UKINITEV ODRPTE PONUDBE

Dostop do odrpte ponudbe mejnega posojila se odobri samo v skladu s cilji in splošnimi usmeritvami denarne politike ECB. ECB lahko kadar koli prilagodi pogoje instrumenta ali ga ukine.

## 4.2 ODRPTA PONUDBA MEJNEGA DEPOZITA

#### VRSTA INSTRUMENTA

Nasprotna stranke lahko uporabijo odrpto ponudbo mejnega depozita za sklenitev depozitov čez noč pri nacionalnih centralnih bankah. Depoziti se obrestujejo po vnaprej

določeni obrestni meri. V normalnih okoliščinah obrestna mera za odrpto ponudbo mejnega depozita predstavlja spodnjo mejo obrestne mere na trgu čez noč. Pogoji za mejni depozit so enaki v celotnem euroobmočju.<sup>7</sup>

#### PRAVNA NARAVA

Depoziti čez noč, sprejeti od nasprotnih strank, se obrestujejo po fiksni obrestni meri. V zameno za depozite se nasprotnim strankam ne daje zavarovanja.

#### POGOJI DOSTOPA<sup>8</sup>

Do odrpte ponudbe mejnega depozita lahko dostopijo institucije, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti za nasprotne stranke, določena v poglavju 2.1. Dostop do odrpte ponudbe je mogoč prek nacionalne centralne banke v državi članici, v kateri je institucija ustanovljena. Dostop je mogoč samo na dneve, ko je TARGET2 odrpt za poslovanje.

Da se nasprotni stranki dovoli dostop do odrpte ponudbe mejnega depozita, mora poslati zahtevek nacionalni centralni banki države članice, v kateri je ustanovljena. Da bi nacionalna centralna banka lahko obravnavala zahtevek še isti dan, mora zahtevek prejeti najpozneje 15 minut po dejanskem času zaprtja sistema TARGET2, ki je praviloma ob 18.00 uri po času ECB (srednjeevropski čas).<sup>9,10</sup> Skrajni rok za zahtevek za dostop do odrpte ponudbe mejnega depozita se na zadnji delovni dan Eurosistema v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv podaljša

5 V celotnem dokumentu se izraz „delovni dan Eurosistema“ nanaša na kateri koli dan, ko sta ECB in najmanj ena nacionalna centralna banka odrpti za izvajanje operacij denarne politike Eurosistema.

6 Svet ECB ponavadi sprejme odločitev o spremembi obrestnih mer na prvi seji v mesecu, ko ocenjuje naravnost denarne politike. Takšna odločitev ponavadi začne veljati šele na začetku novega obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv.

7 Zaradi različnih struktur računov v nacionalnih centralnih bankah lahko med državami euroobmočja obstajajo operativne razlike.

8 Zaradi obstoja različnih struktur računov v nacionalnih centralnih bankah lahko ECB dovoli nacionalnim centralnim bankam uporabljati pogoje dostopa, ki se nekoliko razlikujejo od tistih, ki so navedeni tukaj. Nacionalne centralne banke posredujejo informacije o morebitnih odstopanjih od pogojev dostopa, opisanih v tem dokumentu.

9 Glej opombo 3 v tem poglavju.

10 Glej opombo 4 v tem poglavju.

za dodatnih 15 minut. V zahtevku je treba navesti znesek depozita.

Znesek, ki ga nasprotna stranka lahko deponira v okviru odprte ponudbe mejnega depozita, ni omejen.

#### **ZAPADLOST IN IZRAČUN OBRESTI**

Zapadlost depozita v okviru odprte ponudbe mejnega depozita je čez noč. Za nasprotne stranke, ki so neposredno udeležene v sistemu TARGET2, imajo depoziti rok zapadlosti naslednji dan, ko je TARGET2 odprt za poslovanje, in sicer v trenutku, ko se odpre.

Obrestno mero objavi Eurosistem vnaprej in se izračuna kot linearna obrestna mera, pri čemer se za štetje dni uporablja konvencija „dejansko število dni/360 dni v letu“. ECB lahko kadar koli spremeni obrestno mero, z veljavnostjo ne prej kot naslednji delovni dan Eurosistema.<sup>11</sup> Obresti na depozite se plačajo ob zapadlosti depozita.

#### **UKINITEV ODPRTE PONUDBE**

Dostop do odprte ponudbe mejnega depozita se odobri samo v skladu s cilji in splošnimi usmeritvami denarne politike ECB. ECB lahko kadar koli prilagodi pogoje instrumenta ali ga ukine.

<sup>11</sup> Glej opombo 6 v tem poglavju.



## POGLAVJE 5

### POSTOPKI

#### 5.1 AVKCIJSKI POSTOPKI

##### 5.1.1 SPLOŠEN OPIS

Operacije odprtega trga Eurosistema se običajno izvajajo v obliki avkcij. Avkcijski postopki Eurosistema se izvajajo v šestih operativnih korakih, kakor so navedeni v okvirju 3.

Eurosistem razlikuje med dvema različnima avkcijskima postopkoma: standardne avkcije in hitre avkcije. Postopki za standardne in hitre avkcije so enaki, razen rokov izvedbe in kroga nasprotnih strank.

##### STANDARDNE AVKCIJE

Pri standardnih avkcijah lahko poteče največ 24 ur od najave avkcije do pošiljanja obvestil uspešnim ponudnikom (pri čemer je čas med rokom za posredovanje protiponudb in objavo dodelitve približno dve uri). Slika 1 prikazuje običajen časovni okvir za operativne korake standardnih avkcij. ECB se lahko odloči, da prilagodi časovni okvir pri posameznih operacijah, če meni, da je to primerno.

Operacije glavnega refinanciranja, operacije dolgoročnejšega refinanciranja in strukturne operacije (razen dokončnih transakcij) se vedno izvajajo v obliki standardnih avkcij. Standardnih avkcij se lahko udeležijo nasprotnne stranke, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti iz poglavja 2.1.

##### HITRE AVKCIJE

Hitre avkcije se običajno izvedejo v roku 90 minut po najavi avkcije, obvestila uspešnim ponudnikom pa se pošljejo takoj po objavi rezultatov. Običajni časovni okvir za izvajanje operativnih korakov v hitrih avkcijah je prikazan v sliki 2. ECB se lahko odloči, da prilagodi časovni okvir pri posameznih operacijah, če meni, da je to primerno. Hitre avkcije se uporabljajo izključno pri izvajanju operacij finega uravnavanja. Eurosistem lahko v skladu z merili in postopki iz poglavja 2.2 izbere omejeno število nasprotnih strank za sodelovanje v hitrih avkcijah.

##### AVKCIJE S FIKSNO MERO IN AVKCIJE Z VARIABILNO MERO

Eurosistem ima možnost izvajati bodisi avkcije s fiksno mero (licitira se količina) bodisi avkcije

## POGLAVJE 5

### Postopki

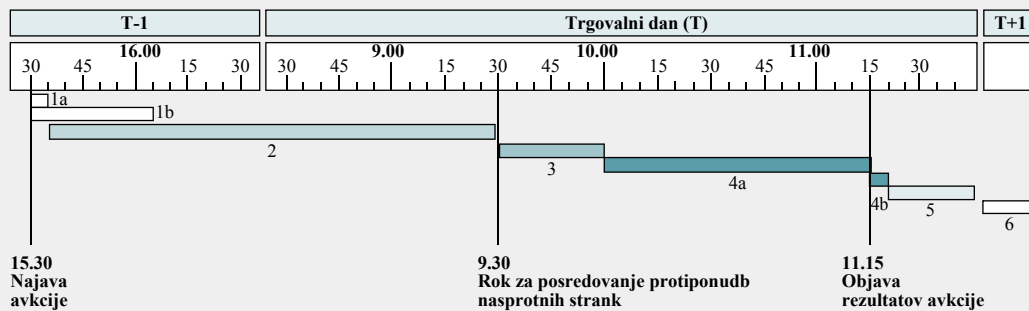
#### Okvir 3

##### OPERATIVNI KORAKI AVKCIJSKIH POSTOPKOV

- Korak 1 Najava avkcije**
  - a. objava s strani ECB prek javnih elektronskih medijev
  - b. objava s strani nacionalnih centralnih bank prek nacionalnih elektronskih medijev in neposredno posameznim nasprotnim strankam (po potrebi)
- Korak 2 Priprava in posredovanje protiponudb s strani nasprotnih strank**
- Korak 3 Zbiranje protiponudb s strani Eurosistema**
- Korak 4 Dodelitev in objava rezultatov avkcije**
  - a. odločitev ECB o dodelitvi
  - b. objava dodelitve
- Korak 5 Pošiljanje obvestil uspešnim ponudnikom**
- Korak 6 Poravnava transakcij (glej poglavje 5.3)**

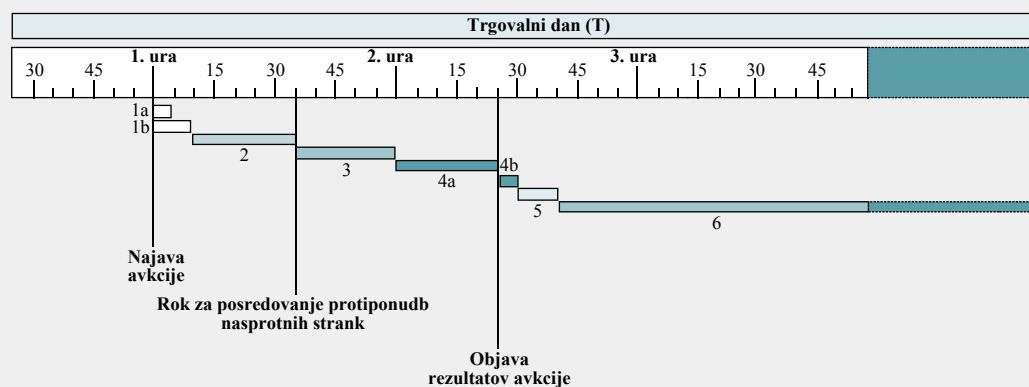
**Slika 1 Običajni časovni okvir za izvajanje operativnih korakov v standardnih avkcijah**

(naveden je čas, ki ga uporablja ECB (srednjeevropski čas))



Opomba: številke se nanašajo na operativne korake, kakor so opredeljeni v okvirju 3.

**Slika 2 Običajni časovni okvir za izvajanje operativnih korakov v hitrih avkcijah**



Opomba: številke se nanašajo na operativne korake, kakor so opredeljeni v okvirju 3.

z variabilno mero (licitira se obrestna mera). Pri avkciji s fiksno mero ECB vnaprej določi obrestno mero in udeležene nasprotne stranke v protiponudbah navedejo denarni znesek posla, ki ga želijo skleniti po fiksni obrestni meri.<sup>1</sup> Pri avkciji z variabilno mero nasprotne stranke v protiponudbah navedejo denarne zneske in obrestne mere, po katerih želijo skleniti posle z nacionalnimi centralnimi bankami.<sup>2</sup>

### 5.1.2 KOLEDAR AVKCIJ

#### OPERACIJE GLAVNEGA IN DOLGOROČNEJŠEGA REFINANCIRANJA

Operacije glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja se izvajajo v skladu z okvirnim koledarjem, ki ga objavi Eurosistem.<sup>3</sup> Koledar se objavi najmanj tri mesece pred začetkom

leta, za katerega velja. Običajni trgovalni dnevi za operacije glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja so navedeni v tabeli 2. ECB si prizadeva zagotoviti, da se operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja lahko udeležijo nasprotne stranke v vseh državah članicah. ECB pri pripravi okvirnega koledarja avkcij upošteva državne praznike v posameznih

- 1 Pri avkcijah valutnih zamenjav s fiksno swap mero ECB za posamezno operacijo določi swap točke, nasprotne stranke pa licitirajo znesek osnovne valute, ki ga želijo prodati (in ponovno kupiti) ali kupiti (in ponovno prodati) po navedeni meri.
- 2 Pri avkcijah valutnih zamenjav z variabilno swap mero nasprotne stranke v protiponudbah navedejo znesek osnovne valute in kotacijo swap točk, po katerih želijo skleniti posel.
- 3 Koledar avkcij Eurosistema je objavljen na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)), kakor tudi na spletnih straneh Eurosistema (glej prilogo 5).

Tabela 2 Običajni trgovalni dnevi za operacije glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja

Vrsta operacije	Običajni trgovalni dan (T)
Operacije glavnega refinanciranja	vsak torek
Operacije dolgoročnejšega refinanciranja	zadnje sredo vsakega koledarskega meseca <sup>1)</sup>

1) Zaradi božičnih praznikov se decembrska operacija prestavi na zgodnejši termin, običajno za en teden, tj. na predhodno sredo v tem mesecu.

državah članicah, zato so možna odstopanja od običajnih trgovalnih dni.

### STRUKTURNE OPERACIJE

Strukturne operacije, ki se izvajajo na podlagi standardnih avkcij, se ne izvajajo po vnaprej določenem koledarju. Običajno se izvajajo in poravnajo samo ob dnevih, ki so delovni dnevi za nacionalne centralne banke<sup>4</sup> v vseh državah članicah.

### OPERACIJE FINEGA URAVNAVANJA

Operacije finega uravnavanja se ne izvajajo po vnaprej določenem koledarju. ECB se lahko odloči, da izvede operacije finega uravnavanja na kateri koli delovni dan Eurosistema. V teh operacijah sodelujejo samo nacionalne centralne banke držav članic, v katerih so trgovalni dan, dan poravnave in dan zapadlosti delovni dnevi NCB.

#### 5.1.3 NAJAVA AVKCIJ

Standardne avkcije Eurosistema se javno objavijo prek elektronskih medijev. Poleg tega lahko nacionalne centralne banke o avkciji neposredno obvestijo nasprotne stranke, ki nimajo dostopa do elektronskih medijev. Javna najava avkcije običajno vsebuje naslednje podatke:

- sklicna številka avkcije;
- datum avkcije;
- vrsta operacije (povečevanje ali umikanje likvidnosti in vrsta instrumenta denarne politike, ki se bo uporabil);
- zapadlost operacije;
- vrsta avkcije (avkcija s fiksno mero ali avkcija z variabilno mero);

- metoda dodelitve (avkcija nizozemskega tipa ali avkcija ameriškega tipa, kakor je opredeljeno v poglavju 5.1.5);
  - predvideni znesek operacije (običajno samo pri operacijah dolgoročnejšega refinanciranja);
  - fiksna obrestna mera/cena/swap točke, ki je določena za avkcijo (pri avkcijah s fiksno mero);
  - izklicna obrestna mera/cena/swap točke (če je predvideno);
  - datum začetka in datum zapadlosti operacije (če je predvideno) ali datum poravnave in datum zapadlosti instrumenta (pri izdaji dolžniških certifikatov);
  - valute, uporabljene v operaciji, in osnovna valuta (pri valutnih zamenjavah);
  - referenčni promptni devizni tečaj, ki se uporablja za izračun protiponudb (pri valutnih zamenjavah);
  - zgornja meja protiponudbe (če je predvideno);
  - minimalni posamezni znesek dodelitve (če je predvideno);
  - minimalni odstotek dodelitve (če je predvideno);
- 4 V celotnem dokumentu se izraz „delovni dan NCB“ nanaša na kateri koli dan, ko je nacionalna centralna banka določene države članice odprta za izvajanje operacij denarne politike Eurosistema. V nekaterih državah članicah so lahko podružnice nacionalne centralne banke zaprte na delovni dan NCB zaradi lokalnih ali regionalnih praznikov. V teh primerih je zadevna nacionalna centralna banka odgovorna, da vnaprej obvesti nasprotne stranke o postopkih za transakcije, ki vključujejo te podružnice.

- rok za predložitev protiponudb;
- nominalna vrednost certifikatov (pri izdaji dolžniških certifikatov);
- ISIN koda izdaje (pri izdaji dolžniških certifikatov).

Zaradi izboljšanja preglednosti operacij finega uravnavanja Eurosistem hitre avkcije običajno javno najavi vnaprej. V izrednih okoliščinah pa se ECB lahko odloči, da hitrih avkcij ne bo javno najavila vnaprej. Najava hitrih avkcij poteka po enakih postopkih kakor za standardne avkcije. Pri hitri avkciji, ki ni javno najavljena vnaprej, nacionalne centralne banke neposredno stopijo v stik z izbranimi nasprotnimi strankami. Pri hitri avkciji, ki je javno najavljena, pa imajo nacionalne centralne banke možnost, da neposredno stopijo v stik z izbranimi nasprotnimi strankami.

#### 5.1.4 PRIPRAVA IN POSREDOVANJE PROTIPONUDB S STRANI NASPROTNIH STRANK

Protiponudbe nasprotnih strank morajo biti pripravljene v skladu z vzorcem, ki ga za zadevno operacijo določijo nacionalne centralne banke. Protiponudbe je treba predložiti nacionalni centralni banki države članice, v kateri ima institucija poslovalnico (sedež ali podružnico). Protiponudbe ene institucije lahko predloži samo ena poslovalnica (bodisi sedež ali izbrana podružnica) v vsaki državi članici.

Pri avkcijah s fiksno mero morajo nasprotne stranke v svojih protiponudbah navesti denarni znesek, v višini katerega so pripravljene skleniti posel z nacionalnimi centralnimi bankami.<sup>5</sup>

Pri avkcijah z variabilno mero lahko nasprotne stranke predložijo do deset protiponudb z različnimi obrestnimi merami/cenami/swap točkami. V vsaki protiponudbi morajo navesti denarni znesek, v višini katerega so pripravljene skleniti posel z nacionalnimi centralnimi bankami, in ustrezno obrestno mero.<sup>6,7</sup> Licitirane obrestne mere morajo biti izražene kot mnogokratnik 0,01

odstotne točke. Pri operacijah valutnih zamenjav z variabilno swap mero se morajo swap točke navesti v skladu s splošnimi tržnimi običaji, protiponudbe pa morajo biti izražene kot mnogokratnik 0,01 swap točke.

Pri operacijah glavnega refinanciranja znaša najnižji znesek protiponudbe 1.000.000 EUR. Protiponudbe, ki ta znesek presegajo, morajo biti izražene kot mnogokratnik 100.000 EUR. Isti najnižji znesek protiponudbe in mnogokratnik veljata tudi za operacije finega uravnavanja in strukturne operacije. Najnižji znesek protiponudbe se uporablja pri vsaki posamezni licitirani višini obrestne mere/cene/swap točk.

Pri operacijah dolgoročnejšega refinanciranja vsaka nacionalna centralna banka določi najnižji znesek protiponudbe v razponu od 10.000 EUR do 1.000.000 EUR. Protiponudbe, ki presegajo najnižji določeni znesek protiponudbe, morajo biti izražene kot mnogokratnik 10.000 EUR. Najnižji znesek protiponudbe se uporablja pri vsaki posamezni višini licitirane obrestne mere.

ECB lahko določi zgornjo mejo protiponudbe, da bi preprečila nesorazmerno visoke protiponudbe. Vsaka tovrstna omejitev zgornje meje protiponudbe se vedno navede v javni najavi avkcije.

Od nasprotnih strank se pričakuje, da imajo za denarni znesek, ki jim je bil dodeljen, vedno na razpolago zadostno višino primernega finančnega premoženja.<sup>8</sup> Pogodbene ali zakonske ureditve, ki jih uporablja zadevna nacionalna centralna banka, dovoljujejo naložiti kazen, če nasprotna stranka ni sposobna zagotoviti zadostnega zneska

5 Pri valutnih zamenjavah s fiksno swap mero se mora navesti znesek v osnovni valuti, v višini katerega je nasprotna stranka pripravljena skleniti posel z Eurosistemom.

6 V zvezi z izdajo dolžniških certifikatov ECB lahko ECB odloči, da morajo protiponudbe vsebovati licitirano ceno in ne obrestne mere. V takšnih primerih se morajo cene navesti kot odstotek nominalnega zneska.

7 Pri valutnih zamenjavah z variabilno swap mero je treba navesti znesek v osnovni valuti, v višini katerega je nasprotna stranka pripravljena skleniti posel z Eurosistemom, ter swap točke.

8 Ali da imajo vedno na razpolago denarna sredstva za poravnavo v primeru operacij umika likvidnosti.

primernega finančnega premoženja ali denarnih sredstev za poravnavo zneska, ki ji je bil dodeljen na avkciji.

Nasprotne stranke lahko umaknejo protiponudbe do roka za oddajo protiponudb. Protiponudbe, predložene po roku, določenem v najavi avkcije, so neveljavne. O upoštevanju roka presoja nacionalne centralne banke. Nacionalne centralne banke zavržejo vse protiponudbe nasprotne stranke, če skupni znesek protiponudb presega zgornjo mejo protiponudb, ki jo določi ECB. Nacionalne centralne banke prav tako zavržejo vsako protiponudbo, ki je pod spodnjim zneskom protiponudbe ali ki je pod ali nad izklicno obrestno mero/ceno/swap točkami. Poleg tega lahko nacionalne centralne banke zavržejo protiponudbe, ki niso popolne ali niso pripravljene v skladu z vzorcem. Če se protiponudba zavrže, zadevna nacionalna centralna banka o svoji odločitvi obvesti nasprotno stranko pred dodelitvijo.

### 5.1.5 POSTOPKI ZA DODELITEV NA AVKCIJAH

#### AVKCIJE S FIKSNO MERO

Pri avkciji s fiksno mero se protiponudbe, ki so jih podale nasprotne stranke, seštejejo. Če skupni znesek protiponudb presega znesek za dodelitev, se predložene protiponudbe dodelijo sorazmerno glede na razmerje med zneskom za dodelitev in

skupnim zneskom protiponudb (glej okvir 4). Znesek, dodeljen vsaki nasprotni stranki, se zaokroži na najbližji euro. ECB se lahko na avkciji s fiksno mero odloči dodeliti vsakemu ponudniku minimalni znesek/odstotek.

#### AVKCIJE V EURIH Z VARIABILNO OBRESTNO MERO

Pri avkcijah v eurih z variabilno obrestno mero, na katerih Eurosistem povečuje likvidnost, se protiponudbe razvrstijo po padajočem vrstnem redu glede na licitirano obrestno mero. Protiponudbe z najvišjimi obrestnimi merami se sprejmejo najprej, medtem ko se protiponudbe z vedno nižjimi obrestnimi merami sprejemajo, dokler se ne izčrpa celotni znesek za dodelitev. Če pri najnižji sprejeti obrestni meri (tj. pri mejni obrestni meri) skupni znesek protiponudb po tej obrestni meri presega preostali znesek za dodelitev, se preostali znesek razdeli med protiponudbe sorazmerno glede na razmerje med preostalim zneskom za dodelitev in skupnim zneskom protiponudb pri mejni obrestni meri (glej okvir 5). Znesek, dodeljen vsaki nasprotni stranki, se zaokroži na najbližji euro.

Pri avkcijah z variabilno obrestno mero, na katerih Eurosistem umika likvidnost (takšne avkcije se lahko uporabljajo za izdajo dolžniških certifikatov in zbiranje vezanih vlog), se protiponudbe razvrstijo po naraščajočem

#### Okvir 4

#### DODELITEV NA AVKCIJAH S FIKSNO MERO

Odstotek dodelitve je: 
$$dod\% = \frac{A}{\sum_{i=1}^n a_i}$$

Znesek dodelitve  $i$ -ti nasprotni stranki je:  $dod(r_m)_i = dod\%(r_m)_i$

kjer je:

- A = skupni dodeljeni znesek
- n = skupno število nasprotnih strank
- $a_i$  = ponujeni znesek  $i$ -te nasprotne stranke
- dod% = odstotek dodelitve
- $dod_i$  = skupni znesek, dodeljen  $i$ -ti nasprotni stranki

## Okvir 5

### DODELITEV NA AVKCIJAH V EURIH Z VARIABILNO OBRESTNO MERO

(primer se nanaša na avkcije, kjer se licitira obrestna mera)

Odstotek dodelitve pri mejni obrestni meri je:

$$\text{dod}\%(r_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)}{a(r_m)}$$

Znesek dodelitve  $i$ -ti nasprotni stranki pri mejni obrestni meri je:

$$\text{dod}(r_m)_i = \text{dod}\%(r_m) \times a(r_m)_i$$

Skupni znesek, dodeljen  $i$ -ti nasprotni stranki, je:

$$\text{dod}_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(r_s)_i + \text{dod}(r_m)_i$$

kjer je:

- A = skupni dodeljeni znesek
- $r_s$  =  $s$ -ta obrestna mera, ki jo licitirajo nasprotne stranke
- n = skupno število nasprotnih strank
- $a(r_s)_i$  = ponujeni znesek pri  $s$ -ti obrestni meri ( $r_s$ ) s strani  $i$ -te nasprotne stranke
- $a(r_s)$  = skupni znesek protiponudb pri  $s$ -ti obrestni meri ( $r_s$ )

$$a(r_s) = \sum_{i=1}^n a(r_s)_i$$

- $r_m$  = mejna obrestna mera:
  - $r_l \geq r_s \geq r_m$  pri avkciji za povečevanje likvidnosti
  - $r_m \geq r_s \geq r_l$  pri avkciji za umikanje likvidnosti
- $r_{m-1}$  = obrestna mera pred mejno obrestno mero (zadnja obrestna mera, pri kateri se protiponudbe v celoti sprejmejo):
  - $r_{m-1} > r_m$  pri avkciji za povečevanje likvidnosti
  - $r_m > r_{m-1}$  pri avkciji za umikanje likvidnosti
- $\text{dod}\%(r_m)$  = odstotek dodelitve pri mejni obrestni meri
- $\text{dod}(r_s)_i$  = dodelitev  $i$ -ti nasprotni stranki pri  $s$ -ti obrestni meri
- $\text{dod}_i$  = skupni znesek, dodeljen  $i$ -ti nasprotni stranki

vrstnem redu licitiranih obrestnih mer (ali v padajočem vrstnem redu licitiranih cen). Protiponudbe z najnižjimi obrestnimi merami (najvišjimi cenami) se sprejmejo najprej, medtem ko se protiponudbe z vedno višjimi obrestnimi merami (nižjimi cenami) sprejemajo, dokler se ne izčrpa celoten znesek likvidnosti, ki jo želi Eurosistem z operacijo umakniti. Če pri najvišji obrestni meri (najnižji ceni) od sprejetih (tj. pri mejni obrestni meri/ceni) skupni

znesek protiponudb po tej obrestni meri presega preostali znesek za dodelitev, se preostali znesek razdeli med protiponudbe sorazmerno glede na razmerje med preostalim zneskom za dodelitev in skupnim zneskom protiponudb pri mejni obrestni meri/ceni (glej okvir 5). Pri izdaji dolžniških certifikatov se znesek, dodeljen vsaki nasprotni stranki, zaokroži na najbližji mnogokratnik nominalne vrednosti dolžniških certifikatov. Pri drugih operacijah umikanja



likvidnosti se znesek, dodeljen vsaki nasprotni stranki, zaokroži na najbližji euro.

Pri avkcijah z variabilno obrestno mero se lahko ECB odloči, da vsakemu uspešnemu ponudniku dodeli minimalni znesek.

### AVKCIJE VALUTNIH ZAMENJAV Z VARIABILNO SWAP MERO

Pri dodelitvi na avkcijah valutnih zamenjav z variabilno swap mero, na katerih Eurosystem povečuje likvidnost, se protiponudbe razvrstijo po naraščajočem vrstnem redu glede na licitirane swap točke.<sup>9</sup> Najprej se sprejmejo protiponudbe z najnižjimi kotacijami swap točk, nato pa se sprejemajo protiponudbe z vedno višjimi kotacijami swap točk, in sicer dokler se ne izčrpa celoten znesek za dodelitev v osnovni

valuti. Če pri najvišji sprejeti kotaciji swap točk (tj. pri mejni kotaciji swap točk) skupni znesek protiponudb po tej kotaciji presega preostali znesek za dodelitev, se preostali znesek razdeli med protiponudbe sorazmerno glede na razmerje med preostalim zneskom za dodelitev in skupnim zneskom protiponudb pri mejni kotaciji swap točk (glej okvir 6). Znesek, dodeljen vsaki nasprotni stranki, se zaokroži na najbližji euro.

- 9 Kotacije swap točk se razvrstijo po naraščajočem vrstnem redu, ob upoštevanju predznaka kotacije, ki je odvisen od predznaka obrestne razlike med tujo valuto in eurom. Če je za dano ročnost valutne zamenjave obrestna mera za tujo valuto višja od ustrezne obrestne mere za euro, je kotacija swap točke pozitivna (tj. euro kotira s premijo glede na tujo valuto). Če je, nasprotno, obrestna mera za tujo valuto nižja od ustrezne obrestne mere za euro, je kotacija swap točke negativna (tj. euro kotira z diskontom glede na tujo valuto).

#### Okvir 6

#### DODELITEV NA AVKCIJAH VALUTNIH ZAMENJAV Z VARIABILNO SWAP MERO

Odstotek dodelitve pri mejni kotaciji swap točk je:

$$dod\%(\Delta_m) = \frac{A - \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)}{a(\Delta_m)}$$

Znesek dodelitve  $i$ -ti nasprotni stranki pri mejni kotaciji swap točk je:

$$dod(\Delta_m)_i = dod\%(\Delta_m) \times a(\Delta_m)_i$$

Skupni znesek, dodeljen  $i$ -ti nasprotni stranki, je:

$$dod_i = \sum_{s=1}^{m-1} a(\Delta_s)_i + dod(\Delta_m)_i$$

kjer je:

$A$  = skupni dodeljeni znesek

$\Delta_s$  =  $s$ -ta kotacija swap točk, ki jo licitirajo nasprotne stranke

$n$  = skupno število nasprotnih strank

$a(\Delta_s)_i$  = ponujeni znesek pri  $s$ -ti kotaciji swap točk ( $\Delta_s$ ) s strani  $i$ -te nasprotne stranke

$a(\Delta_s)$  = skupni ponujeni znesek pri  $s$ -ti kotaciji swap točk ( $\Delta_s$ )

$$a(\Delta_s) = \sum_{i=1}^n a(\Delta_s)_i$$

$\Delta_m$  = mejna kotacija swap točk

$\Delta_m \geq \Delta_s \geq \Delta_l$  pri valutni zamenjavi za povečevanje likvidnosti

$\Delta_l \geq \Delta_s \geq \Delta_m$  pri valutni zamenjavi za umikanje likvidnosti

#### Okvir 6 (nadaljevanje)

$\Delta_{m-1}$	= kotacija swap točk pred mejno kotacijo swap točk (zadnja kotacija swap točk, pri kateri se protiponudbe v celoti sprejmejo), $\Delta_m > \Delta_{m-1}$ pri valutni zamenjavi za povečevanje likvidnosti $\Delta_{m-1} > \Delta_m$ pri valutni zamenjavi za umikanje likvidnosti
$\text{dod}\%(\Delta_m)$	= odstotek dodelitve pri mejni kotaciji swap točk
$\text{dod}(\Delta_s)_i$	= dodelitev $i$ -ti nasprotni stranki pri $s$ -ti kotaciji swap točke
$\text{dod}_i$	= skupni znesek, dodeljen $i$ -ti nasprotni stranki

Pri dodelitvi na avkcijah valutnih zamenjav z variabilno swap mero, na katerih Eurosistem umika likvidnost, se protiponudbe razvrstijo po padajočem vrstnem redu licitiranih kotacij swap točk. Ponudbe z najvišjimi kotacijami swap točk se sprejmejo najprej, medtem ko se naslednje nižje kotacije swap točk sprejemajo, dokler se ne izčrpa celoten znesek v osnovni valuti. Če pri najnižji sprejeti kotaciji swap točk (tj. pri mejni kotaciji swap točk) skupni znesek protiponudb po tej kotaciji presega preostali znesek za dodelitev, se preostali znesek razdeli med protiponudbe sorazmerno glede na razmerje med preostalim zneskom za dodelitev in skupnim zneskom protiponudb pri mejni kotaciji swap točk (glej okvir 6). Znesek, dodeljen vsaki nasprotni stranki, se zaokroži na najbližji euro.

#### VRSTA AVKCIJE

Pri avkcijah z variabilno mero lahko Eurosistem uporabi postopek za avkcije nizozemskega ali ameriškega tipa. Pri avkciji nizozemskega tipa je dodelitvena obrestna mera/cena/swap točke, ki se uporablja za vse sprejete protiponudbe, enaka mejni obrestni meri/ceni/swap točkam (tj. tisti, pri kateri se izčrpa znesek za dodelitev). Pri avkciji ameriškega tipa je dodelitvena obrestna mera/cena/swap točke enaka obrestni meri/ceni/swap točkam, ponujenim za vsako posamezno protiponudbo.

#### 5.1.6 OBJAVA REZULTATOV AVKCIJE

Rezultati standardnih in hitrih avkcij se javno objavijo prek elektronskih medijev. Poleg tega lahko nacionalne centralne banke o rezultatih

dodelitve neposredno obvestijo nasprotno stranke, ki nimajo dostopa do elektronskih medijev. Javno sporočilo o rezultatih avkcije običajno vsebuje naslednje podatke:

- sklicna številka avkcije;
- datum avkcije;
- vrsta operacije;
- zapadlost operacije;
- skupni znesek protiponudb s strani nasprotnih strank Eurosistema;
- število ponudnikov;
- valute, uporabljene v operaciji (pri valutnih zamenjavah);
- skupni dodeljeni znesek;
- odstotek dodelitve (pri avkcijah s fiksno mero);
- promptni devizni tečaj (pri valutnih zamenjavah);
- mejna obrestna mera/cena/swap točke in odstotek dodelitve pri mejni obrestni meri/ceni/swap točkah (pri avkcijah z variabilno mero);
- najnižja licitirana obrestna mera/cena/swap točke, najvišja licitirana obrestna mera/cena/swap točke in tehtana povprečna obrestna

mera/cena/swap točke dodelitve (pri avkcijah ameriškega tipa);

- datum začetka in datum zapadlosti operacije (če je predvideno) ali datum poravnave in datum zapadlosti instrumenta (pri izdaji dolžniških certifikatov);
- minimalni posamezni znesek dodelitve (če je predvideno);
- minimalni odstotek dodelitve (če je predvideno);
- nominalna vrednost certifikatov (pri izdaji dolžniških certifikatov);
- ISIN koda izdaje (pri izdaji dolžniških certifikatov).

Nacionalne centralne banke obvestijo uspešne ponudnike o rezultatih dodelitve neposredno.

## 5.2 POSTOPKI ZA DVOSTRANSKE OPERACIJE

### SPLOŠEN OPIS

Nacionalne centralne banke lahko izvajajo operacije na podlagi dvostranskih postopkov.<sup>10</sup> Ti postopki se lahko uporabljajo za operacije finega uravnavanja na odprtem trgu in strukturne dokončne operacije. V širšem smislu so opredeljeni kot katerikoli postopki, v katerih Eurosistem izvede transakcijo z eno ali več nasprotnimi strankami brez uporabe avkcijskega postopka. Tu lahko razlikujemo med dvema različnima vrstama dvostranskih postopkov: operacije, pri katerih Eurosistem neposredno stopi v stik z nasprotnimi strankami, in operacije, ki se izvajajo prek borz vrednostnih papirjev in tržnih posrednikov.

### NEPOSREDNI STIK Z NASPROTNIMI STRANKAMI

Pri tem postopku nacionalne centralne banke neposredno stopijo v stik z eno ali več domačimi nasprotnimi strankami, izbrano(-imi) v skladu z merili iz poglavja 2.2. V skladu z natančnimi navodili ECB se nacionalne centralne banke odločijo, ali bodo sklenile posel z nasprotnimi

strankami. Transakcije se poravnajo prek nacionalnih centralnih bank.

Če bi Svet ECB odločil, da lahko v izrednih okoliščinah dvostranske operacije izvaja tudi sama ECB (oz. ena ali nekaj nacionalnih centralnih bank, ki bi delovale kot operativna enota ECB), bi se postopki za tovrstne operacije ustrezno prilagodili. V tem primeru bi ECB (ali nacionalna(e) centralna(e) banka(e) v vlogi operativne enote ECB) neposredno stopila v stik z eno ali nekaj nasprotnimi strankami v euroobmočju, izbranimi v skladu z merili iz poglavja 2.2. ECB (ali nacionalna(e) centralna(e) banka(e) v vlogi operativne enote ECB) bi se odločila, ali bo sklenila posel z nasprotnimi strankami. Transakcije bi se kljub temu poravnale decentralizirano prek nacionalnih centralnih bank.

Dvostranske operacije prek neposrednega stika z nasprotnimi strankami se lahko uporabijo za povratne transakcije, dokončne transakcije, valutne zamenjave in zbiranje vezanih vlog.

### OPERACIJE, IZVEDENE PREK BORZ VREDNOSTNIH PAPIRJEV IN TRŽNIH POSREDNIKOV

Nacionalne centralne banke lahko izvajajo dokončne transakcije prek borz vrednostnih papirjev in tržnih posrednikov. Pri teh operacijah krog nasprotnih strank ni vnaprej omejen, postopki pa so prilagojeni tržnim običajem, ki veljajo za dolžniške instrumente, za katere se sklepajo posli.

### NAJAVA DVOSTRANSKIH OPERACIJ

Dvostranske operacije se običajno vnaprej javno ne najavijo. Poleg tega se lahko ECB odloči, da rezultatov dvostranskih operacij ne bo javno objavila.

### DELOVNI DNEVI

ECB se lahko odloči, da bo dvostranske operacije finega uravnavanja izvedla na katerikoli delovni dan Eurosistema. V teh operacijah sodelujejo samo nacionalne centralne banke držav članic,

<sup>10</sup> Svet ECB lahko odloči, da v izrednih okoliščinah dvostranske operacije finega uravnavanja lahko izvaja tudi sama ECB.

v katerih so trgovalni dan, dan poravnave in dan izplačila delovni dnevi NCB.

Dokončne dvostranske operacije za strukturne namene se običajno izvajajo in poravnajo samo na dneve, ki so delovni dnevi NCB v vseh državah članicah.

### 5.3 POSTOPKI PORAVNAVE

#### 5.3.1 SPLOŠEN OPIS

Denarne transakcije, povezane z uporabo odprtih ponudb Eurosistema ali s sodelovanjem v operacijah odprtega trga, se poravnajo prek računov nasprotnih strank pri nacionalnih centralnih bankah ali prek računov poravnalnih bank udeleženk v sistemu TARGET2. Denarne transakcije se poravnajo šele po (ali ob) dokončnem prenosu primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev operacije. To pomeni, da je treba primerno finančno premoženje bodisi vnaprej deponirati na skrbniškem računu pri nacionalni centralni banki bodisi poravnati na podlagi sistema dostave proti plačilu pri ustrezni nacionalni centralni banki. Prenos primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev se izvrši prek računov za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji nasprotnih strank pri sistemih poravnave vrednostnih papirjev (SPVP), ki izpolnjujejo minimalne zahteve ECB.<sup>11</sup> Nasprotne stranke brez skrbniškega računa pri nacionalni centralni banki ali brez računa za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji pri SPVP, ki izpolnjuje minimalne zahteve ECB, lahko transakcije s primernim finančnim premoženjem poravnajo prek računa za poravnavo poslov z vrednostnimi papirji ali skrbniškega računa korespondenčne kreditne institucije.

Ostale določbe v zvezi s postopki poravnave so opredeljene v pogodbenih ureditvah, ki jih uporabljajo nacionalne centralne banke (ali ECB) za posamezne instrumente denarne politike. Postopki poravnave v posameznih nacionalnih centralnih bankah se lahko zaradi različnih nacionalnih zakonodaj in operativnih praks med seboj nekoliko razlikujejo.

#### 5.3.2 PORAVNAVA OPERACIJ ODPRTEGA TRGA

Operacije odprtega trga na podlagi standardnih avkcij (tj. operacije glavnega refinanciranja, operacije dolgoročnejšega refinanciranja in strukturne operacije) se običajno poravnajo na prvi dan po trgovalnem dnevu, ko so odprti (i) TARGET2 in (ii) vsi ustrezni sistemi poravnave vrednostnih papirjev. Eurosystem si načeloma prizadeva poravnati transakcije v zvezi s svojimi operacijami odprtega trga istočasno v vseh državah članicah z vsemi nasprotnimi strankami, ki so zagotovile zadostno primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev. Vendar se lahko zaradi operativnih omejitev in tehničnih značilnosti SPVP časovna razporeditev na dan poravnave operacij odprtega trga znotraj euroobmočja med seboj razlikuje. Čas poravnave operacij glavnega in dolgoročnejšega refinanciranja običajno sovпада s časom vračila prejšnje operacije z ustrežno zapadlostjo.

Eurosystem si prizadeva operacije odprtega trga na podlagi hitrih avkcij in dvostranskih postopkov poravnati na trgovalni dan, vendar lahko v teh operacijah zaradi operativnih razlogov, zlasti pri dokončnih transakcijah in valutnih zamenjavah, občasno določi druge datume poravnave (glej tabelo 3).

#### 5.3.3 POSTOPKI OB KONCU DNEVA

Postopki ob koncu dneva so opredeljeni v dokumentaciji v zvezi s sistemom TARGET2. Praviloma je čas zaprtja sistema TARGET2 18.00 ura po času ECB (srednjeevropski čas). Po času zaprtja se nadaljnji plačilni nalogi za obdelavo v sistemu TARGET2 ne sprejemajo, čeprav se preostali plačilni nalogi, ki so bili sprejeti pred časom zaprtja, še vedno obdelajo. Nasprotne stranke morajo zahtevek za dostop do mejnega posojila ali mejnega depozita predložiti ustrezni nacionalni centralni banki najpozneje 15 minut po dejanskem zaprtju sistema TARGET2. Rok za zahtevek za dostop

<sup>11</sup> Opis standardov za uporabo primernih sistemov poravnave vrednostnih papirjev (SPVP) v euroobmočju in ažuriran seznam primernih povezav med temi sistemi je na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

Tabela 3 Običajni datumi poravnave za operacije odprtega trga Eurosistema <sup>1)</sup>

Instrument denarne politike	Datum poravnave pri standardnih avkcijah	Datum poravnave pri hitrih avkcijah ali dvostranskih postopkih
Povratne transakcije	T+1 <sup>2)</sup>	T
Dokončne transakcije	-	V skladu s tržnimi običaji na trgu uporabljenega finančnega premoženja
Izdaja dolžniških certifikatov	T+1	-
Valutne zamenjave	-	T, T+1 ali T+2
Zbiranje vezanih vlog	-	T

1) T se nanaša na trgovni dan. Datum poravnave je na delovni dan Eurosistema.

2) Če običajni datum poravnave za operacije glavnega ali dolgoročnejšega refinanciranja sovpada z državnim praznikom, lahko ECB določi drug datum poravnave, z možnostjo poravnave istega dne (tj. na trgovni dan). Datumi poravnave za operacije glavnega ali dolgoročnejšega refinanciranja se določijo vnaprej v koledarju avkcij Eurosistema (glej poglavje 5.1.2).

do odprtih ponudb Eurosistema se na zadnji delovni dan v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv podaljša za dodatnih 15 minut.

Morebitna negativna stanja na poravnalnih računih primernih nasprotnih strank v sistemu TARGET2, ki ostanejo po zaključku kontrolnih postopkov ob koncu dneva, avtomatsko štejejo kot zahtevek za dostop do mejnega posojila (glej poglavje 4.1).

## POGLAVJE 6

# PRIMERNO FINANČNO PREMOŽENJE ZA ZAVAROVANJE

### 6.1 SPLOŠEN OPIS

Člen 18.1 Statuta ESCB dovoljuje, da ECB in nacionalne centralne banke sklepajo posle na finančnih trgih z dokončnimi ali začasnimi nakupi in prodajami finančnega premoženja, in zahteva, da vse kreditne operacije Eurosistema temeljijo na primernem zavarovanju. Zato vse operacije Eurosistema za povečevanje likvidnosti temeljijo na finančnem premoženju za zavarovanje terjatev, ki ga zagotovijo nasprotni stranke bodisi v obliki prenosa lastništva finančnega premoženja (v primeru dokončnih poslov ali repo pogodb) bodisi v obliki zastave premoženja, odstopa terjatve ali zavarovanja (*charge*) (v primeru zavarovanih posojil).<sup>1</sup>

Za zaščito Eurosistema pred izgubami v operacijah denarne politike in za zagotovitev enake obravnave nasprotnih strank, kakor tudi za povečanje operativne učinkovitosti in preglednosti, mora finančno premoženje za zavarovanje terjatev izpolnjevati določena merila, da bi bilo primerno za operacije denarne politike Eurosistema. Eurosistem je razvil enoten okvir primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, ki je skupen za vse kreditne operacije Eurosistema. Enotni okvir (imenuje se tudi „enotna lista“) je začel veljati 1. januarja 2007 in je nadomestil sistem z dvema listama, ki je veljal od začetka tretje faze ekonomske in monetarne unije.<sup>2</sup>

Enotni okvir obsega dva različna razreda finančnega premoženja, in sicer tržno finančno premoženje in netržno finančno premoženje. Med obema razredoma ni razlik glede kakovosti finančnega premoženja in njegove primernosti za različne vrste operacij denarne politike Eurosistema, razen dejstva, da netrznega finančnega premoženja Eurosistem ne uporablja za dokončne transakcije. Premoženje, ki je primerno za operacije denarne politike Eurosistema, se lahko uporablja tudi kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev za posojila čez dan.

Merila primernosti za oba razreda finančnega premoženja so poenotena za celotno

euroobmočje in so opisana v poglavju 6.2.<sup>3</sup> Da bi zagotovili, da oba razreda finančnega premoženja izpolnjujeta enake bonitetne standarde, je Eurosistem vzpostavil bonitetni okvir Eurosistema (ECAF), ki temelji na različnih bonitetnih virih. Postopki in pravila, s katerimi Eurosistem ugotavlja in nadzira zahtevane „visoke bonitetne standarde“ za vse primerno finančno premoženje, so opisana v poglavju 6.3. Ukrepi za obvladovanje tveganj in načela vrednotenja, ki veljajo za finančno premoženje za zavarovanje terjatev, so razložena v poglavjih 6.4 in 6.5. Nasprotni stranke Eurosistema lahko uporabijo primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev tudi preko meja (glej poglavje 6.6).

### 6.2 OPREDELITEV PRIMERNOSTI FINANČNEGA PREMOŽENJE ZA ZAVAROVANJE TERJATEV

ECB oblikuje, vzdržuje in objavlja listo primernega trznega finančnega premoženja.<sup>4</sup> ECB za netržno finančno premoženje ne bo objavljala niti liste primernega finančnega premoženja niti liste primernih dolžnikov/garantov.

Eurosistem daje pojasnila nasprotnim strankam glede primernosti finančnega premoženja za

1 Tudi dokončne in povratne transakcije odprtega trga za zmanjševanje likvidnosti temeljijo na finančnem premoženju za zavarovanje terjatev. Za finančno premoženje za zavarovanje terjatev, uporabljeno v povratnih transakcijah odprtega trga za zmanjševanje likvidnosti, so merila primernosti enaka tistim, ki veljajo za finančno premoženje za zavarovanje terjatev, ki se uporablja v povratnih transakcijah odprtega trga za povečevanje likvidnosti. Pri operacijah za zmanjševanje likvidnosti pa se odbitki pri vrednotenju ne uporabljajo.

2 Enote francoskih *fonds communs de créances* (FCC), vključene na listo 1 in izdane pred 1. majem 2006, ostanejo primerne v prehodnem obdobju do 31. decembra 2008. FCC, izdane pred 1. majem 2006, niso primerne.

3 Za določen razred netrznega finančnega premoženja (bančna posojila) se lahko v prehodnem obdobju do 31. decembra 2011 nekatera merila primernosti in operativna merila znotraj euroobmočja razlikujejo (glej poglavje 6.2.2).

4 Lista je objavljena na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)) in se dnevno dopolnjuje. Tržno finančno premoženje, izdano s strani nefinančnih družb, za katerega zunanje bonitetne institucije (ECAI) niso podale bonitetne ocene glede izdaje, izdajatelja ali garanta, ni vključeno na javno listo primernega trznega finančnega premoženja. Status primernosti za te dolžniške instrumente je odvisen od bonitetne ocene bonitetnega vira, ki ga izbere posamezna nasprotna stranka v skladu s pravili ECAF, ki veljajo za bančna posojila, kakor je opisano v poglavju 6.3.3.



zavarovanje terjatev Eurosistema samo, če je bilo že izdano tržno finančno premoženje ali obstoječe netržno finančno premoženje predloženo Eurosistemu kot zavarovanje. Pojasnil pred izdajo tako ni mogoče dobiti.

### 6.2.1 MERILA PRIMERNOSTI ZA TRŽNO FINANČNO PREMOŽENJE

Dolžniški certifikati, ki jih je izdala ECB, ter vsi dolžniški certifikati, ki so jih izdale nacionalne centralne banke Eurosistema pred uvedbo eura v svoji državi članici, so primerni.

Pri določanju primernosti drugega tržnega finančnega premoženja se uporabljajo naslednja merila primernosti (glej tudi tabelo 4).

#### VRSTA FINANČNEGA PREMOŽENJA

Biti mora *dolžniški instrument*, ki ima:

- (a) fiksno, brezpogojen znesek glavnice<sup>5</sup>;
- (b) kupon, ki ne more povzročiti negativnega denarnega toka. Poleg tega mora biti kupon eden od naslednjih: (i) kot pri brezkuponskih instrumentih; (ii) kupon s fiksno obrestno mero; ali (iii) kupon z variabilno obrestno mero, vezano na referenčno obrestno mero. Kupon je lahko vezan na spremembo bonitete samega izdajatelja. Poleg tega so primerne tudi obveznice, indeksirane na inflacijo.

Te značilnosti morajo biti ohranjene do dokončnega odplačila obveznosti. Dolžniški instrumenti ne smejo dati pravice do glavnice in/ali obresti, ki je podrejena pravicam imetnikov drugih dolžniških instrumentov istega izdajatelja.

Zahteva (a) ne velja za *kolateralizirane vrednostne papirje*, razen za obveznice, ki jih izdajo kreditne institucije v skladu z merili, določenimi v členu 22(4) Direktive UCITS<sup>6</sup> („krite bančne obveznice“). Eurosistem ocenjuje primernost kolateraliziranih vrednostnih papirjev, razen kritih bančnih obveznic, po naslednjih merilih.

Finančno premoženje, ki ustvarja denarni tok in s katerim so zavarovani kolateralizirani vrednostni papirji, mora izpolnjevati naslednje zahteve:

- (a) pridobitev takšnega premoženja mora urejati zakonodaja države članice EU;
- (b) subjekt za posebne namene pri listinjenju ga mora pridobiti od originatorja ali posrednika na način, ki ga Eurosistem šteje za „pravo prodajo“, izvršljivo proti tretjim osebam, in mora biti zunaj dosega originatorja in njegovih upnikov, tudi v primeru originatorjeve insolventnosti;
- (c) ne sme vsebovati, v celoti ali delno, dejansko ali potencialno, kreditnih zapisov ali podobnih terjatev, ki bi izhajale iz prenosa kreditnega tveganja z izvedenimi kreditnimi finančnimi instrumenti.

Finančno premoženje je primerno, če znotraj strukturirane izdaje tranša (ali podtranša) ni podrejena drugim tranšam iste izdaje. Tranša (ali podtranša) šteje kot nepodrejena drugim tranšam (ali podtranšam) iste izdaje, če – v skladu z vrstnim redom poplačila, ki se uporabi po dostavi obvestila o izvršbi, kot je določen v prospektu – nobena druga tranša (ali podtranša) nima prednosti pred to tranšo ali podtranšo glede prejema plačila (glavnice in obresti), s čimer takšna tranša (ali podtranša) zadnja utrpi škodo med različnimi tranšami ali podtranšami znotraj strukturirane izdaje.

Eurosistem si pridržuje pravico, da od katerih koli tretjih oseb (kot so izdajatelj, originator ali organizator) zahteva kakršno koli pojasnilo in/ali pravno potrditev, za katero šteje, da je potrebna za oceno primernosti kolateraliziranih vrednostnih papirjev.

<sup>5</sup> Obveznice z nakupnim bonom ali z drugo podobno pravico niso primerne.

<sup>6</sup> Direktiva Sveta 85/611/EGS z dne 20. decembra 1985 o usklajevanju zakonov in drugih predpisov o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje (KNPVP) (UL L 375 z dne 31. decembra 1985, stran 3), kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2005/1/ES (UL L 79 z dne 24. marca 2005, stran 9).

### BONITETNI STANDARD

Dolžniški instrument mora izpolnjevati visoke bonitetne standarde, ki so opredeljeni v pravilih ECAF za tržno finančno premoženje, kakor je opisano v poglavju 6.3.2.

### KRAJ IZDAJE

Dolžniški instrument mora biti deponiran/registriran (izdan) v EGP pri centralni banki ali pri centralnem registru vrednostnih papirjev (CRVP), ki izpolnjuje minimalne standarde, določene s strani ECB.<sup>7</sup> Če tržni dolžniški instrument izda nefinančna družba<sup>8</sup>, katere bonitete ni ocenila sprejeta zunanja bonitetna institucija (ECAI), mora biti kraj izdaje euroobmočje.

### POSTOPKI PORAVNAVE

Dolžniški instrument mora biti prenosljiv v nematerializirani obliki. Hraniti in poravnati se mora v euroobmočju prek računa, odprtega pri Eurosistemu ali pri sistemu poravnave vrednostnih papirjev (SPVP), ki izpolnjuje standarde, določene s strani ECB, tako da obliko in vsebino ter realizacijo ureja zakonodaja države članice euroobmočja.

Če CRVP, kjer se finančno premoženje izda, in SPVP, kjer se poravnava, nista ista ustanova, morata biti obe ustanovi med seboj povezani na način, ki ga odobri ECB.<sup>9</sup>

### SPREJEMLJIVI TRGI

Dolžniški instrument mora biti sprejet v trgovanje na organiziranem trgu, kot je določeno v Direktivi 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o trgih s finančnimi instrumenti<sup>10</sup>, ali pa se mora z njim trgovati na nekaterih neorganiziranih trgih, katerih primernost določa ECB.<sup>11</sup> Ocena neorganiziranih trgov, ki jo pripravlja Eurosistem, temelji na treh načelih – varnost, transparentnost in dostopnost.<sup>12, 13</sup>

### VRSTA IZDAJATELJA/GARANTA

Dolžniški instrument lahko izdajo ali zanj jamčijo centralne banke, osebe javnega sektorja, osebe zasebnega sektorja ali mednarodne oziroma nadnacionalne institucije. Dolžniški instrumenti, razen kritih bančnih obveznic, ki so

jih izdale kreditne institucije, so primerni, samo če so sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu, kot je opredeljeno zgoraj.

### KRAJ USTANOVITVE IZDAJATELJA/GARANTA

*Izdajatelj* mora biti ustanovljen v EGP ali eni od držav skupine G-10 zunaj EGP.<sup>14, 15</sup>

7 Da bi bili primerni, morajo biti mednarodni dolžniški vrednostni papirji v globalni prinosniški obliki, izdani prek MRVP Euroclear Bank (Belgija) in Clearstream Banking Luxembourg, od 1. januarja 2007 dalje izdani v obliki novih svetovnih zadolžnic (New Global Notes, NGN) in morajo biti deponirani pri skupnem varuhu (Common Safekeeper, CSK), ki je MRVP ali, kjer je to primerno, CRVP, ki izpolnjuje minimalne standarde, določene s strani ECB. Mednarodni dolžniški vrednostni papirji v globalni prinosniški obliki, ki so bili izdani v obliki klasičnih svetovnih zadolžnic (Classical Global Notes, CGN) pred 1. januarjem 2007, ter zamenljivi vrednostni papirji, ki so bili izdani pod isto ISIN kodo na ta datum ali po njem, ostanejo primerni do zapadlosti.

8 Nefinančne družbe so opredeljene v Evropskem sistemu računov 1995 (ESR 95).

9 Opis standardov za uporabo primernih SPVP v euroobmočju in ažuriran seznam primernih povezav med temi sistemi je objavljen na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

10 UL L 145 z dne 30. aprila 2004, stran 1.

11 Seznam sprejemljivih neorganiziranih trgov je objavljen na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)) in je dopolnjen vsaj enkrat na leto.

12 Eurosistem opredeljuje „varnost“, „transparentnost“ in „dostopnost“ izključno z vidika upravljanja s finančnim zavarovanjem. Cilj ni ocenjevati temeljne kakovosti različnih trgov. Omenjena načela se interpretirajo na naslednji način. Varnost pomeni gotovost v zvezi s transakcijami, predvsem gotovost glede veljavnosti in izvršljivosti transakcij. Transparentnost pomeni nemoten dostop do podatkov o pravilih poslovanja in delovanja trga, finančnih značilnostih premoženja, mehanizmu oblikovanja cen ter o ustreznih cenah in količinah (kotacije, obrestne mere, obseg trgovanja, obseg izdaje vrednostnih papirjev itd.). Dostopnost se nanaša na možnost Eurosistema, da sodeluje na trgu in da ima dostop do njega; trg je dostopen za namene upravljanja s finančnim zavarovanjem, če njegova pravila poslovanja in delovanja omogočajo Eurosistemu, da pride do informacij in da v primeru potrebe opravlja transakcije upravljanja s finančnim zavarovanjem.

13 Tržno finančno premoženje, ki je bilo sprejeto kot finančno premoženje z liste 2, izdano pred 31. majem 2007 in s katerim se trguje na neorganiziranih trgih, ki trenutno izpolnjujejo zahteve Eurosistema glede varnosti in dostopnosti, ne pa tudi transparentnosti, ostane primerno do 31. decembra 2009 pod pogojem, da izpolnjuje druga merila primernosti, po tem datumu pa postane neprimerno. To ne velja za nekrito tržno finančno premoženje izdano s strani kreditne institucije, ki je bilo sprejeto kot finančno premoženje z liste 2 in je 31. maja 2007 postalo neprimerno.

14 Države skupine G-10 zunaj EGP so trenutno ZDA, Kanada, Japonska in Švica.

15 Tržno finančno premoženje, ki so ga pred 1. januarjem 2007 izdali subjekti, ki niso ustanovljeni v EGP ali v eni od držav G-10 zunaj EGP, vendar zanj jamči subjekt, ustanovljen v EGP, ostane primerno do 31. decembra 2011 pod pogojem, da izpolnjuje druga merila primernosti in zahteve glede garancij, kot so opisane v poglavju 6.3.2, po tem datumu pa postane neprimerno.

V slednjem primeru se dolžniški instrumenti štejejo za primerne samo, če se Eurosistem prepriča, da bodo njegove pravice ustrezno zaščitene, na način, ki ga določa Eurosistem, v okviru zakonodaje zadevne države skupine G-10 zunaj EGP. V ta namen je treba, preden se finančno premoženje obravnava kot primerno, priskrbeti pravno oceno, ki je po obliki in vsebini sprejemljiva za Eurosistem. V primeru kolateraliziranega vrednostnega papirja mora biti izdajatelj ustanovljen v EGP.

*Garant* mora biti ustanovljen v EGP.

Mednarodne ali nadnacionalne institucije so primerni izdajatelj/garanti, ne glede na kraj njihove ustanovitve. Če tržni dolžniški instrument izda nefinančna družba, katere bonitete ni ocenila zunanja bonitetna institucija (ECAI), mora biti izdajatelj/garant ustanovljen v euroobmočju.

#### VALUTA DENOMINACIJE

Dolžniški instrument mora biti denominiran v eurih.<sup>16</sup>

#### 6.2.2 MERILA PRIMERNOSTI ZA NETRŽNO FINANČNO PREMOŽENJE

V enotnem okviru primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev sta kot zavarovanje primerni dve vrsti netržnega finančnega premoženja: bančna posojila in netržni hipotekarni dolžniški instrumenti (RMBD).<sup>17</sup>

#### BANČNA POSOJILA

Da bi bilo primerno, mora bančno posojilo<sup>18</sup> izpolnjevati naslednja *merila primernosti* (glej tudi tabelo 4).

- *Vrsta finančnega premoženja.* Biti mora bančno posojilo, ki je dolžniška obveznost dolžnika do nasprotne stranke Eurosistema. Bančna posojila s postopnim odplačevanjem glavnice (kjer se glavnica in obresti odplačujejo po vnaprej določenem načrtu) so ravno tako primerna. Neizkoriščene kreditne linije (npr. neizkoriščen del revolving posojil), prekoračitve stanja na tekočem računu in akreditivi (ki dovoljujejo uporabo

kredita, vendar sami po sebi niso bančna posojila) niso primerni. Delež institucije v sindikatu pri sindiciranem posojilu šteje kot primerno bančno posojilo. Pri bančnih posojilih pravica iz naslova plačil glavnice oziroma obresti ne sme biti podrejena pravici imetnika drugih bančnih posojil (ali drugih tranš ali podtranš v istem sindiciranem posojilu) ali dolžniških instrumentov istega izdajatelja.

Bančno posojilo mora imeti (a) fiksen, brezpogojen znesek glavnice ter (b) obrestno mero, ki ne more povzročiti negativnega denarnega toka. Poleg tega mora biti obrestna mera ena od naslednjih: (i) kot pri brezkuponskih instrumentih; (ii) fiksna ali (iii) spremenljiva obrestna mera, vezana na referenčno obrestno mero. Poleg tega so primerna tudi bančna posojila z obrestno mero, vezano na stopnjo inflacije. Te značilnosti morajo biti ohranjene do dokončnega odplačila obveznosti.

- *Vrsta dolžnika/garanta.* Primerni dolžniki ali garanti so nefinančne družbe<sup>19</sup>, osebe javnega sektorja ter mednarodne in nadnacionalne institucije. Vsak dolžnik je individualno in ločeno odgovoren za celotno odplačilo zadevnega bančnega posojila (sodolžniki, ki so skupno odgovorni za posamezno bančno posojilo, so izključeni).
- *Kraj ustanovitve dolžnika/garanta.* Dolžnik/garant mora biti ustanovljen v euroobmočju. Ta zahteva ne velja za mednarodne in nadnacionalne institucije.

<sup>16</sup> Izraženo v eurih ali v nacionalnih denominacijah eura.

<sup>17</sup> Med 1. januarjem 2007 in 31. decembrom 2011 za bančna posojila velja prehodna ureditev, ki vsaki nacionalni centralni banki omogoča, da določi najmanjši znesek bančnega posojila, primerne za zavarovanje terjatev (razen čezmejne uporabe), in zaračunava provizije za opravljene posle. S 1. januarjem 2012 bo začela veljati enotna ureditev.

<sup>18</sup> *Schuldscheindarlehen* in nizozemske vpisane zasebne terjatve do države ali drugih primernih dolžnikov, ki imajo državno jamstvo (npr. stanovanjske zadrage), štejejo za enakovredne bančnim posojilom.

<sup>19</sup> Kot je opredeljeno v ESR 95.

- *Bonitetni standard.* Kakovost bančnega posojila se oceni prek osnovne kreditne sposobnosti dolžnika/garanta. Bančna posojila morajo zadovoljiti visoke bonitetne standarde, ki so opredeljeni v pravilih bonitetnega okvira Eurosistema (ECAF) za tržno finančno premoženje, kakor je opisano v poglavju 6.3.3.
  - *Najmanjši znesek.* V trenutku ko nasprotna stranka predloži bančno posojilo kot zavarovanje (mobilizacija), znesek posojila ne sme biti nižji od najmanjšega dovoljenega zneska. V prehodnem obdobju (od 1. januarja 2007 do 31. decembra 2011) lahko vsaka nacionalna centralna banka za domača bančna posojila sama določi najmanjši dovoljen znesek. Za čezmejno uporabo posojil v tem obdobju velja skupni najmanjši dovoljen znesek 500.000 EUR. S 1. januarjem 2012 bo za vsa bančna posojila v celotnem euroobmočju veljal enotni najmanjši dovoljen znesek 500.000 EUR.
  - *Postopki upravljanja.* Bančna posojila je treba upravljati v skladu s postopki Eurosistema, kakor so določeni v ustrezni nacionalni dokumentaciji.
  - *Predpisi, ki urejajo to področje.* Posojilno pogodbo kakor tudi pogodbo med nasprotno stranko in nacionalno centralno banko o mobilizaciji bančnega posojila kot zavarovanje („pogodba o mobilizaciji”), mora urejati zakonodaja države članice, ki je del euroobmočja. Poleg tega skupno število različnih zakonodaj, ki se uporabljajo za (i) nasprotno stranko, (ii) upnika; (iii) dolžnika, (iv) garanta (če je predvideno), (v) posojilno pogodbo in (vi) pogodbo o mobilizaciji, ne sme biti večje od dveh.
  - *Valuta denominacije.* Bančna posojila morajo biti denominirana v eurih.<sup>20</sup>
  - *Vrsta finančnega premoženja.* Biti mora dolžniški instrument (zadolžnica ali menica), ki je zavarovan s skladom stanovanjskih hipotek in ni v celoti listinjen. Zagotovljena mora biti možnost zamenjave finančnega premoženja v zavarovalnem skladu, hkrati pa mora biti vzpostavljen mehanizem, ki Eurosistemu omogoča, da ima prednost pred drugimi upniki, razen tistimi, ki so izvzeti zaradi javnega interesa.<sup>21</sup>
- Netržni hipotekarni dolžniški instrumenti morajo imeti (a) fiksen, brezpogojen znesek glavnice ter (b) obrestno mero, ki ne more povzročiti negativnega denarnega toka.
- *Bonitetni standard.* Netržni hipotekarni dolžniški instrumenti morajo zadovoljiti visoke bonitetne standarde, ki so ocenjeni s pomočjo tistega dela bonitetnega okvira Eurosistema (ECAF), ki velja za netržne hipotekarne dolžniške instrumente, kakor je opisano v poglavju 6.3.3.
  - *Vrsta izdajatelja.* Primerni izdajatelji so kreditne institucije, ki so primerne nasprotnne stranke.
  - *Kraj ustanovitve izdajatelja.* Izdajatelj mora biti ustanovljen v euroobmočju.
  - *Postopki upravljanja.* Netržne hipotekarne dolžniške instrumente je treba upravljati v skladu s postopki Eurosistema, kakor so določeni v ustrezni nacionalni dokumentaciji.
  - *Valuta denominacije.* Netržni hipotekarni dolžniški instrumenti morajo biti denominirani v eurih.<sup>22</sup>

#### NETRŽNI HIPOTEKARNI DOLŽNIŠKI INSTRUMENTI (RMBD)

Za te instrumente veljajo naslednja merila primernosti (glej tudi tabelo 4).

<sup>20</sup> Glej opombo 16 v tem poglavju.

<sup>21</sup> V tem razredu finančnega premoženja so trenutno le irske hipotekarne zadolžnice.

<sup>22</sup> Glej opombo 16 v tem poglavju.

### 6.2.3 DODATNE ZAHTEVE GLEDE UPORABE PRIMERNEGA FINANČNEGA PREMOŽENJA

#### DODATNE PRAVNE ZAHTEVE ZA BANČNA POSOJILA

Da bi zagotovili vzpostavitev veljavnega zavarovanja z bančnim posojilom ter hitro realizacijo bančnega posojila v primeru neplačila nasprotne stranke, je treba izpolniti dodatne pravne zahteve. Te zahteve se nanašajo na:

- preveritev obstoja bančnega posojila;
- obvestilo dolžniku o mobilizaciji posojila oziroma o registraciji takšne mobilizacije;
- odsotnost omejitev, povezanih z bančno tajnostjo in zaupnostjo;
- odsotnost omejitev glede mobilizacije posojila;
- odsotnost omejitev glede realizacije bančnega posojila.

Te pravne zahteve so vsebinsko opisane v prilogi 7. Dodatne podrobnosti o posebnih značilnostih nacionalnih jurisdikcij so predstavljene v ustrezni nacionalni dokumentaciji.

#### PRAVILA GLEDE UPORABE PRIMERNEGA FINANČNEGA PREMOŽENJA

Tržno finančno premoženje se lahko uporabi za vse operacije denarne politike, ki temeljijo na finančnem premoženju za zavarovanje terjatev, tj. povratne in dokončne transakcije odprtega trga in odprto ponudbo mejnega posojila. Netržno finančno premoženje se lahko uporabi kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev pri povratnih transakcijah odprtega trga ter pri odprti ponudbi mejnega posojila. Ne uporablja se pri dokončnih transakcijah Eurosistema. Vse tržno in netržno finančno premoženje se lahko uporabi tudi kot zavarovanje pri posojilu čez dan.

Ne glede na to, da tržno in netržno finančno premoženje izpolnjuje vsa merila primernosti, nasprotna stranka ne sme kot zavarovanje predložiti finančnega premoženja, ki ga je izdala in zanj jamči sama oziroma katera koli druga

pravna oseba, s katero je nasprotna stranka v tesni povezavi.<sup>23</sup>

„Tesne povezave“ pomenijo stanje, ko je nasprotna stranka povezana z izdajateljem/dolžnikom/garantom primernega finančnega premoženja zaradi naslednjega dejstva:

- (i) nasprotna stranka ima neposredno ali posredno prek enega ali več drugih podjetij v lasti 20% ali več kapitala izdajatelja/dolžnika/garanta; ali
- (ii) izdajatelj/dolžnik/garant ima neposredno ali posredno prek enega ali več drugih podjetij v lasti 20% ali več kapitala nasprotne stranke; ali
- (iii) tretja oseba ima v lasti več kot 20% kapitala nasprotne stranke in več kot 20% kapitala izdajatelja/dolžnika/garanta, in sicer bodisi neposredno ali posredno prek enega ali več podjetij.

Zgornja določba o tesnih povezavah ne velja za: (a) tesne povezave med nasprotno stranko in državnimi institucijami držav EGP ali v primeru, kjer jamstvo za dolžniški instrument zagotavlja oseba javnega prava, upravičena do odmerjanja davkov; (b) krite bančne obveznice, ki so izdane v skladu z merili, določenimi v členu 22(4) Direktive UCITS; ali (c) primere, kjer dolžniške instrumente ščitijo posebna pravna varovala, primerljiva s tistimi pod točko (b), kot je to v primeru netržnih hipotekarnih dolžniških instrumentih (RMBD), ki niso vrednostni papirji.

Poleg tega nasprotna stranka kot zavarovanje ne sme predložiti nobenega kolateraliziranega vrednostnega papirja, pri katerem nasprotna stranka (ali katera koli tretja oseba, s katero ima

<sup>23</sup> Če nasprotna stranka uporablja finančno premoženje, ki ga zaradi tesne povezave z izdajateljem/dolžnikom/garantom ali zato, ker je to ista oseba, ne sme ali ne sme več uporabljati za zavarovanje neodplačanega posojila, je dolžna o tem nemudoma obvestiti ustrezno nacionalno centralno banko. Finančno premoženje se na naslednji datum vrednotenja vrednoti po vrednosti nič in lahko se sproži poziv h kritju (glej tudi Prilogo 6). Poleg tega mora nasprotna stranka to finančno premoženje čim prej umakniti.

Tabela 4 Primerno finančno premoženje za operacije denarne politike Eurosistema

Merila primernosti	Tržno finančno premoženje <sup>1)</sup>	Netržno finančno premoženje <sup>2)</sup>	
<b>Vrsta finančnega premoženja</b>	Dolžniški certifikati ECB. Drugi tržni dolžniški instrumenti.	Bančna posojila.	Netržni hipotekarni dolžniški instrumenti (RMBD).
<b>Bonitetni standard</b>	Finančno premoženje mora izpolnjevati visoke bonitetne standarde. Visoki bonitetni standardi so ocenjeni s pomočjo pravil bonitetnega okvira Eurosistema za tržno finančno premoženje. <sup>3)</sup>	Dolžnik/garant mora izpolnjevati visoke bonitetne standarde. Boniteta je ocenjena s pomočjo pravil bonitetnega okvira Eurosistema za bančna posojila.	Finančno premoženje mora izpolnjevati visoke bonitetne standarde. Visoki bonitetni standardi so ocenjeni s pomočjo pravil bonitetnega okvira Eurosistema za RMBD.
<b>Kraj izdaje</b>	EGP. <sup>3)</sup>	Se ne uporablja.	Se ne uporablja.
<b>Poravnava/postopki upravljanja</b>	Kraj poravnave: euroobmočje. Instrumenti morajo biti centralno registrirani v nematerializirani obliki pri nacionalni centralni banki ali SPVP, ki izpolnjuje minimalne standarde ECB.	Postopki Eurosistema.	Postopki Eurosistema.
<b>Vrsta izdajatelja/dolžnika/garanta</b>	Centralne banke. Javni sektor. Zasebni sektor. Mednarodne in nadnacionalne institucije.	Javni sektor. Nefinančne družbe. Mednarodne in nadnacionalne institucije.	Kreditne institucije.
<b>Kraj ustanovitve izdajatelja/dolžnika ali garanta</b>	Izdajatelj: <sup>3)</sup> EGP ali države skupine G-10 zunaj EGP. Garant: <sup>3)</sup> EGP.	Euroobmočje.	Euroobmočje.
<b>Sprejemljivi trgi</b>	Organizirani trgi. Neorganizirani trgi, ki jih sprejema ECB.	Se ne uporablja.	Se ne uporablja.
<b>Valuta</b>	Euro.	Euro.	Euro.
<b>Najmanjši znesek</b>	Se ne uporablja.	Najmanjši dovoljeni znesek v času predložitve posojila. Med 1. januarjem 2007 in 31. decembrom 2011: – domača uporaba: izbira NCB; – čezmejna uporaba: enotni najmanjši dovoljeni znesek 500.000 EUR. Od 1. januarja 2012: enotni najmanjši dovoljeni znesek 500.000 EUR v celotnem euroobmočju.	Se ne uporablja.
<b>Veljavna zakonodaja</b>	Pri kolateraliziranih vrednostnih papirjih mora pridobitev osnovnega finančnega premoženja urejati zakonodaja države članice EU.	Zakonodaja, ki ureja posojilno pogodbo in mobilizacijo: zakonodaja države članice euroobmočja. Skupno število različnih zakonodaj, ki se uporabljajo za (i) nasprotno stranko, (ii) upnika, (iii) dolžnika, (iv) garanta (če je predvideno), (v) posojilno pogodbo, (vi) pogodbo o mobilizaciji, ne sme biti večje od dveh.	Se ne uporablja.
<b>Čezmejna uporaba</b>	Da.	Da.	Da.

1) Podrobnosti so opisane v poglavju 6.2.1.

2) Podrobnosti so opisane v poglavju 6.2.2.

3) Bonitetni standard tržnih dolžniških instrumentov brez bonitetne ocene, ki jih izdajo ali zanj jamčijo nefinančne družbe, je določen na podlagi bonitetnega vira, ki ga izbere posamezna nasprotna stranka v skladu s pravili bonitetnega okvira Eurosistema (ECAF), ki velja za bančna posojila, kot je opisano v poglavju 6.3.3. V primeru teh tržnih dolžniških instrumentov sta bili spremenjeni naslednji merili primernosti za tržno finančno premoženje: kraj ustanovitve izdajatelja/garanta: euroobmočje; kraj izdaje: euroobmočje.



tesne povezave) kolateraliziranemu vrednostnemu papirju zagotavlja valutno zaščito, s tem da je sklenila transakcijo valutne zaščite z izdajateljem, ali zagotavlja likvidnostno podporo za 20% ali več zneska kolateraliziranega vrednostnega papirja.

Poleg tega se lahko nacionalne centralne banke odločijo, da ne bodo sprejele naslednjih tržnih ali netržnih instrumentov kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev, kljub temu da so primerni:

- dolžniških instrumentov, ki zapadejo pred datumom zapadlosti operacije denarne politike, za katero se uporabljajo kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev;<sup>24</sup>
- dolžniških instrumentov, katerih donosi (npr. plačilo kupona) zapadejo v obdobju do datuma zapadlosti operacije denarne politike, za katero se uporabljajo kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev.

Za vse primerno tržno in netržno finančno premoženje mora biti omogočena čezmejna uporaba v celotnem euroobmočju. Zato morajo imeti vse nasprotne stranke Eurosistema možnost uporabiti primerno finančno premoženje prek povezav s svojimi domačimi sistemi poravnave vrednostnih papirjev, ko gre za tržno finančno premoženje, ali prek drugih primernih ureditev za prejemanje posojil od nacionalne centralne banke države članice, v kateri je nasprotna stranka ustanovljena (glej poglavje 6.6).

### 6.3 BONITETNI OKVIR EUROSISTEMA

#### 6.3.1 OBSEG IN POSAMEZNI ELEMENTI

Boniteti okvir Eurosistema (ECAI) opredeljuje postopke, pravila in načine izvedbe, ki zagotavljajo, da vse primerno finančno premoženje izpolnjuje zahteve Eurosistema glede visokih bonitetnih standardov.

Pri ugotavljanju visokega bonitetnega standarda Eurosistem znotraj splošnega okvira razlikuje med tržnim in netržnim finančnim premoženjem (glej poglavji 6.3.2 in 6.3.3), s čimer upošteva

različno pravno naravo tega premoženja in izboljšuje operativno učinkovitost.

Pri ocenjevanju bonitetnega standarda primernega finančnega premoženja Eurosistem upošteva bonitetne ocene, prejete od bonitetnih sistemov enega od štirih bonitetnih virov. To so zunanje bonitetne institucije (ECAI), interni bonitetni sistemi nacionalnih centralnih bank (ICAS), interni bonitetni sistemi nasprotnih strank (IRB) ter bonitetna orodja zunanjih ponudnikov (RT). Poleg tega Eurosistem pri ocenjevanju bonitetnega standarda upošteva tudi institucionalna merila in posebnosti, ki imetniku instrumenta zagotavljajo podobno zaščito, kot so npr. jamstva.

Ko gre za zunanje bonitetne institucije, mora ocena temeljiti na javni bonitetni oceni. Eurosistem si pridržuje pravico, da lahko zahteva kakršna koli pojasnila, ki se mu zdijo potrebna. Pri kolateraliziranih vrednostnih papirjih morajo biti bonitetne ocene pojasnjene v javno dostopnem bonitetnem poročilu, in sicer v obliki podrobnega poročila pred prodajo ali poročila o novi izdaji, ki mora med drugim vsebovati celovito analizo strukturnih in pravnih vidikov, podrobno oceno sklada finančnega premoženja, analizo udeležencev v transakciji ter analizo vseh drugih relevantnih posebnosti transakcije. Poleg tega morajo zunanje bonitetne institucije za kolateralizirane vrednostne papirje objavljati redna nadzorna poročila, in sicer vsaj četrtletno.<sup>25</sup> Ta poročila morajo vsebovati vsaj najnovjše ključne podatke o transakciji (npr. sestavo sklada finančnega premoženja, udeležence v transakciji, kapitalsko strukturo) ter podatke o uspešnosti.

Za določitev minimalnih zahtev glede visokih bonitetnih standardov („bonitetni prag“) Eurosistem uporablja referenčno vrednost, ki je

<sup>24</sup> Če bi nacionalne centralne banke dovolile uporabo instrumentov z zapadlostjo, ki je krajša od operacije denarne politike, za katero služijo kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev, bi morale nasprotne stranke nadomestiti to finančno premoženje na datum zapadlosti ali pred tem datumom.

<sup>25</sup> Pri kolateraliziranih vrednostnih papirjih, kjer se glavnice in obresti finančnega premoženja v skladu izplačujejo polletno ali letno, so lahko nadzorna poročila objavljena polletno oziroma letno.

enaka bonitetni oceni „single A”.<sup>26</sup> Eurosistem obravnava verjetnost neplačila za obdobje enega leta v višini 0,10% kot enakovredno bonitetni oceni „single A”, kar se redno preverja. Bonitetni okvir Eurosistema upošteva definicijo dogodka neplačila, kot je določena v direktivi EU o kapitalskih zahtevah.<sup>27</sup> Eurosistem za vsako sprejeto zunanjo bonitetno institucijo objavlja najnižjo bonitetno oceno, ki dosega bonitetni prag, in jo redno preverja, vendar ne prevzema nobene odgovornosti za svojo oceno zunanje bonitetne institucije.

Eurosistem si pridržuje pravico, da na podlagi informacij, ki so zanj relevantne, ugotovi, ali izdaja, izdajatelj, dolžnik ali garant izpolnjujejo njegove zahteve glede visokih bonitetnih standardov, na podlagi tega pa lahko finančno premoženje tudi zavrne, omeji njegovo uporabo ali uveljavi dodaten odbitek, če je to potrebno za zagotovitev zadostne zaščite Eurosistema pred tveganjem v skladu s členom 18.1 Statuta ESCB. Takšne ukrepe je mogoče uporabiti tudi pri določenih nasprotnih strankah, zlasti če se zdi kreditna kakovost nasprotne stranke povezana s kreditno kakovostjo finančnega premoženja, ki ga je kot zavarovanje predložila ta nasprotna stranka. Če taka zavrnitev temelji na informacijah o skrbnem in varnem poslovanju, se morajo informacije, ki so jih posredovale nasprotne stranke ali nadzorniki, uporabljati zgolj v obsegu, ki je ustrezen in potreben za izvajanje nalog Eurosistema pri vodenju denarne politike.

Finančno premoženje je lahko izključeno z liste primerne finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, če so ga izdali ali zanj jamčijo subjekti, za katere velja zamrznitev sredstev oziroma drugi ukrepi o omejitvi uporabe njihovih sredstev, ki jih je naložila Evropska skupnost ali država članica v skladu s členom 60(2) Pogodbe, ali pa je v zvezi s temi subjekti Svet ECB izdal sklep o začasnih prepovedi ali izključitvi njihovega dostopa do operacij odprtega trga ali odprtih ponudb Eurosistema.

Za zagotovitev skladnosti, točnosti in primerljivosti štirih bonitetnih virov, ki se

uporabljajo v bonitetnem okviru Eurosistema, je Eurosistem za vsak vir razvil merila sprejemljivosti (glej poglavje 6.3.4), njihovo uspešnost pri pripravi bonitetnih ocen relativno glede na bonitetni prag pa redno spremlja (glej poglavje 6.3.5).

### 6.3.2 IZPOLNJEVANJE VISOKIH BONITETNIH STANDARDOV ZA TRŽNO FINANČNO PREMOŽENJE

Izpolnjevanje visokih bonitetnih standardov za tržno finančno premoženje temelji na izpolnjevanju naslednjih meril.

- *Bonitetna ocena zunanje bonitetne institucije.* Vsaj ena bonitetna ocena sprejete zunanje bonitetne institucije (kot je opisano v poglavju 6.3.4) za izdajo (ali izdajatelja, če te ocene ni) mora dosegati bonitetni prag.<sup>28,29</sup> ECB objavlja bonitetni prag za vsako sprejeto zunanjo bonitetno institucijo, kot je navedeno v poglavju 6.3.1.<sup>30</sup>
- *Jamstva.* Če bonitetna ocena (sprejemljive) zunanje bonitetne institucije za izdajatelja ni na voljo, je mogoče visoke bonitetne standarde ugotoviti na podlagi jamstev, ki jih dajo finančno trdni garanti. Finančna trdnost garanta se oceni na podlagi bonitetnih ocen zunanje bonitetne institucije, ki dosegajo

26 „Single A” pomeni najnižjo dolgoročno bonitetno oceno „A-”, ki jo dodelita Fitch ali Standard & Poor's, „A3”, ki jo dodeli Moody's, oziroma „AL”, ki jo dodeli DBRS.

27 Ta obsega Direktivo 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (preoblikovano) (UL L 177 z dne 30. junija 2006, stran 1) in Direktivo 2006/49/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o kapitalski ustreznosti investicijskih podjetij in kreditnih institucij (preoblikovano) (UL L 177 z dne 30. junija 2006, stran 201).

28 Če za istega izdajatelja/dolžnika ali garanta obstaja več bonitetnih ocen zunanjih bonitetnih institucij ali so si te ocene nasprotujoče, velja pravilo prve najboljše ocene (tj. uporabi se najboljša razpoložljiva ocena zunanje bonitetne institucije).

29 Izpolnjevanje visokih bonitetnih standardov za krite bančne obveznice, izdane do 1. januarja 2008, se presoja na podlagi zgoraj navedenih meril. Za krite bančne obveznice, izdane pred 1. januarjem 2008, velja, da izpolnjujejo visoke bonitetne standarde, če v celoti izpolnjujejo merila iz člena 22(4) Direktive UCITS.

30 Te informacije so objavljene na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

bonitetni prag Eurosistema. Jamstvo mora izpolnjevati naslednje zahteve:

- jamstvo se obravnava kot sprejemljivo, če garant brezpogojno in nepreklicno jamči za obveznosti izdajatelja v povezavi s plačilom glavnice, obresti in vseh drugih zneskov, ki morajo biti na podlagi dolžniških instrumentov plačani njihovim imetnikom, dokler obveznosti niso v celoti poravnane;
- jamstvo mora biti plačljivo na prvi poziv (neodvisno od osnovne dolžniške obveznosti). Jamstva, ki jih zagotavljajo osebe javnega prava, upravičene do odmerjanja davkov, morajo biti bodisi plačljiva na prvi poziv bodisi kako drugače zagotavljati takojšnje in pravočasno izplačilo v primeru dogodka neplačila. Obveznosti garanta iz jamstva se morajo obravnavati vsaj enako in sorazmerno (*pari passu*) z vsemi drugimi nezavarovanimi obveznostmi garanta;
- jamstvo mora urejati zakonodaja države članice EU in mora biti pravno veljavno, zavezujoče in izvršljivo do garanta;
- preden se premoženje, na katerega se jamstvo nanaša, lahko obravnava kot

primerno, mora biti predložena pravna potrditev v zvezi s pravno veljavnostjo, zavezujočim učinkom in izvršljivostjo jamstva, v obliki in z vsebino, ki je sprejemljiva za Eurosistem. Če je garant ustanovljen v okviru jurisdikcije, ki ni tista, ki ureja jamstvo, mora pravna potrditev potrjevati tudi to, da je jamstvo veljavno in izvršljivo na podlagi zakona, ki ureja ustanovitev garanta. Pravno potrditev je treba predložiti v pregled nacionalni centralni banki, ki predlaga vključitev finančnega premoženja, ki ga krije jamstvo, na listo primernega finančnega premoženja.<sup>31</sup> Pravna potrditev ni potrebna za jamstva, dana za dolžniške instrumente, ki že imajo bonitetno oceno izdaje, ali za jamstva, ki jih dajo osebe javnega prava, upravičene do odmerjanja davkov. Ocena izvršljivosti upošteva zakone s področja insolventnosti ali stečajnega postopka, temeljna načela enakosti in druge podobne zakone in načela, ki veljajo za

31 Nacionalna centralna banka, ki poroča določeno finančno premoženje, je običajno nacionalna centralna banka države, v kateri bo finančno premoženje sprejeto v trgovanje/se bo z njim trgovalo na sprejemljivem trgu. Če je finančno premoženje sprejeto v trgovanje/se z njim trguje na več trgih, se vsa dodatna vprašanja naslovijo na ECB, in sicer na naslov za pomoč ECB glede finančnega premoženja za zavarovanje terjatev (Eligible-Assets.hotline@ecb.int).

**Tabela 5** Implisitna bonitetna ocena za izdajatelja, dolžnika ali garanta, ki je enota regionalne ravni države, lokalna oblast ali oseba javnega sektorja euroobmočja in nima bonitetne ocene zunanje bonitetne institucije

	Razporeditev izdajateljev, dolžnikov ali garantov po direktivi o kapitalskih zahtevah	Izpeljava implicitne bonitetne ocene znotraj bonitetnega okvira Eurosistema za izdajatelja, dolžnika ali garanta, ki sodi v ustrezen razred
<b>Razred 1</b>	Institucionalne enote regionalne ravni države, lokalne oblasti in osebe javnega sektorja, ki jih pristojni nadzorni organ za namene kapitalskih zahtev obravnava na enak način kot centralno državo.	Dodeljena je bonitetna ocena zunanje bonitetne institucije za centralno državo, kjer je subjekt ustanovljen.
<b>Razred 2</b>	Institucionalne enote regionalne ravni države, lokalne oblasti in osebe javnega sektorja, ki jih pristojni nadzorni organ za namene kapitalskih zahtev obravnava na enak način kot (kreditne) institucije.	Dodeljena je bonitetna ocena, ki je eno bonitetno stopnjo <sup>1)</sup> nižja od bonitetne ocene zunanje bonitetne institucije za centralno državo, kjer je subjekt ustanovljen.
<b>Razred 3</b>	Druge osebe javnega sektorja.	Obravnavajo se kot izdajatelji ali dolžniki zasebnega sektorja.

1) Informacije o bonitetnih stopnjah so objavljene na spletnih straneh ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

garanta in na splošno vplivajo na pravice, ki jih ima upnik do garanta.

Če bonitetna ocena zunanje bonitetne institucije za izdajo, izdajatelja ali garanta ni na voljo, se visoki bonitetni standardi ugotovijo na naslednji način.

- *Izdajatelji ali garanti iz javnega sektorja euroobmočja.* Če tržno finančno premoženje izda ali zanj jamči enota regionalne ravni države, lokalna oblast ali oseba javnega sektorja iz euroobmočja, kot je določeno v direktivi o kapitalskih zahtevah, velja naslednji postopek:
  - izdajatelj ali garant se razporedi v enega od treh razredov v skladu z direktivo o kapitalskih zahtevah<sup>32</sup>, kot je prikazano v tabeli 5;
  - implicitna bonitetna ocena za izdajatelja ali garanta, ki sodi v razred 1 ali 2, se izpelje iz bonitetne ocene zunanje bonitetne institucije za centralno državo države, kjer je ustanovljen izdajatelj ali garant. Implicitna bonitetna ocena mora dosegati bonitetni prag Eurosistema. Za izdajatelje/garante, ki sodijo v razred 3, se implicitna bonitetna ocena ne izvede.
- *Izdajatelji ali garanti iz sektorja nefinančnih družb euroobmočja.* Če za tržno finančno premoženje, ki so ga izdali ali zanj jamčijo nefinančne družbe<sup>33</sup> iz euroobmočja, visokih bonitetnih standardov ni mogoče ugotoviti na podlagi bonitetne ocene zunanje bonitetne institucije za izdajo, izdajatelja ali garanta, se uporabijo pravila bonitetnega okvira Eurosistema za bančna posojila, nasprotne stranke pa lahko uporabijo tudi lasten interni bonitetni sistem, interni bonitetni sistem nacionalne centralne banke ali bonitetna orodja zunanjih ponudnikov. Tržni dolžniški instrumenti, ki so jih izdale nefinančne družbe in so brez bonitetne ocene, niso vključeni na javno listo primernega tržnega finančnega premoženja.

### 6.3.3 IZPOLNJEVANJE VISOKIH BONITETNIH STANDARDOV ZA NETRŽNO FINANČNO PREMOŽENJE

#### BANČNA POSOJILA

Za ugotovitev zahtevanih visokih bonitetnih standardov, ki jih morajo izpolnjevati dolžniki ali garanti bančnih posojil, morajo nasprotne stranke izmed virov, ki so na voljo in jih Eurosistem sprejema, izbrati en glavni bonitetni vir. Nasprotna stranka iz razpoložljivega bonitetnega vira izbere en sistem, razen v primeru zunanjih bonitetnih institucij, kjer se lahko uporabijo vsi sprejeti sistemi zunanjih bonitetnih institucij.

Nasprotne stranke se morajo izbranega vira držati najmanj eno leto, da bi preprečili „skakanje“ med bonitetnimi ocenami (tj. iskanje najboljše bonitetne ocene, ki med vsemi razpoložljivimi viri ali sistemi zagotavlja primernost za vsakega dolžnika posebej). Nasprotne stranke, ki bi po enem letu želele zamenjati bonitetni vir, morajo zadevni nacionalni centralni banki predložiti utemeljeno zahtevo.

Ob predložitvi utemeljene zahteve lahko nasprotne stranke uporabijo več kot en sistem ali vir. Glavni izbrani bonitetni vir naj bi pokrival največje število dolžnikov, ki jih predloži nasprotna stranka. Uporaba več kot enega bonitetnega vira ali sistema mora biti utemeljena z zadostnim poslovnim razlogom. Načeloma je lahko tak razlog nezadostna pokritost, ki jo zagotavlja glavni bonitetni vir ali sistem.

Nasprotne stranke morajo nacionalno centralno banko takoj obvestiti o kakršnem koli kreditnem dogodku, ki je nasprotni stranki poznan, vključno z zamudo pri plačilu s strani predloženega dolžnika, ter po potrebi umakniti ali zamenjati finančno premoženje. Poleg tega so nasprotne stranke odgovorne, da zagotovijo uporabo najnovejših

32 Seznami subjektov, ki sodijo v omenjene tri razrede, ter merila za razporeditev izdajateljev, dolžnikov ali garantov v enega od treh razredov, naj bi bili skupaj s povezavami na spletni strani nacionalnih nadzornih organov na voljo na spletni strani Odbora evropskih bančnih nadzornikov (CEBS): [http://www.e-cbs.org/SD/Rules\\_AdditionalInformation.htm](http://www.e-cbs.org/SD/Rules_AdditionalInformation.htm).

33 Glej opombo 8 v tem poglavju.

bonitetnih ocen dolžnikov<sup>34</sup> ali garantov predloženega finančnega premoženja, ki so na voljo pri izbranem bonitetnem sistem ali viru.

*Bonitetna ocena dolžnikov/garantov.* Visoki bonitetni standardi dolžnikov ali garantov bančnih posojil se ugotovijo v skladu s pravili, ki razlikujejo med dolžniki/garanti javnega sektorja in tistimi iz sektorja nefinančnih družb.

- *Dolžniki ali garant javnega sektorja.* Naslednja pravila se uporabljajo v navedenem vrstnem redu:

- (i) bonitetna ocena sistema ali vira, ki ga je izbrala nasprotna stranka, obstaja in se jo uporabi pri presoji, ali dolžnik ali garant javnega sektorja dosega bonitetni prag;

- (ii) če bonitetna ocena pod (i) ni na voljo, se uporabi bonitetna ocena dolžnika ali garanta, ki jo je izdelala zunanja bonitetna institucija<sup>35</sup>;

- (iii) če niti bonitetna ocena pod (i) niti bonitetna ocena pod (ii) nista na voljo, velja enak postopek kot pri tržnem finančnem premoženju:

- izdajatelj ali garant se razporedi v enega od treh razredov v skladu z direktivo o kapitalskih zahtevah<sup>36</sup>, kot je prikazano v tabeli 5;
- implicitna bonitetna ocena za izdajatelja ali garanta, ki sodi v razred 1 ali 2, se izpelje iz bonitetne ocene zunanje bonitetne institucije za centralno državo države, kjer je ustanovljen izdajatelj ali garant. Implicitna bonitetna ocena mora dosegati bonitetni prag Eurosistema.

Če bonitetna ocena, izdelana s pomočjo sistema ali vira, ki ga je izbrala nasprotna stranka (ali jo je v primeru pod (ii) za dolžnika ali garanta javnega sektorja izdelala zunanja bonitetna institucija), obstaja, vendar ne dosega

bonitetnega praga, dolžnik ali garant ni primeren.

- *Dolžniki ali garant iz sektorja nefinančnih družb.* Če vir, ki ga je izbrala nasprotna stranka, izdelava bonitetno oceno, ki je enaka bonitetnemu pragu ali ga presega, je dolžnik ali garant primeren.<sup>37, 38</sup>

Če bonitetna ocena, izdelana s pomočjo sistema ali vira, ki ga je izbrala nasprotna stranka, obstaja, vendar ne dosega bonitetnega praga, dolžnik ali garant ni primeren. Če ni na voljo nobene bonitetne ocene, s katero bi lahko ugotovili bonitetni standard, dolžnik ali garant ni primeren.

*Jamstva.* Jamstvo mora izpolnjevati naslednje zahteve:

- jamstvo se obravnava kot sprejemljivo, če garant brezpogojno in nepreklicno jamči za obveznosti dolžnika v povezavi s plačilom glavnice, obresti in vseh drugih zneskov, ki morajo biti na podlagi bančnega posojila plačani njihovim imetnikom, dokler obveznosti niso v celoti poravnane. V zvezi s tem ni nujno, da se sprejemljivo jamstvo nanaša na prav določeno bančno posojilo, ampak lahko velja le za dolžnika pod pogojem, da zajema tudi zadevno bančno posojilo;
- jamstvo mora biti plačljivo na prvi poziv (neodvisno od bančnega posojila na katerega se nanaša). Jamstva, ki jih zagotavljajo osebe javnega prava, upravičene do odmerjanja davkov, morajo biti bodisi plačljiva na prvi poziv bodisi kako drugače zagotavljati takojšnje in pravočasno izplačilo v primeru dogodka neplačila. Obveznosti garanta iz

<sup>34</sup> V primeru tržnega finančnega premoženja, ki ga izdajo nefinančne družbe, vendar nima bonitetne ocene ene izmed sprejetih zunanjih bonitetnih institucij, ta zahteva velja za bonitetno oceno izdajatelja.

<sup>35</sup> Glej opombo 28 v tem poglavju.

<sup>36</sup> Glej opombo 32 v tem poglavju.

<sup>37</sup> Če je nasprotna stranka kot vir bonitetne ocene izbrala zunanjo bonitetno institucijo, lahko uporabi pravilo prve najboljše ocene (glej opombo 28 v tem poglavju).

<sup>38</sup> Pri določenih bonitetnih sistemih se lahko bonitetni prag po opravljenem spremljanju uspešnosti prilagodi (glej poglavje 6.3.5).



jamstva se morajo obravnavati vsaj enako in sorazmerno (*pari passu*) z vsemi drugimi nezavarovanimi obveznostmi garanta;

- jamstvo mora urejati zakonodaja države članice EU in mora biti pravno veljavno, zavezujoče in izvršljivo do garanta;
- preden se premoženje, na katerega se jamstvo nanaša, lahko obravnava kot primerno, mora biti predložena pravna potrditev v zvezi s pravno veljavnostjo, zavezujočim učinkom in izvršljivostjo jamstva, v obliki in z vsebinio, ki je sprejemljiva za Eurosistem. Pravna potrditev mora tudi navesti, da jamstvo ni osebno, izvršljivo samo s strani upnika bančnega posojila. Če je garant ustanovljen v okviru jurisdikcije, ki ni tista, ki ureja jamstvo, mora pravna potrditev potrditi tudi to, da je jamstvo veljavno in izvršljivo na podlagi zakonodaje, ki ureja ustanovitev garanta. Pravno potrditev je treba predložiti v pregled nacionalni centralni banki, ki sodi pod jurisdikcijo, ki ureja bančno posojilo. Pravna potrditev ni potrebna za jamstva, ki jih izdajo osebe javnega prava, upravičene do odmerjanja davkov. Ocena izvršljivosti upošteva zakone s področja insolventnosti ali stečajnega postopka, temeljna načela enakosti in druge podobne zakone in načela, ki veljajo za garanta in na splošno vplivajo na pravice, ki jih ima upnik do garanta.

#### NETRŽNI HIPOTEKARNI DOLŽNIŠKI INSTRUMENTI

Visoki bonitetni standardi za netržne hipotekarne dolžniške instrumente morajo dosegati bonitetni prag Eurosistema. Bonitetni okvir za te instrumente, ki upošteva posebnosti posamezne jurisdikcije, bo v zadevnih nacionalnih predpisih opredelila nacionalna centralna banka.

#### 6.3.4 MERILA SPREJMLJIVOSTI ZA BONITETNE SISTEME

Bonitetni okvir Eurosistema temelji na bonitetnih ocenah iz štirih virov. Znotraj vsakega vira lahko obstaja več bonitetnih sistemov.

Sprejete zunanje bonitetne institucije, interni bonitetni sistemi nacionalnih centralnih bank in bonitetna orodja zunanjih ponudnikov so navedeni na spletnih straneh ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).<sup>39</sup>

#### ZUNANJE BONITETNE INSTITUCIJE

Ta vir obsega tiste institucije, katerih bonitetne ocene lahko kreditne institucije uporabijo pri ugotavljanju uteži tveganosti glede izpostavljenosti v skladu z direktivo o kapitalskih zahtevah.<sup>40</sup> Za namene bonitetnega okvira Eurosistema so splošna merila sprejemljivosti, ki veljajo za zunanje bonitetne institucije, naslednja:

- zunanjo bonitetno institucijo mora v skladu z direktivo o kapitalskih zahtevah formalno priznati ustrezen nadzorni organ EU v tistih državah euroobmočja, kjer se bo institucija uporabljala;
- zunanja bonitetna institucija mora izpolnjevati operativna merila in zagotoviti ustrezno pokritost, da bi zagotovili učinkovito izvajanje bonitetnega okvira Eurosistema. Bonitetne ocene se uporabljajo pod pogojem, da ima Eurosistem na voljo informacije o teh ocenah, kakor tudi informacije, potrebne za primerjavo in vzporeditev (mapiranje) ocen z bonitetnimi stopnjami bonitetnega okvira Eurosistema in bonitetnim pragom ter za spremljanje uspešnosti (glej poglavje 6.3.5).

Eurosistem si pridržuje pravico, da odloči, ali bo pri svojih operacijah posojanja sprejel zunanjo bonitetno institucijo, pri čemer med drugim upošteva tudi spremljanje uspešnosti.

#### INTERNI BONITETNI SISTEM NACIONALNE CENTRALNE BANKE

Ta vir trenutno obsega štiri bonitetne sisteme, ki jih upravljajo Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France in Oesterreichische Nationalbank. Nacionalne centralne banke, ki bi želele razviti svoj

<sup>39</sup> Eurosistem objavlja te informacije samo v povezavi s kreditnimi operacijami Eurosistema in ne prevzema nobene odgovornosti za svojo oceno sprejetih bonitetnih sistemov.

<sup>40</sup> Zunanje bonitetne institucije se na finančnih trgih običajno imenujejo bonitetne agencije.



interni bonitetni sistem, morajo opraviti postopek potrditve Eurosistema. Eurosistem nadzira interne bonitetne sisteme nacionalnih centralnih bank prek spremljanja uspešnosti (glej poglavje 6.3.5).

Poleg tega mora nasprotna stranka takoj obvestiti interni bonitetni sistem NCB o kakršnem koli kreditnem dogodku, ki je nasprotni stranki poznan, vključno z zamudo pri plačilu s strani predloženega dolžnika.

V državah, kjer nasprotne stranke mobilizirajo netržne hipotekarne dolžniške instrumente, zadevna nacionalna centralna banka vzpostavi bonitetni okvir za to vrsto finančnega premoženja v skladu z bonitetnim okvirom Eurosistema. Takšen okvir je predmet letnega spremljanja uspešnosti.

#### INTERNI BONITETNI SISTEM

Nasprotna stranka, ki namerava za oceno bonitete dolžnika, izdajatelja ali garanta primerne dolžniškega instrumenta uporabiti interni bonitetni sistem, mora pridobiti dovoljenje svoje domače nacionalne centralne banke. Za to mora vložiti prošnjo skupaj z naslednjimi dokumenti:<sup>41</sup>

- kopijo sklepa ustreznega bančnega nadzornega organa v EU, ki dovoljuje nasprotni stranki, da za namene kapitalških zahtev na konsolidirani ali nekonsolidirani osnovi uporabi svoj interni bonitetni sistem, skupaj z vsemi posebnimi pogoji uporabe. Kopija ni potrebna, če ustrezní nadzorni organ predloži te informacije neposredno zadevni nacionalni centralni banki;
- informacije o pristopu, ki ga nasprotna stranka uporablja pri dodelitvi stopnje verjetnosti neplačila dolžniku, ter podatke o bonitetnih ocenah in povezanih enoletnih verjetnostih neplačila, ki se uporabljajo pri določanju primernih bonitetnih ocen;
- kopijo informacij o tretjem stebru (tržna disciplina), ki jih mora nasprotna stranka redno objavljati v skladu z zahtevami o tržni

disciplini znotraj tretjega stebra kapitalškega sporazuma Basel II in direktive o kapitalških zahtevah;

- ime in naslov pristojnega bančnega nadzornika ter zunanjšega revizorja.

Prošnjo mora podpisati glavni izvršni direktor, finančni direktor ali vodilni uslužbenec nasprotne stranke na podobno visokem položaju oziroma pooblaščen podpisnik v imenu enega od njih.

Zgornje določbe veljajo za vse nasprotne stranke ne glede na njihov status (matično podjetje, hčerinsko podjetje ali podružnica) in ne glede na to, ali interni bonitetni sistem potrdi nadzornik v isti državi (ko gre za matično oziroma tudi hčerinsko podjetje) ali nadzornik v državi matičnega podjetja (ko gre za podružnico oziroma tudi hčerinsko podjetje).

Vsaka podružnica ali hčerinsko podjetje nasprotne stranke lahko uporablja interni bonitetni sistem matičnega podjetja, če je Eurosistem sprejel uporabo tega bonitetnega sistema za namene bonitetnega okvira Eurosistema.

Nasprotne stranke, ki uporabljajo interni bonitetni sistem, kot je opisano zgoraj, so tudi predmet postopka Eurosistema za spremljanje uspešnosti (glej poglavje 6.3.5). Poleg zahtevanih informacij v okviru tega postopka mora nasprotna stranka vsako leto (oziroma takrat, ko to zahteva zadevna nacionalna centralna banka) sporočiti tudi naslednje informacije, razen če ustrezní nadzorni organ predloži te informacije neposredno zadevni nacionalni centralni banki:

- kopijo najnovejše ocene internega bonitetnega sistema nasprotne stranke, ki jo je izdelal nadzornik nasprotne stranke, prevedene v delovni jezik domače nacionalne centralne banke;

<sup>41</sup> Če je potrebno, je treba navedene dokumente prevesti v delovni jezik matične nacionalne centralne banke.

- kakršno koli spremembo v internem bonitetnem sistemu nasprotne stranke, ki jo je priporočil ali zahteval nadzornik, skupaj z rokom, do katerega je treba spremembo izvesti;
- letno dopolnitev informacije o tretjem stebru (tržna disciplina), ki jih mora nasprotna stranka redno objavljati v skladu z zahtevami tretjega stebra kapitalskega sporazuma Basel II in direktive o kapitalskih zahtevah;
- informacije o pristojnem bančnem nadzorniku ter zunanjem revizorju.

Zgoraj navedene letne informacije mora podpisati glavni izvršni direktor, finančni direktor ali vodilni uslužbenec nasprotne stranke na podobno visokem položaju oziroma pooblaščen podpisnik v imenu enega od njih. Eurosistem pošlje kopijo tega pisma ustreznemu nadzorniku in, kjer je to primerno, zunanjemu revizorju nasprotne stranke.

#### BONITETNA ORODJA ZUNANJIH PONUDNIKOV

Ta vir obsega aplikacije zunanjih ponudnikov, ki se uporabljajo za ocenjevanje bonitete dolžnikov, pri čemer se poleg drugih informacij uporabljajo tudi revidirani računovodski izkazi. S temi orodji mora upravljati ponudnik bonitetnih orodij. Nasprotne stranke, ki bi za namene bonitetnega okvira Eurosistema želele uporabiti določeno bonitetno orodje, morajo predložiti prošnjo svoji nacionalni centralni banki na obrazcu, ki ga predpiše Eurosistem, to pa je treba dopolniti z dodatno dokumentacijo o bonitetnih orodjih, kot je določeno na obrazcu za prošnjo. Eurosistem odloči, ali bo sprejel predlagano bonitetno orodje. Odločitev temelji na oceni skladnosti z merili sprejemljivosti, ki jih je sprejel Eurosistem.<sup>42</sup>

Poleg tega mora nasprotna stranka obvestiti ponudnika bonitetnega orodja o kakršnem koli kreditnem dogodku, ki je poznan le nasprotni stranki, vključno z zamudo pri plačilu s strani predloženega dolžnika.

Ponudnik bonitetnih orodij, ki sodeluje v bonitetnem okviru Eurosistema, mora s sporazumom sprejeti, da bo podvržen postopku

Eurosistema za spremljanje uspešnosti<sup>43</sup> (glej poglavje 6.3.5). Ponudnik bonitetnih orodij mora vzpostaviti in vzdrževati potrebno infrastrukturo za spremljanje tako imenovanega statičnega nabora. Določitev in ocena statičnega nabora morata biti v skladu s splošnimi zahtevami spremljanja uspešnosti znotraj bonitetnega okvira Eurosistema. Ponudnik bonitetnih orodij mora obvestiti Eurosistem o rezultatih ocenjevanja uspešnosti, takoj ko ga je opravil. Ponudniki bonitetnih orodij zato pripravijo poročilo o uspešnosti bonitetnih orodij pri ocenjevanju statičnega nabora. Ponudniki morajo pet let hraniti interno evidenco o statičnem naboru in podrobnostih o neplačilu.

#### 6.3.5 SPREMLJANJE USEŠNOSTI BONITETNIH SISTEMOV

Spremljanje uspešnosti bonitetnega okvira Eurosistema obsega letno *ex post* primerjavo med dejansko stopnjo neplačila vseh primernih dolžnikov (statični nabor) in bonitetnim pragom Eurosistema, ki ga določa referenčna vrednost verjetnosti neplačila. Cilj je zagotoviti, da so rezultati bonitetnega ocenjevanja med različnimi sistemi in viri primerljivi. Spremljanje poteka eno leto po datumu, ko je bil statični nabor določen.

Ponudnik bonitetnega sistema letno sestavi statični nabor primernih dolžnikov, tj. nabor, ki obsega vse dolžnike iz javnega in podjetniškega sektorja, ki jim je sistem dodelil bonitetno oceno, in ki izpolnjuje naslednji pogoj:

$$PD(i,t) \leq 0,10\% \text{ (referenčna vrednost } PD(t))$$

Vsi dolžniki, ki na začetku obdobja *t* izpolnjujejo ta pogoj, so del statičnega nabora v obdobju *t*. Na koncu 12-mesečnega obdobja se izračuna realizirana stopnja neplačila za statični nabor dolžnikov v času *t*. Vsako leto mora ponudnik bonitetnega sistema Eurosistemu predložiti število primernih dolžnikov, ki so v času *t* del

<sup>42</sup> Merila sprejemljivosti so navedena na spletnih straneh ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

<sup>43</sup> Nasprotna stranka mora takoj obvestiti ponudnika bonitetnih orodij o kakršnem koli kreditnem dogodku, ki bi nakazoval poslabšanje bonitete.

statičnega nabora, ter število tistih dolžnikov v statičnem naboru (t), ki v naslednjih 12 mesecih niso izpolnili svojih obveznosti.

Dejanska stopnja neplačila statičnega nabora bonitetnega sistema v enoletnem obdobju, služi kot izhodišče za spremljanje uspešnosti bonitetnega okvira Eurosistema, ki obsega letno ocenjevanje in večletno ocenjevanje. Če se dejanska stopnja neplačila statičnega nabora v enoletnem in/ali večletnem obdobju znatno razlikuje od bonitetnega praga, se Eurosistem posvetuje s ponudnikom bonitetnega sistema, z namenom analizirati razloge za to razliko. Ta postopek lahko privede do popravka bonitetnega praga, ki se uporablja za zadevni sistem.

Eurosistem se lahko odloči, da začasno ali trajno izključi bonitetni sistem, če pri uspešnosti v več letih ni dosegel nikakršnega

napredka. V primeru kršitve pravil, ki urejajo bonitetni okvir Eurosistema, bo bonitetni sistem izključen iz bonitetnega okvira Eurosistema.

## 6.4 UKREPI ZA OBVLADOVANJE TVEGANJ

### 6.4.1 SPLOŠNA NAČELA

Ukrepi za obvladovanje tveganj se uporabljajo pri finančnem premoženju za zavarovanje kreditnih operacij Eurosistema z namenom, da se zagotovi zaščita Eurosistema pred tveganjem finančne izgube v primeru unovčenja finančnega premoženja zaradi neplačila nasprotne stranke. Ukrepi za obvladovanje tveganj, ki jih ima Eurosistem na razpolago, so opisani v okvirju 7.

Eurosistem uporablja posebne ukrepe za obvladovanje tveganj glede na vrsto finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, ki ga

#### Okvir 7

### UKREPI ZA OBVLADOVANJE TVEGANJ

Eurosistem uporablja naslednje ukrepe za obvladovanje tveganj.

- **Odbitki pri vrednotenju**

Eurosistem pri vrednotenju finančnega premoženja za zavarovanje terjatev uporablja „odbitke pri vrednotenju“. To pomeni, da se vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev izračuna kot tržna vrednost finančnega premoženja minus določen odstotek (odbitok).

- **Giblivo kritje (dnevno vrednotenje po tržnih cenah)**

Eurosistem zahteva, da finančno premoženje, ki se uporablja za zavarovanje terjatev pri povratnih transakcijah za povečevanje likvidnosti, v času vzdržuje svojo tržno vrednost po odbitku. Če redno merjena vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev pade pod določeno raven, nacionalne centralne banke zahtevajo od nasprotnih strank, da te zagotovijo dodatno finančno premoženje ali denarna sredstva (tj. sprožijo poziv h kritju). Podobno, če ob vrednotenju vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev preseže določeno raven, lahko nasprotne stranke umaknejo presežno finančno premoženje ali denarna sredstva. (Izračuni, ki se nanašajo na izvedbo pozivov h kritju, so predstavljeni v okvirju 8.)

Eurosistem lahko kadar koli uporabi tudi sledeče ukrepe za obvladovanje tveganj, če je to potrebno za zagotovitev zadostne zaščite Eurosistema pred tveganjem v skladu s členom 18.1 Statuta ESCB.

## Okvir 7 (nadaljevanje)

- **Začetno kritje**

Eurosistem lahko uporabi začetno kritje pri povratnih transakcijah za povečevanje likvidnosti. To bi pomenilo, da bi morale nasprotnne stranke priskrbeti finančno premoženje za zavarovanje terjatev v vrednosti, ki je najmanj enaka likvidnosti, ki jo zagotovi Eurosistem, povečani za vrednost začetnega kritja.

- **Omejitve v zvezi z izdajatelji/dolžniki ali garantii**

Eurosistem lahko uporabi omejitve pri izpostavljenosti do izdajateljev/dolžnikov ali garantov. Takšne omejitve je mogoče uporabiti tudi pri določenih nasprotnih strankah, zlasti če se zdi kreditna kakovost nasprotne stranke povezana s kreditno kakovostjo finančnega premoženja, ki ga je kot zavarovanje predložila ta nasprotna stranka.

- **Dodatne garancije**

Eurosistem lahko pogojuje sprejem določenega finančnega premoženja z dodatnimi jamstvi s strani finančno trdnih subjektov.

- **Izločitev**

Eurosistem lahko določeno finančno premoženje izloči iz uporabe pri svojih operacijah denarne politike. Takšno izločitev je mogoče uporabiti tudi pri določenih nasprotnih strankah, zlasti če se zdi kreditna kakovost nasprotne stranke povezana s kreditno kakovostjo finančnega premoženja, ki ga je kot zavarovanje predložila ta nasprotna stranka.

Finančno premoženje je lahko izključeno z liste primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, če so ga izdali ali zanj jamčijo subjekti, za katere velja zamrznitev sredstev oziroma drugi ukrepi o omejitvi uporabe njihovih sredstev, ki jih je naložila Evropska skupnost ali država članica v skladu s členom 60(2) Pogodbe, ali pa je v zvezi s temi subjekti Svet ECB izdal sklep o začasni prepovedi ali izključitvi njihovega dostopa do operacij odprtega trga ali odprtih ponudb Eurosistema.

nudi nasprotna stranka. ECB določi ustrezne ukrepe za obvladovanje tveganj tako za tržno kot netržno primerno finančno premoženje. Ukrepi za obvladovanje tveganj so okvirno usklajeni v celotnem euroobmočju<sup>44</sup> in morajo povsod v euroobmočju zagotoviti dosledne, pregledne in enakopravne pogoje za katero koli vrsto primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev.

Eurosistem si pridržuje pravico, da uporabi dodatne ukrepe za obvladovanje tveganj, če je to potrebno za zagotovitev zadostne zaščite Eurosistema pred tveganjem v skladu s členom 18.1 Statuta ESCB. Takšne ukrepe, ki morajo biti uporabljeni dosledno, pregledno in

enakopravno, je mogoče uporabiti tudi na ravni posameznih nasprotnih strank, če je to potrebno za zagotovitev takšne zaščite.

<sup>44</sup> Zaradi operativnih razlik med državami članicami obstajajo določene razlike glede ukrepov za obvladovanje tveganj. V zvezi s postopki, s katerimi nasprotnne stranke nacionalnim centralnim bankam dostavijo finančno premoženje za zavarovanje terjatev (v obliki sklada finančnega premoženja, zastavljenega pri nacionalni centralni banki, ali na podlagi repo pogodb, ki temeljijo na sistemu označevanja finančnega premoženja za vsako transakcijo), lahko pride do manjših razlik pri časovnem razporedu vrednotenja in drugih operativnih značilnostih okvira za obvladovanje tveganj. Poleg tega lahko pri netrznem finančnem premoženju pride do razlik v natančnosti načinov vrednotenja, ki se kaže v skupni ravni odbitkov (glej poglavje 6.4.3).

Tabela 6 Likvidnostne kategorije za tržno finančno premoženje<sup>1)</sup>

Kategorija I	Kategorija II	Kategorija III	Kategorija IV	Kategorija V
Dolžniški instrumenti enot centralne ravni države	Dolžniški instrumenti enot lokalne in regionalne ravni države	Navadne krite bančne obveznice	Dolžniški instrumenti kreditnih institucij (nezavarovani)	Kolateralizirani vrednostni papirji
Dolžniški instrumenti, ki jih izdajo centralne banke <sup>2)</sup>	Jumbo krite bančne obveznice <sup>3)</sup>  Agencijski dolžniški instrumenti <sup>4)</sup>  Nadnacionalni dolžniški instrumenti	Dolžniški instrumenti, ki jih izdajo podjetja in drugi izdajatelj <sup>4)</sup>		

1) Likvidnostno kategorijo na splošno določa klasifikacija izdajatelja. Vendar so ne glede na klasifikacijo izdajatelja vsi kolateralizirani vrednostni papirji vključeni v kategorijo V in vsi dolžniški instrumenti v obliki Jumbo kritih bančnih obveznic v kategorijo II, medtem ko so navadne krite bančne obveznice in drugi dolžniški instrumenti, ki jih izdajo kreditne institucije, vključeni v kategoriji III in IV.

2) Dolžniški certifikati, ki jih je izdala ECB, in dolžniški instrumenti, ki so jih nacionalne centralne banke izdale pred uvedbo eura v zadevni državi članici, so uvrščeni v likvidnostno kategorijo I.

3) Med Jumbo krite bančne obveznice se uvrščajo samo instrumenti z obsegom izdaje vsaj 1 milijardo EUR, za katere vsaj trije vzdrževalci trga redno nudijo nakupne in prodajne kotacije.

4) V likvidnostno kategorijo II se uvršča samo tržno finančno premoženje, ki so ga izdali izdajateljji, ki jih je ECB klasificirala kot agencije. Tržno finančno premoženje, ki so ga izdale druge agencije, je vključeno v likvidnostno kategorijo III.

#### 6.4.2 UKREPI ZA OBVLADOVANJE TVEGANJ PRI TRŽNEM FINANČNEM PREMOŽENJU

Sistem za obvladovanje tveganj v zvezi s primernim tržnim finančnim premoženjem zajema naslednje glavne elemente.

- Primerno tržno finančno premoženje se na podlagi klasifikacije izdajatelja in vrste finančnega premoženja uvrsti v eno izmed petih likvidnostnih kategorij. Uvrstitev je opisana v tabeli 6.
- Za posamezne dolžniške instrumente se uporabljajo posebni odbitki pri vrednotenju. Odbitki se uporabljajo tako, da se od tržne vrednosti finančnega premoženja za zavarovanje terjatev odšteje določen odstotek. Višina odbitka pri vrednotenju, ki se uporablja pri dolžniških instrumentih v kategorijah od I do IV, je odvisna od preostale zapadlosti in strukture kupona dolžniškega instrumenta, kot je za primerne tržne dolžniške instrumente s fiksnim kuponom in brez kupona opisano v tabeli 7.<sup>45</sup>
- Za posamezne dolžniške instrumente v kategoriji V se uporablja enoten odbitek pri vrednotenju v višini 12% ne glede na zapadlost ali strukturo kupona.
- Za posamezne dolžniške instrumente v kategoriji V, ki so teoretično vrednoteni v skladu s poglavjem 6.5, se uporablja dodaten odbitek pri vrednotenju. Ta odbitek se neposredno uporablja na ravni teoretičnega vrednotenja posameznega dolžniškega instrumenta v obliki zmanjšanja vrednosti za 5%.
- Odbitki pri vrednotenju, ki se uporabljajo za vse tržne dolžniške instrumente z obratno spremenljivo donosnostjo v kategorijah od I do IV, so enaki in so opisani v tabeli 8.
- Odbitek pri vrednotenju, ki se uporablja pri tržnih dolžniških instrumentih z variabilnim kuponom v kategorijah od I do IV,<sup>46</sup> je enak odbitku, ki se uporablja pri instrumentih s fiksnim kuponom z zapadlostjo od nič do enega leta v likvidnostni kategoriji, kateri pripada instrument.

45 Stopnja odbitkov pri vrednotenju, ki se uporablja pri dolžniških instrumentih s fiksnim kuponom, velja tudi za dolžniške instrumente, katerih kupon je vezan na spremembo v boniteti samega izdajatelja, ali za obveznice, indeksirane na inflacijo.

46 Plačilo kupona šteje za plačilo po variabilni obrestni meri, če je kupon vezan na referenčno obrestno mero in če obdobje ponovnega določanja kupona ni daljše od enega leta. Plačilo kupona, pri katerih obdobje ponovnega določanja presega eno leto, šteje za plačilo s fiksno donosnostjo, pri čemer je ustrezna zapadlost, ki se uporablja za določanje odbitka, enaka preostali zapadlosti dolžniškega instrumenta.

**Tabela 7 Stopnja odbitkov pri vrednotenju, ki velja za primerno tržno finančno premoženje**

(v odstotkih)

Preostala zapadlost (leta)	Likvidnostna kategorija								Kategorija V
	Kategorija I		Kategorija II		Kategorija III		Kategorija IV		
	fiksen kupon	brezkuponski instr.	fiksen kupon	brezkuponski instr.	fiksen kupon	brezkuponski instr.	fiksen kupon	brezkuponski instr.	
0-1	0,5	0,5	1	1	1,5	1,5	6,5	6,5	
1-3	1,5	1,5	2,5	2,5	3	3	8	8	
3-5	2,5	3	3,5	4	4,5	5	9,5	10	12*
5-7	3	3,5	4,5	5	5,5	6	10,5	11	
7-10	4	4,5	5,5	6,5	6,5	8	11,5	13	
>10	5,5	8,5	7,5	12	9	15	14	20	

\* Za posamezne dolžniške instrumente v kategoriji V, ki so teoretično vrednoteni v skladu s poglavjem 6.5, se uporablja dodaten odbitek pri vrednotenju. Ta odbitek se neposredno uporablja na ravni teoretičnega vrednotenja posameznega dolžniškega instrumenta v obliki zmanjšanja vrednosti za 5%.

- Ukrepi za obvladovanje tveganj, ki se uporabljajo pri tržnih dolžniških instrumentih z več kot eno vrsto kuponskih plačil v kategorijah od I do IV, so odvisni zgolj od kuponskih plačil v času do zapadlosti instrumenta. Odbitek pri vrednotenju, ki se uporabi pri takšnem instrumentu, je enak najvišjemu možnemu odbitku za dolžniške instrumente z enako preostalo zapadlostjo, pri čemer se upoštevajo vse vrste kuponskih plačil v času do zapadlosti instrumenta.
- Pri operacijah za umikanje likvidnosti se odbitki pri vrednotenju ne uporabljajo.
- Odvisno od jurisdikcije in nacionalnih operativnih sistemov dovoljujejo nacionalne centralne banke uporabo sklada finančnega premoženja za zavarovanje terjatev in/ali zahtevajo označevanje finančnega premoženja, ki se uporablja v vsaki posamezni transakciji. V sistemu s sklado finančnega premoženja nasprotna stranka zbere zadostno finančno premoženje za zavarovanje terjatev, ki ga da na razpolago centralni banki za kritje odobrenih posojil, kar pomeni, da posamezno finančno premoženje ni povezano s točno določenimi kreditnimi operacijami. Nasprotno je v sistemu z označevanjem finančnega premoženja za zavarovanje terjatev vsaka kreditna operacija povezana z določenim finančnim premoženjem.
- Finančno premoženje se vrednoti dnevno. Nacionalne centralne banke dnevno izračunavajo zahtevano vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, upoštevajoč spremembe v stanju odobrenega posojila,

**Tabela 8 Stopnja odbitkov pri vrednotenju, ki velja za primerne tržne dolžniške instrumente z obratno spremenljivo donosnostjo v kategorijah od I do IV**

(v odstotkih)

Preostala zapadlost (leta)	Kupon z obratno spremenljivo donosnostjo
0-1	2
1-3	7
3-5	10
5-7	12
7-10	17
>10	25



načela vrednotenja, ki so opisana v poglavju 6.5, in zahtevane odbitke pri vrednotenju.

- Če po vrednotenju finančno premoženje za zavarovanje terjatev ne ustreza zahtevani višini, izračunani za ta dan, se izvedejo simetrični

pozivi h kritju. Da bi se zmanjšala pogostost pozivov h kritju, lahko nacionalne centralne banke uporabljajo prag poziva. Če se uporablja, prag poziva znaša 0,5 odstotka zneska posojene likvidnosti. V odvisnosti od jurisdikcije lahko nacionalne centralne banke zahtevajo,

## Okvir 8

## IZRAČUN POZIVOV H KRITJU

Skupni znesek primerne finančnega premoženja  $J$  (za  $j = 1$  do  $J$ ; vrednost  $C_{j,t}$  ob času  $t$ ), ki ga mora zagotoviti nasprotna stranka za niz operacij povečevanja likvidnosti  $I$  (za  $i = 1$  do  $I$ ; znesek  $L_{i,t}$  ob času  $t$ ) se določi s pomočjo sledečega izračuna:

$$\sum_{i=1}^I L_{i,t} \leq \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t} \quad (1)$$

kjer:

$h_j$  predstavlja odbitek pri vrednotenju, ki se uporablja za primerno finančno premoženje  $j$ .

Če je  $\tau$  časovno obdobje med dvema zaporednima vrednotenjema, je osnova za poziv h kritju ob času  $t + \tau$  enaka:

$$M_{t+\tau} = \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} - \sum_{j=1}^J (1 - h_j) C_{j,t+\tau} \quad (2)$$

Odvisno od operativnih značilnosti sistemov za upravljanje z zavarovanjem nacionalnih centralnih bank, lahko nacionalne centralne banke pri izračunu osnove za poziv h kritju upoštevajo tudi natečene obresti od posojene likvidnosti.

Pozivi h kritju se sprožijo samo, če osnova za poziv h kritju preseže določen prag poziva.

Naj  $k = 0,5\%$  označuje prag poziva. V sistemu z označevanjem finančnega premoženja za zavarovanje terjatev ( $I = 1$ ), se poziv h kritju izvrši, ko:

$M_{t+\tau} > k \cdot L_{i,t+\tau}$  (nasprotna stranka plača poziv h kritju nacionalni centralni banki) ali

$M_{t+\tau} < -k \cdot L_{i,t+\tau}$  (nacionalna centralna banka plača poziv h kritju nasprotni stranki).

V sistemu s skladom finančnega premoženja za zavarovanje terjatev mora nasprotna stranka v sklad prispevati več finančnih sredstev, če:

$$M_{t+\tau} > k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau}$$

Znesek posojila čez dan, ki je na razpolago nasprotni stranki pri uporabi sistema s skladom finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, se lahko izrazi kot:

$$IDC = -M_{t+\tau} + k \cdot \sum_{i=1}^I L_{i,t+\tau} \quad (\text{če je pozitivno})$$

V obeh sistemih (sistem s skladom finančnega premoženja in sistem z označevanjem finančnega premoženja) pozivi h kritju zagotavljajo, da se ponovno vzpostavi razmerje izraženo pod (1) zgoraj.

da se poziv h kritju izvede bodisi v obliki zagotovitve dodatnega finančnega premoženja bodisi v obliki denarnega plačila. To pomeni, da če tržna vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev pade pod spodnji prag poziva, so nasprotne stranke dolžne zagotoviti dodatno finančno premoženje (ali denarna sredstva). Podobno, če bi tržna vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev po ponovnem vrednotenju preseгла zgornji prag poziva, bi nacionalna centralna banka nasprotni stranki vrnila presežno finančno premoženje (ali denarna sredstva) (glej okvir 8).

- V sistemih s skladom finančnega premoženja za zavarovanje terjatev lahko nasprotne stranke dnevno zamenjajo finančno premoženje za zavarovanje terjatev.
- V sistemih z označevanjem finančnega premoženja za zavarovanje terjatev lahko nacionalne centralne banke dovolijo zamenjavo finančnega premoženja za zavarovanje terjatev.
- ECB se lahko kadar koli odloči, da umakne posamezni dolžniški instrument z objavljene liste primerne tržnega finančnega premoženja.<sup>47</sup>

#### 6.4.3 UKREPI ZA OBVLADOVANJE TVEGANJ PRI NETRŽNEM FINANČNEM PREMOŽENJU

##### BANČNA POSOJILA

Sistem za obvladovanje tveganj v zvezi s primernimi bančnimi posojili zajema naslednje glavne elemente.

- Za posamezna bančna posojila se uporabljajo posebni odbitki pri vrednotenju. Višina odbitka pri vrednotenju je odvisna od preostale zapadlosti, vrste plačila obresti (fiksna ali variabilna obrestna mera) in metodologije vrednotenja, ki jo uporablja nacionalna centralna banka (glej poglavje 6.5), kot je opisano v tabeli 9.<sup>48</sup>
- Odbitek pri vrednotenju, ki se uporablja pri bančnih posojilih z variabilno obrestno mero,

je 7% ne glede na metodologijo vrednotenja, ki jo uporablja nacionalna centralna banka. Plačilo obresti se šteje kot plačilo po variabilni obrestni meri, če je le-ta vezana na referenčno obrestno mero in če obdobje ponovnega določanja obrestne mere za to plačilo ni daljše od enega leta. Plačilo obresti, pri katerem obdobje ponovnega določanja presega eno leto, se šteje za plačilo s fiksno obrestno mero, pri čemer je ustrezna zapadlost, ki se uporablja za določanje odbitka, enaka preostali zapadlosti bančnega posojila.

- Ukrepi za obvladovanje tveganj, ki se uporabljajo pri bančnih posojilih z več kot eno vrsto plačila obresti, so odvisni samo od plačila obresti v času do zapadlosti bančnega posojila. Če se v času do zapadlosti bančnega posojila uporablja več kot ena vrsta plačila obresti, se preostalo plačilo obresti obravnava kot plačilo po fiksni obrestni meri, pri čemer je ustrezna zapadlost, ki se uporablja za določanje odbitka, enaka preostali zapadlosti bančnega posojila.
- Nacionalne centralne banke pri izvajanju pozivov h kritju uporabljajo enak prag poziva (kjer je to primerno) za tržno in netržno finančno premoženje.

##### NETRŽNI HIPOTEKARNI DOLŽNIŠKI INSTRUMENTI

Za netržne hipotekarne dolžniške instrumente se uporablja odbitek pri vrednotenju v višini 20%.

#### 6.5 NAČELA VREDNOTENJA FINANČNEGA PREMOŽENJA ZA ZAVAROVANJE TERJATEV

Eurosistem pri določanju vrednosti finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, ki se uporablja pri povratnih transakcijah, uporablja naslednja načela.

<sup>47</sup> Če se v času umika z liste primerno tržno finančno premoženje uporablja v kreditnih operacijah Eurosistema, ga je treba odstraniti, takoj ko je to mogoče.

<sup>48</sup> Odbitki pri vrednotenju, ki se uporabljajo pri bančnih posojilih s plačilom obresti po fiksni obrestni meri, se uporabljajo tudi pri bančnih posojilih, kjer je plačilo obresti vezano na stopnjo inflacije.

Tabela 9 Stopnja odbitkov pri vrednotenju, ki velja za bančna posojila s fiksno obrestno mero

(v odstotkih)		
Preostala zapadlost (leta)	Plačilo po fiksni obrestni meri in vrednotenje po teoretični ceni, ki jo določi NCB	Plačilo po fiksni obrestni meri in vrednotenje glede na preostali neodplačan znesek, ki ga določi NCB
0-1	7	9
1-3	9	15
3-5	11	20
5-7	12	24
7-10	13	29
>10	17	41

### TRŽNO FINANČNO PREMOŽENJE

- Eurosistem za vsako primerno tržno finančno premoženje določi najbolj reprezentativen cenovni vir, ki se bo uporabil pri izračunu tržne vrednosti.
- Vrednost tržnega finančnega premoženja se izračuna na podlagi najbolj reprezentativne cene na delovni dan pred datumom vrednotenja. Če kotira več kot ena cena, se uporabi najnižja cena (običajno je to cena povpraševanja). Če za določeno finančno premoženje na delovni dan pred datumom vrednotenja reprezentativna cena ni na voljo, se uporabi zadnja cena trgovanja. Če je dobljena referenčna cena starejša kot pet dni oziroma se vsaj pet dni ni spremenila, Eurosistem določi teoretično ceno.
- Tržna ali teoretična vrednost dolžniškega instrumenta se izračuna vključno z natečenimi obrestmi.
- Odvisno od razlik med nacionalnimi zakonodajami in razlik pri operativnih postopkih lahko nacionalne centralne banke različno obravnavajo donose (npr. kuponska plačila) finančnega premoženja, ki se prejmejo v času trajanja povratne transakcije. Če se donos prenese na nasprotno stranko, nacionalne centralne banke zagotovijo, da so zadevne operacije še naprej popolnoma krite z zadostnim zneskom finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, še preden pride do takšnega prenosa donosa. Nacionalne centralne banke si prizadevajo zagotoviti, da je gospodarski učinek obravnave donosov

enak kot v primeru, da se donos na dan plačila prenese na nasprotno stranko.<sup>49</sup>

### NETRŽNO FINANČNO PREMOŽENJE

Netržnemu finančnemu premoženju se pripiše vrednost, ki ustreza bodisi teoretični ceni bodisi stanju.

Če se nacionalna centralna banka odloči za vrednotenje po preostalem neodplačanem znesku, se lahko pri netržnem finančnem premoženju uporabi višji odbitek pri vrednotenju (glej poglavje 6.4.3).

### 6.6 ČEZMEJNA UPORABA PRIMERNEGA FINANČNEGA PREMOŽENJA ZA ZAVAROVANJE TERJATEV

Nasprotne stranke Eurosistema lahko uporabijo primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev preko meja, tj. lahko dobijo denarna sredstva od nacionalne centralne banke države članice, v kateri so ustanovljene, z uporabo finančnega premoženja, ki se nahaja v drugi državi članici. Finančno premoženje za zavarovanje terjatev mora biti čezmejno uporabljivo v celotnem euroobmočju in za vse vrste operacij, v katerih Eurosistem povečuje likvidnost na podlagi primernega finančnega premoženja za zavarovanje terjatev.

<sup>49</sup> Nacionalne centralne banke lahko določijo, da dolžniških instrumentov z donosom (npr. kuponskim plačilom), ki nastane v obdobju do datuma zapadlosti operacije denarne politike, ne sprejmejo kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev pri povratnih transakcijah (glej poglavje 6.2.3).

Mehanizem, ki so ga razvile nacionalne centralne banke (in ECB), omogoča, da se lahko vse primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev, izdano ali deponirano v euroobmočju, uporabi preko meja. Ta mehanizem je korespondenčni centralnobančni model (CCBM), v katerem nacionalne centralne banke za finančno premoženje, ki so ga sprejele v svoj lokalni register ali poravnalni sistem, delujejo kot skrbniki („korespondenti“) druga za drugo (in za ECB). Posebne rešitve se lahko uporabljajo za netržno finančno premoženje, tj. bančna posojila in netržne hipotekarne dolžniške instrumente, ki ga ni mogoče prenesti prek SPVP.<sup>50</sup> CCBM se lahko uporabi za zavarovanje terjatev vseh vrst kreditnih operacij Eurosistema. Poleg CCBM se za prenos tržnega finančnega premoženja preko meja lahko uporabljajo primerne povezave med SPVP.<sup>51</sup>

### 6.6.1 KORESPONDENČNI CENTRALNOBANČNI MODEL

Korespondenčni centralnobančni model je prikazan na sliki 3 spodaj.

Vse nacionalne centralne banke imajo druga pri drugi odprte račune vrednostnih papirjev za

namen čezmejne uporabe primerne finančnega premoženja za zavarovanje terjatev. Natančen postopek CCBM je odvisen od tega, ali je primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev označeno za vsako posamezno transakcijo ali pa se uporablja sklad finančnega premoženja za zavarovanje terjatev.<sup>52</sup>

- Če je v uporabi sistem z označevanjem finančnega premoženja, nasprotna stranka takoj, ko nacionalna centralna banka države članice, v kateri je ustanovljena (tj. „domača centralna banka“), sprejme njeno protiponudbo za posojilo, izda nalog (prek lastnega skrbnika, če je to potrebno)

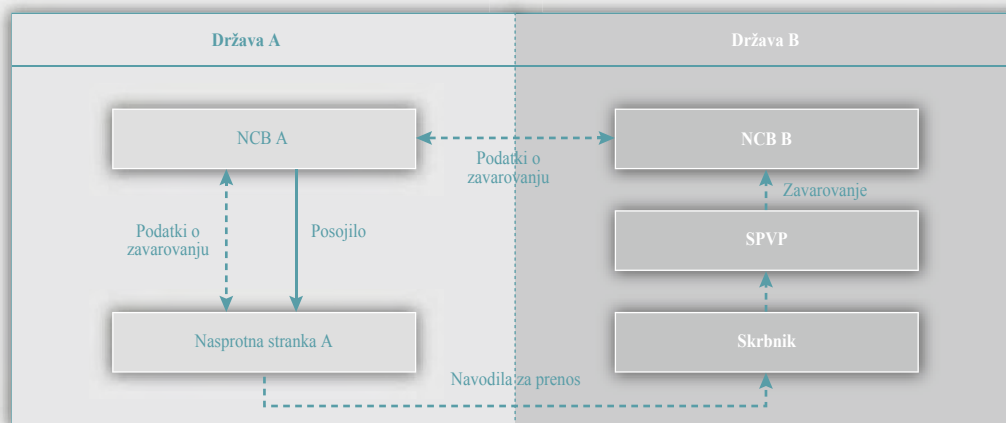
50 Podrobnosti so navedene v brošuri z naslovom „Korespondenčni centralnobančni model (CCBM). Postopki za nasprotno stranke Eurosistema“, ki je na voljo na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

51 Primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev se lahko uporablja prek računa centralne banke pri SPVP, ki je v drugi državi kot zadevna centralna banka, če Eurosistem odobri uporabo takega računa. Od leta 1999 dalje sme De Nederlandsche Bank uporabljati svoj račun pri Euroclear Bank (Belgija), ko gre za poravnavo transakcij z euroobveznicami, izdanimi pri tem MRVP. Od avgusta 2000 dalje sme Central Bank and Financial Services Authority of Ireland odpreti tak račun v sistemu Euroclear. Ta račun se lahko uporablja za vse primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev pri sistemu Euroclear, tj. vključno s primernim finančnim premoženjem za zavarovanje terjatev, ki je preneseno na Euroclear prek primernih povezav.

52 Glej opombo 50 v tem poglavju.

Slika 3 Korespondenčni centralnobančni model

Uporaba primerne finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, vpisanega v register v državi B, s strani nasprotne stranke, ustanovljene v državi A, za pridobitev posojila od nacionalne centralne banke države A.



sistemu poravnave vrednostnih papirjev v državi, v kateri se nahaja tržno finančno premoženje, da ga prenese na centralno banko te države za račun domače centralne banke. Ko je domača centralna banka obveščena s strani korespondenčne centralne banke, da je le-ta prejela finančno premoženje, domača centralna banka nakaže denarna sredstva nasprotni stranki. Centralne banke ne nakažejo denarnih sredstev, dokler niso prepričane, da je korespondenčna centralna banka prejela tržno finančno premoženje nasprotne stranke. Če je zaradi izpolnitve roka za poravnavo potrebno, lahko nasprotne stranke vnaprej deponirajo finančno premoženje pri korespondenčnih centralnih bankah za račun njihove domače centralne banke z uporabo postopkov CCBM.

- V sistemu s skladom finančnega premoženja za zavarovanje terjatev lahko nasprotna stranka v vsakem trenutku zagotovi korespondenčni centralni banki tržno finančno premoženje za račun domače centralne banke. Ko je domača centralna banka s strani korespondenčne centralne banke obveščena, da je le-ta prejela tržno finančno premoženje, bo domača centralna banka dodala to tržno finančno premoženje v sklad finančnega premoženja nasprotne stranke.

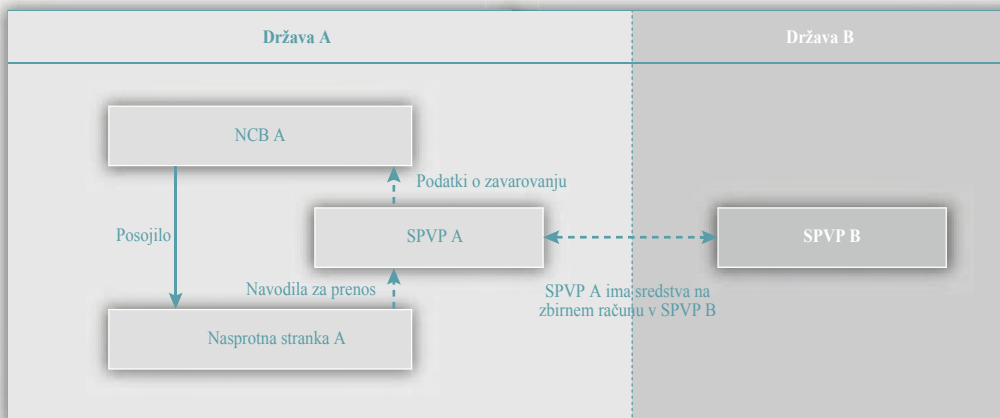
Za netržno finančno premoženje, tj. za bančna posojila in netržne hipotekarne dolžniške instrumente, so bili razviti posebni postopki za čezmejno uporabo<sup>53</sup>. Ko se kot zavarovanje terjatev čez mejo uporabljajo bančna posojila, se uporablja različica CCBM, ki temelji na prenosu lastništva, odstopu terjatve ali zastavi v korist domače centralne banke oziroma na zavarovanju (*charge*) v korist korespondenčne centralne banke, ki deluje kot agent za domačo centralno banko. Nadaljnja *ad hoc* različica, ki temelji na zavarovanju (*charge*) v korist korespondenčne centralne banke, ki deluje kot agent za domačo centralno banko, je bila razvita za čezmejno uporabo netržnih hipotekarnih dolžniških instrumentov.

CCBM je nasprotnim strankam (za tržno in netržno finančno premoženje) na voljo od 9.00 do 16.00 ure po času ECB (srednjeevropski čas) na vsak delovni dan Eurosistema. Nasprotna stranka, ki želi uporabiti CCBM, mora to sporočiti nacionalni centralni banki, od katere želi dobiti posojilo, tj. svoji domači centralni banki, pred 16.00 uro po času ECB (srednjeevropski čas). Poleg tega mora nasprotna stranka zagotoviti, da se finančno premoženje za zavarovanje terjatev v operacijah

<sup>53</sup> Glej opombo 50 v tem poglavju.

Slika 4 Povezave med sistemi poravnave vrednostnih papirjev

Uporaba primerne finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, izdanega v SPVP države B, v lasti nasprotne stranke, ustanovljene v državi A, prek povezave med SPVP v državah A in B za pridobitev posojila od nacionalne centralne banke države A.



denarne politike dostavi na račun korespondenčne centralne banke najkasneje do 16.45 ure po času ECB (srednjeevropski čas). Sporočila ali dostave, ki ne bodo prispela pravočasno, se bodo upoštevala samo za posojilo, odobreno na naslednji delovni dan. Ko nasprotne stranke predvidijo potrebo po uporabi CCBM proti koncu dne, morajo, kjer je to možno, dostaviti finančno premoženje vnaprej (tj. vnaprej deponirati finančno premoženje). V izrednih okoliščinah ali ko je to potrebno za namene denarne politike, se ECB lahko odloči podaljšati čas zaprtja CCBM do časa zaprtja sistema TARGET2.

#### 6.6.2 POVEZAVE MED SISTEMI PORAVNAVE VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Poleg CCBM se za prenos tržnega finančnega premoženja preko meje lahko uporabljajo primerne povezave med SPVP v EU.

Neposredna ali relejska povezava med dvema SPVP dovoljuje udeleženci enega SPVP, da ima vrednostne papirje, izdane v drugem SPVP, ne da bi bila udeleženka tega drugega SPVP<sup>54</sup>. Preden se lahko te povezave uporabijo za prenos zavarovanja v kreditnih operacijah Eurosistema, morajo biti ocenjene in odobrene v skladu s standardi za uporabo SPVP v EU<sup>55,56</sup>.

S stališča Eurosistema imajo CCBM in povezave med SPVP v EU enako vlogo, to je omogočajo nasprotnim strankam, da uporabijo zavarovanje preko meje. Oboje omogoča nasprotnim strankam, da uporabijo finančno premoženje za pridobitev posojila od njihove domače centralne banke, tudi če je bilo finančno premoženje izdano v SPVP druge države. CCBM in povezave med SPVP to funkcijo opravljajo na različna načina. V CCBM čezmejno razmerje predstavlja razmerje med nacionalnimi centralnimi bankami. Druga za drugo delujejo kot skrbniki. Pri uporabi povezav je čezmejno razmerje razmerje med SPVP. Le-ti drug pri drugem odprejo zbirne račune. Finančno premoženje, deponirano pri korespondenčni centralni banki, se lahko uporablja samo za zavarovanje terjatev v kreditnih operacijah Eurosistema. Finančno premoženje, ki je dostopno prek povezave, se lahko uporablja za kreditne operacije Eurosistema kot tudi za

kateri koli drug namen, ki ga izbere nasprotna stranka. Če uporabijo povezave med SPVP, imajo nasprotne stranke finančno premoženje na svojem lastnem računu pri svojem domačem SPVP in nimajo potrebe po skrbniku.

#### 6.7 SPREJETJE FINANČNEGA PREMOŽENJA ZA ZAVAROVANJE TERJATEV V DRUGIH VALUTAH OB NEPREDVIDLJIVIH DOGODKIH

V nekaterih okoliščinah se lahko Svet ECB odloči, da bo kot primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev sprejel tudi nekatere tržne dolžniške instrumente, ki jih je v svoji valuti izdala enota centralne ravni države ene izmed držav skupine G-10 zunaj euroobmočja. Ob sprejetju takšne odločitve bodo pojasnjena veljavna merila, nasprotne stranke pa morajo biti obveščene o postopkih, ki se uporabljajo pri izbiri in mobilizaciji tujega finančnega premoženja, vključno z viri in načeli vrednotenja, ukrepi za obvladovanje tveganj in postopki poravnave.

Ne glede na določbe iz poglavja 6.2.1 je lahko takšno finančno premoženje deponirano/registrirano (izdano), hranjeno in poravnano zunaj EGP in, kot že omenjeno, je lahko denominirano v valutah, ki niso euro. Če nasprotna stranka uporabi takšno finančno premoženje, mora le-to biti v njeni lasti.

Nasprotna stranka, ki je podružnica kreditne institucije zunaj EGP ali Švice, takšnega finančnega premoženja ne more uporabiti kot zavarovanje.

<sup>54</sup> Povezava med dvema SPVP obsega sklop postopkov in dogovorov za čezmejni prenos vrednostnih papirjev s prenosom med računi nematerializiranih vrednostnih papirjev. Povezava je v obliki zbirnega računa, ki ga odpre en SPVP (sistem investitor) v drugem SPVP (sistem izdajatelj). Neposredna povezava pomeni, da med dvema SPVP ni nobenega posrednika. Poleg tega se lahko za čezmejni prenos vrednostnih papirjev v korist Eurosistema uporabi tudi relejska povezava med SPVP. Relejska povezava je pogodbeno in tehnična ureditev, ki omogoča dvema SPVP brez neposredne medsebojne povezave, da izmenjata transakcije ali prenose vrednostnih papirjev prek tretjega SPVP, ki deluje kot posrednik.

<sup>55</sup> Dopolnjen seznam primernih povezav se nahaja na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

<sup>56</sup> Glej publikacijo z naslovom „Standards for the use of EU securities settlement systems in ESCB credit operations“, Evropski monetarni inštitut, januar 1998, na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).



## POGLAVJE 7

### OBVEZNE REZERVE<sup>1</sup>

#### 7.1 SPLOŠEN OPIS

ECB od kreditnih institucij zahteva, da vzdržujejo obvezne rezerve na računih pri nacionalnih centralnih bankah v sklopu sistema obveznih rezerv Eurosistema. Pravni okvir za ta sistem je opredeljen v členu 19 Statuta ESCB, Uredbi Sveta (ES) št. 2531/98 z dne 23. novembra 1998 o uporabi obveznih rezerv s strani Evropske centralne banke<sup>2</sup> in Uredbi (ES) št. 1745/2003 Evropske centralne banke o uporabi obveznih rezerv (ECB/2003/9).<sup>3</sup> Uporaba Uredbe ECB/2003/9 zagotavlja, da so pogoji sistema obveznih rezerv Eurosistema enotni v celotnem euroobmočju.

Znesek izračunanih obveznih rezerv, ki ga mora vzdrževati vsaka institucija, se določi glede na njeno osnovo za obvezne rezerve. Sistem obveznih rezerv Eurosistema omogoča nasprotnim strankam uporabo določbe o povprečenju, kar pomeni, da se obvezne rezerve izpolnjujejo na podlagi povprečnih stanj ob koncu koledarskega dneva na računih rezerv nasprotnih strank v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv. Rezervna imetja do zneska izračunanih obveznih rezerv se obrestujejo po obrestni meri za operacije glavnega refinanciranja Eurosistema.

Sistem obveznih rezerv Eurosistema je poglobitno namenjen izvajanju naslednjih denarnih funkcij:

- *stabilizacija obrestnih mer denarnega trga:* določba o povprečenju ima za cilj prispevati k stabilizaciji obrestnih mer denarnega trga s tem, da obveznike spodbuja k izravnavi učinkov začasnih nihanj likvidnosti;
- *ustvarjanje ali povečanje strukturnega likvidnostnega primanjkljaja:* sistem obveznih rezerv Eurosistema prispeva k nastanku ali povečanju strukturnega likvidnostnega primanjkljaja. To lahko izboljša sposobnost Eurosistema, da deluje kot učinkovit ponudnik likvidnosti.

Pri izvajanju obveznih rezerv je ECB zavezana, da ravnava v skladu s cilji Eurosistema, kot so

opredeljeni v členu 105(1) Pogodbe in členu 2 Statuta ESCB, kar med drugim pomeni, da ne spodbuja znatne nezaželene delokacije ali disintermediacije.

#### 7.2 INSTITUCIJE, KI SO OBVEZNIKI OBVEZNIH REZERV

Na podlagi člena 19.1 Statuta ESCB ECB od kreditnih institucij, ustanovljenih v državah članicah, zahteva, da imajo obvezne rezerve. To pomeni, da so v euroobmočju ustanovljene podružnice subjektov, ki nimajo registriranega sedeža v euroobmočju, tudi obvezniki obveznih rezerv Eurosistema. Za podružnice kreditnih institucij, ustanovljenih v euroobmočju, ki so locirane zunaj euroobmočja, ta sistem ne velja.

Institucije bodo avtomatično izvzete iz sistema obveznih rezerv od začetka obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv, v katerem jim je bilo odvzeto dovoljenje za poslovanje oziroma so to dovoljenje vrnile, ali v katerem se je pravosodna ali katera koli druga pristojna oblast sodelujoče države članice odločila sprožiti postopek likvidacije nad zadevno institucijo. V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2531/98 in Uredbo ECB/2003/9 lahko ECB iz sistema obveznih rezerv Eurosistema izvzame tudi druge institucije na nediskriminatorni osnovi, če zanje veljajo ukrepi reorganizacije, zamrznitev sredstev oziroma drugi ukrepi, ki jih je naložila Evropska skupnost ali država članica v skladu s členom 60(2) Pogodbe o omejitvi uporabe njihovih sredstev, ali je v zvezi z njimi Svet ECB izdal sklep o začasni prepovedi ali izključitvi njihovega dostopa do operacij odprtega trga ali odprtih ponudb Eurosistema, ali če cilji sistema obveznih rezerv ne bi bili doseženi z vključitvijo teh institucij v sistem obveznih rezerv. Če sklep o tovrstnih izjemah temelji na namenu sistema obveznih rezerv v Eurosistemu, ECB upošteva eno ali več naslednjih meril:

<sup>1</sup> Vsebina tega poglavja je le informativna.

<sup>2</sup> UL L 318 z dne 27. novembra 1998, stran 1.

<sup>3</sup> UL L 250 z dne 2. oktobra 2003, stran 10.

- institucija ima dovoljenje, da opravlja samo funkcije posebnega namena;
- institucija ima prepoved izvajanja aktivnih bančnih funkcij v konkurenci z drugimi kreditnimi institucijami; in/ali
- institucija je zakonsko obvezana, da uporablja vse svoje depozite za namene, povezane z regionalno in/ali mednarodno razvojno pomočjo.

ECB oblikuje in vodi seznam institucij, za katere velja sistem obveznih rezerv Eurosistema. ECB javno objavlja tudi seznam vseh institucij, ki so izvzete iz tega sistema zaradi drugih razlogov in ne zaradi ukrepov reorganizacije ali zamrznitve sredstev oziroma drugih ukrepov, ki jih je naložila Evropska skupnost ali država članica v skladu s členom 60(2) Pogodbe o omejitvi uporabe njihovih sredstev, ali je v zvezi z njimi Svet ECB izdal sklep o začasni prepovedi ali izključitvi njihovega dostopa do operacij odprtega trga ali odprtih ponudb Eurosistema.<sup>4</sup> Nasprotne stranke se lahko zanesejo na te sezname pri odločanju, ali njihove obveznosti predstavljajo terjatve druge institucije, ki je ravno tako obveznik obveznih rezerv. Seznami, dostopni javnosti po zaključku poslovanja na zadnji delovni dan Eurosistema v vsakem koledarskem mesecu, so veljavni za izračun osnove za rezerve za obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv, ki se začne v koledarskem mesecu dva meseca pozneje. Seznam, objavljen ob koncu februarja, bi tako veljal za izračun osnove za rezerve za obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv, ki se začne v aprilu.

### 7.3 DOLOČITEV OBVEZNIH REZERV

#### OSNOVA ZA REZERVE IN STOPNJE OBVEZNIH REZERV

Osnova za rezerve posamezne institucije se določi glede na postavke njene bilance stanja. Podatki bilance stanja se poročajo nacionalnim centralnim bankam v splošnem okviru denarne in bančne statistike ECB (glej poglavje 7.5).<sup>5</sup> Za institucije, za katere veljajo polne zahteve

poročanja, se podatki bilance stanja, ki se nanašajo na konec danega koledarskega meseca, uporabijo za določitev osnove za rezerve za obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv, ki se začne v koledarskem mesecu dva meseca pozneje. Na primer osnova za rezerve, izračunana iz bilance stanja ob koncu februarja, bi se uporabila za izračun obveznih rezerv, ki jih morajo nasprotne stranke izpolniti v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv, ki se začne v aprilu.

Okvir poročanja za denarno in bančno statistiko ECB predvideva možnost, da se majhne institucije delno razbremenijo bremena poročanja. Institucije, za katere velja ta določba, morajo četrtno poročati samo omejen nabor podatkov iz bilance stanja (po stanju na zadnji dan četrtnja) in s skrajnim rokom za pošiljanje poročil, ki je daljši od skrajnega roka, postavljenega za večje institucije. Za te institucije se podatki bilance stanja, ki se predložijo v poročilih za določeno četrtnje, uporabijo z zamikom dveh mesecev za določitev osnove za rezerve za naslednja tri obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv. Na primer bilanca stanja ob koncu prvega četrtnja (marca) bi veljala za izračun osnove za rezerve za obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv, ki se začnejo v juniju, juliju in avgustu.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2531/98 ima ECB pravico, da v osnovo za rezerve institucij vključi obveznosti iz naslova sprejemanja denarnih sredstev skupaj z obveznostmi iz naslova zunajbilančnih postavk. V sistemu obveznih rezerv Eurosistema dejansko osnovo za rezerve sestavljata le pasivni postavki „vloge” in „izdani dolžniški vrednostni papirji” (glej okvir 9).

Obveznosti do drugih institucij, uvrščenih na seznam institucij, ki so obvezniki obveznih rezerv Eurosistema, in obveznosti do ECB in sodelujočih nacionalnih centralnih bank, niso vključene v osnovo za rezerve. V tem pogledu

<sup>4</sup> Seznami so na voljo javnosti na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)).

<sup>5</sup> Poročevalski okvir za denarno in bančno statistiko ECB je predstavljen v Prilogi 4.

## Okvir 9

## OSNOVA ZA REZERVE IN STOPNJE OBVEZNIH REZERV

**A. Obveznosti, ki so vključene v osnovo za rezerve in za katere se uporablja pozitivna stopnja rezerv**Vloge<sup>1</sup>

- Vloge čez noč
- Vloge z dogovorjeno zapadlostjo do vključno dveh let
- Vloge na odpoklic z odpovednim rokom do vključno dveh let

Izdani dolžniški vrednostni papirji

- Dolžniški vrednostni papirji z originalno zapadlostjo do vključno dveh let

**B. Obveznosti, ki so vključene v osnovo za rezerve in za katere se uporablja stopnja rezerv, enaka nič**Vloge<sup>1</sup>

- Vloge z dogovorjeno zapadlostjo nad dvema leti
- Vloge na odpoklic z odpovednim rokom nad dvema leti
- Repo posli

Izdani dolžniški vrednostni papirji

- Dolžniški vrednostni papirji z originalno zapadlostjo nad dvema leti

**C. Obveznosti, ki so izključene iz osnove za rezerve**

- Obveznosti do drugih institucij, ki so obvezniki v sistemu obveznih rezerv Eurosistema
- Obveznosti do ECB in sodelujočih nacionalnih centralnih bank

1 Uredba (ES) št. 2181/2004 Evropske centralne banke z dne 16. decembra 2004 o spremembah Uredbe (ES) št. 2423/2001 (ECB/2001/13) o konsolidirani bilanci stanja v sektorju monetarnih finančnih institucij in Uredbe (ES) št. 63/2002 (ECB/2001/18) o statistiki obrestnih mer, ki jih monetarne finančne institucije uporabljajo za vloge in posojila v razmerju do gospodinjstev in nefinančnih družb (ECB/2004/21) (UL L 371 z dne 18. decembra 2004, stran 42) izrecno zahteva poročanje o obveznostih iz naslova vlog po nominalni vrednosti. Nominalna vrednost pomeni znesek glavnice, za katero je dolžnik pogodbeno obvezan, da jo vrne upniku. Ta sprememba je bila potrebna zaradi Direktive Sveta 86/635/EGS z dne 8. decembra 1986 o letnih računovodskih izkazih in konsolidiranih računovodskih izkazih bank in drugih finančnih institucij (UL L 372 z dne 31. decembra 1986, stran 1), ki je bila spremenjena tako, da omogoča vrednotenje nekaterih finančnih instrumentov po poštenu vrednosti.

mora biti za pasivno postavko „izdani dolžniški vrednostni papirji” izdajatelj sposoben dokazati dejanski znesek teh instrumentov, ki jih imajo druge institucije, ki so obvezniki obveznih rezerv Eurosistema, zato da jih ima pravico odšteti od osnove za rezerve. Če takega dokazila ni mogoče predložiti, lahko izdajatelj uporabijo standardizirani odbitek v fiksnem odstotku<sup>6</sup> za to postavko bilance stanja.

Stopnje obveznih rezerv, ki jih določi ECB, smejo biti največ enake zgornji meji, ki je določena v Uredbi Sveta (ES) št. 2531/98. ECB uporablja enotno neničelno stopnjo za večino postavk, ki so zajete v osnovi za rezerve. Ta stopnja rezerv je določena v

Uredbi ECB/2003/9. ECB je določila ničelno stopnjo obveznih rezerv na naslednje pasivne postavke: „vloge z dogovorjeno zapadlostjo nad dvema leti”, „vloge na odpoklic z odpovednim rokom nad dve leti”, „repo posli” in „dolžniški vrednostni papirji z originalno zapadlostjo nad dvema leti” (glej okvir 9). ECB lahko kadar koli spremeni stopnje obveznih rezerv. Spremembe v stopnjah obveznih rezerv objavi ECB pred prvim obdobjem izpolnjevanja obveznih rezerv, za katerega sprememba velja.

6 Glej Uredbo ECB/2003/9. Nadaljnje informacije v zvezi z odstotkom standardiziranega odbitka so na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)) kakor tudi na spletnih straneh Eurosistema (glej Prilogo 5).

## IZRAČUN OBVEZNIH REZERV

Obvezne rezerve za vsako posamezno institucijo se izračunajo tako, da se znesek posamezne pasivne postavke iz osnove za rezerve množi s stopnjo obveznih rezerv za to pasivno postavko.

Vsaka institucija odšteje olajšavo v znesku 100.000 EUR od svojih obveznih rezerv v vsaki državi članici, v kateri ima poslovalnico. Odobritev tovrstne olajšave ne posega v pravne obveznosti institucij, ki so obvezniki sistema obveznih rezerv Eurosistema.<sup>7</sup>

Znesek izračunanih obveznih rezerv se za vsako obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv zaokroži na najbližji euro.

## 7.4 IZPOLNJEVANJE OBVEZNIH REZERV

### OBDOBJE IZPOLNJEVANJA

ECB objavi koledar obdobjih izpolnjevanja obveznih rezerv vsaj tri mesece pred začetkom vsakega leta.<sup>8</sup> Obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv se začne na dan poravnave prve operacije glavnega refinanciranja po seji Sveta ECB, kjer je na dnevnem redu predvidena mesečna ocena naravnosti denarne politike. V posebnih primerih se lahko objavljeni koledar popravi, kar je med drugim odvisno od sprememb v urniku sej Sveta ECB.

### REZERVNA IMETJA

Vsaka institucija mora imeti svoje obvezne rezerve na enem ali več računih rezerv pri nacionalni centralni banki v državi članici, v kateri je ustanovljena. Za institucije z več kot eno poslovalnico v državi članici je sedež institucije odgovoren za izpolnjevanje skupnih obveznih rezerv vseh domačih poslovalnic te institucije.<sup>9</sup> Institucija s poslovalnicami v več kot eni državi članici mora izpolnjevati obvezne rezerve pri nacionalni centralni banki v vsaki državi članici, v kateri ima poslovalnico, v razmerju do njene osnove za rezerve v ustrezni državi članici.

Poravnalni računi institucij pri nacionalnih centralnih bankah se lahko uporabijo kot računi rezerv. Rezervna imetja na poravnalnih računih

se lahko uporabijo za namene poravnave čez dan. Dnevna rezervna imetja institucije se izračunajo kot stanje ob koncu dneva na njenem računu rezerv.

Institucija lahko zaprosi nacionalno centralno banko v državi članici, v kateri je institucija rezident, za dovoljenje, da izpolnjuje vse svoje obvezne rezerve posredno prek posrednika. Možnost vzdrževanja obveznih rezerv prek posrednika je po pravilu omejena na institucije, ki so organizirane tako, da del funkcij (npr. dejavnosti zakladnice) običajno izvaja posrednik (npr. mreže hranilnic in hranilno-kreditnih služb lahko centralizirajo svoja rezervna imetja). Vzdrževanje obveznih rezerv prek posrednika je opredeljeno z določbami iz Uredbe ECB/2003/9.

### OBRESTOVANJE REZERVNIH IMETIJ

Rezervna imetja se obrestujejo po povprečni obrestni meri ECB (ponderirani glede na število koledarskih dni) za operacije glavnega refinanciranja v času obdobja izpolnjevanja, izračunani s pomočjo formule, opredeljene v okvirju 10. Rezervna imetja, ki presegajo znesek izračunanih obveznih rezerv, se ne obrestujejo. Obresti se plačujejo na drugi delovni dan NCB po koncu obdobja izpolnjevanja, za katerega so bile obresti obračunane.

## 7.5 POŠILJANJE POROČIL, POTRDITEV IN PREVERJANJE OSNOVE ZA REZERVE

Postavke, ki štejejo v osnovo za rezerve, izračunajo institucije, ki so obvezniki obveznih

<sup>7</sup> Za institucije, ki jim je dovoljeno poročati statistične podatke kot skupini na konsolidirani osnovi v skladu z določbami okvira za poročanje za denarno in bančno statistiko ECB (glej Prilogo 4), bo priznana samo ena tovrstna olajšava skupini kot celoti, razen če institucije zagotovijo dovolj podrobne podatke o osnovi za rezerve in rezervnih imetjih, da omogočijo Eurosistemu, da preveri njihovo točnost in kakovost ter določi znesek obveznih rezerv vsake posamezne institucije v skupini.

<sup>8</sup> Koledar se normalno objavi v sporočilu za javnost ECB na spletni strani ECB ([www.ecb.europa.eu](http://www.ecb.europa.eu)). Poleg tega se koledar objavi v Uradnem listu Evropske unije in na spletnih straneh Eurosistema (glej Prilogo 5).

<sup>9</sup> Če institucija nima sedeža v državi članici, v kateri je ustanovljena, mora določiti glavno podružnico, ki je potem odgovorna za izpolnitev skupnih obveznih rezerv vseh poslovalnic institucije v zadevni državi članici.

## Okvir 10

## IZRAČUN OBRESTI NA REZERVNA IMETJA

Rezervna imetja se obrestujejo po naslednji formuli:

$$R_t = \frac{H_t \cdot n_t \cdot r_t}{100 \cdot 360}$$

$$r_t = \sum_{i=1}^{n_t} \frac{MR_i}{n_t}$$

Kjer je:

$R_t$  = obresti na rezervna imetja za obdobje izpolnjevanja  $t$ .

$H_t$  = povprečna dnevna rezervna imetja v obdobju izpolnjevanja  $t$ .

$n_t$  = število koledarskih dni v obdobju izpolnjevanja  $t$ .

$r_t$  = obrestna mera za rezervna imetja za obdobje izpolnjevanja  $t$ . Uporablja se standardno zaokroževanje obrestne mere na dve decimalki.

$i$  =  $i$ -ti koledarski dan obdobja izpolnjevanja  $t$ .

$MR_i$  = mejna obrestna mera za zadnjo operacijo glavnega refinanciranja, poravnano na koledarski dan  $i$  ali pred njim.

rezerv, in jih poročajo nacionalnim centralnim bankam znotraj splošnega okvira denarne in bančne statistike ECB (glej prilogo 4). Člen 5 Uredbe ECB/2003/9 opredeljuje postopke za sporočanje in potrditev osnove za rezerve in zneska izračunanih obveznih rezerv institucije.

Postopek za sporočanje in potrditev obveznih rezerv institucije je takšen, kot je opisan v nadaljevanju. Bodisi ustrezna nacionalna centralna banka bodisi institucija sama izračuna obvezne rezerve institucije za ustrezno obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv. Izračunane obvezne rezerve stranka, ki jih izračuna, sporoči najkasneje tri delovne dni NCB pred začetkom obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv. Zadevna nacionalna centralna banka lahko določi zgodnejši datum za sporočanje obveznih rezerv. Poleg tega lahko določi dodatne roke, do katerih mora institucija poslati obvestilo o morebitnih spremembah osnove za rezerve in morebitne

spremembe sporočenih izračunanih obveznih rezerv. Obveščena stranka potrdi izračunane obvezne rezerve najkasneje na delovni dan NCB pred začetkom obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv. Če obveščena stranka ni odgovorila na obvestilo do konca delovnega dne NCB pred začetkom obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv, se šteje, da je potrdila znesek obveznih rezerv institucije za ustrezno obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv. Ko so obvezne rezerve institucije enkrat potrjene za ustrezno obdobje izpolnjevanja obveznih sprememb, jih ni več mogoče spreminjati.

Za institucije, ki lahko delujejo kot posredniki pri posrednem vzdrževanju obveznih rezerv drugih institucij, so posebni pogoji poročanja opredeljeni v Uredbi ECB/2003/9. Vzdrževanje obveznih rezerv prek posrednika ne spremeni obveznosti statističnega poročanja institucij, ki vzdržujejo obvezne rezerve prek posrednika.

ECB in nacionalne centralne banke imajo pravico, da znotraj okvira Uredbe Sveta (ES) št. 2531/98 preverijo točnost in kakovost zbranih podatkov.

## 7.6 NEIZPOLNJEVANJE OBVEZNIH REZERV

Neizpolnjevanje obveznih rezerv nastane, če je povprečje stanj konec koledarskega dneva na računih rezerv institucije v obdobju izpolnjevanja rezerv manjše od njenih izračunanih obveznih rezerv za taisto obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv.

Če institucija ne izpolni vseh ali dela obveznih rezerv, lahko ECB v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2531/98 naloži katero koli od naslednjih sankcij:

- plačilo obresti, ki so največ 5 odstotnih točk nad obrestno mero mejnega posojila, od zneska neizpolnjevanja obveznih rezerv; ali
- plačilo obresti, ki so največ dvakrat višje od obrestne mere mejnega posojila, od zneska neizpolnjevanja obveznih rezerv; ali
- zahtevek, da zadevna institucija položi neobrestovan depozit pri ECB ali nacionalni centralni banki v znesku do višine trikratnega zneska neizpolnjevanja obveznih rezerv. Zapadlost depozita ne sme biti daljša od obdobja, v katerem institucija ni izpolnila obveznih rezerv.

Kjer institucija ne izpolni drugih obveznosti iz uredb in odločb ECB, povezanih s sistemom obveznih rezerv Eurosistema (npr. če zadevni podatki niso poslani pravočasno ali niso točni), ima ECB pooblastilo, da naloži sankcije v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2532/98 z dne 23. novembra 1998 o pooblastilih Evropske centralne banke, da naloži sankcije, in Uredbo Evropske centralne banke (ES) št. 2157/1999 z dne 23. septembra 1999 o pooblastilih Evropske centralne banke, da naloži sankcije (ECB/1999/4).<sup>10</sup> Izvršilni odbor ECB lahko opredeli in objavi merila, v skladu s

katerimi bo izvajal sankcije iz člena 7(1) Uredbe Sveta (ES) št. 2531/98.<sup>11</sup>

Poleg tega lahko v primeru hude kršitve obveznih rezerv Eurosistem začasno izključi nasprotne stranke iz udeležbe v operacijah odprtega trga.

<sup>10</sup> UL L 264 z dne 12. oktobra 1999, stran 21.

<sup>11</sup> Taka merila so bila objavljena v obvestilu z naslovom „Obvestilo Evropske centralne banke o uvedbi sankcij za kršitve obveznosti izpolnjevanja obveznih rezerv“ – UL C 39 z dne 11. februarja 2000, stran 3.



## PRILOGA I

# PRIMERI OPERACIJ IN POSTOPKOV DENARNE POLITIKE

### SEZNAM PRIMEROV

Primer št. 1	Povratna transakcija za povečevanje likvidnosti na podlagi avkcije s fiksno obrestno mero	66
Primer št. 2	Povratna transakcija za povečevanje likvidnosti na podlagi avkcije z variabilno obrestno mero	67
Primer št. 3	Izdaja dolžniških certifikatov ECB na podlagi avkcije z variabilno obrestno mero	68
Primer št. 4	Valutna zamenjava za umik likvidnosti na podlagi avkcije z variabilno swap mero	69
Primer št. 5	Valutna zamenjava za povečevanje likvidnosti na podlagi avkcije z variabilno swap mero	71
Primer št. 6	Ukrepi za obvladovanje tveganj	73



Primer št. 1

**POVRATNA TRANSAKCIJA ZA POVEČEVANJE LIKVIDNOSTI NA PODLAGI AVKCIJE S FIKSNO OBRESTNO MERO**

ECB se odloči, da bo povečala likvidnost na trgu s povratno transakcijo na podlagi avkcije s fiksno obrestno mero.

Tri nasprotnne stranke predložijo naslednje protiponudbe:

Nasprotna stranka	Protiponudba (milijoni EUR)
Banka 1	30
Banka 2	40
Banka 3	70
<b>Skupaj</b>	<b>140</b>

ECB se odloči dodeliti znesek 105 milijonov EUR.

Odstotek dodelitve je:

$$\frac{105}{(30 + 40 + 70)} = 75\%$$

Dodelitev nasprotnim strankam znaša:

Nasprotna stranka	Protiponudba (milijoni EUR)	Dodelitev (milijoni EUR)
Banka 1	30	22,5
Banka 2	40	30,0
Banka 3	70	52,5
<b>Skupaj</b>	<b>140</b>	<b>105,0</b>

## Primer št. 2

**POVRATNA TRANSAKCIJA ZA POVEČEVANJE LIKVIDNOSTI NA PODLAGI AVKCIJE Z VARIABILNO OBRESTNO MERO**

ECB se odloči, da bo povečala likvidnost na trgu s povratno transakcijo na podlagi avkcije z variabilno obrestno mero.

Tri nasprotne stranke predložijo naslednje protiponudbe:

Obrestna mera (%)	Znesek (milijoni EUR)				Skupaj protiponudbe	Protiponudbe kumulativno
	Banka 1	Banka 2	Banka 3			
3,15				0	0	
3,10		5	5	10	10	
3,09		5	5	10	20	
3,08		5	5	10	30	
3,07	5	5	10	20	50	
3,06	5	10	15	30	80	
3,05	10	10	15	35	115	
3,04	5	5	5	15	130	
3,03	5		10	15	145	
<b>Skupaj</b>	<b>30</b>	<b>45</b>	<b>70</b>	<b>145</b>		

ECB se odloči dodeliti 94 milijonov EUR, kar implicira mejno obrestno mero v višini 3,05%.

V celoti se sprejmejo vse protiponudbe nad 3,05% (v kumulativnem znesku 80 milijonov EUR). Pri 3,05% je odstotek dodelitve:

$$\frac{94 - 80}{35} = 40\%$$

Dodelitev banki 1 po mejni obrestni meri znaša na primer:

$$0,4 \times 10 = 4$$

Skupna dodelitev banki 1 je:

$$5 + 5 + 4 = 14$$

Rezultate dodelitve lahko povzamemo:

Nasprotne stranke	Znesek (milijoni EUR)			
	Banka 1	Banka 2	Banka 3	Skupaj
Skupaj protiponudbe	30,0	45,0	70,0	145
Skupaj dodelitev	14,0	34,0	46,0	94

Če se postopek dodelitve izvaja na podlagi avkcije z enotno obrestno mero (avkcija nizozemskega tipa), je obrestna mera za vse zneske, dodeljene nasprotnim strankam, enaka 3,05%.

Če se postopek dodelitve izvaja na podlagi avkcije z različnimi obrestnimi merami (avkcija ameriškega tipa), se za zneske, dodeljene nasprotnim strankam, ne uporabi enotna obrestna mera; na primer, banka 1 prejme 5 milijonov EUR po 3,07%, 5 milijonov EUR po 3,06% in 4 milijone EUR po 3,05%.

Primer št. 3

**IZDAJA DOLŽNIŠKIH CERTIFIKATOV ECB NA PODLAGI AVKCIJE Z VARIABILNO OBRESTNO MERO**

ECB se odloči za umik likvidnosti s trga z izdajo dolžniških certifikatov na podlagi avkcije z variabilno obrestno mero.

Tri nasprotne stranke predložijo naslednje protiponudbe:

Obrestna mera (%)	Znesek (milijoni EUR)				Protiponudbe kumulativno
	Banka 1	Banka 2	Banka 3	Skupaj	
3,00				0	0
3,01	5		5	10	10
3,02	5	5	5	15	25
3,03	5	5	5	15	40
3,04	10	5	10	25	65
3,05	20	40	10	70	135
3,06	5	10	10	25	160
3,08	5		10	15	175
3,10		5		5	180
<b>Skupaj</b>	55	70	55	180	

ECB se odloči dodeliti nominalni znesek v višini 124,5 milijona EUR, kar implicira mejno obrestno mero v višini 3,05%.

Vse protiponudbe pod 3,05% (v kumulativnem znesku 65 milijonov EUR) se sprejmejo v celoti. Pri 3,05% je odstotek dodelitve:

$$\frac{124,5 - 65}{70} = 85\%$$

Dodelitev banki 1 po mejni obrestni meri znaša na primer:

$$0,85 \times 20 = 17$$

Skupna dodelitev banki 1 je:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 17 = 42$$

Rezultate dodelitve lahko povzamemo:

Nasprotne stranke	Znesek (milijoni EUR)			
	Banka 1	Banka 2	Banka 3	Skupaj
Skupaj protiponudbe	55,0	70,0	55,0	180,0
Skupaj dodelitev	42,0	49,0	33,5	124,5

## Primer št. 4

## VALUTNA ZAMENJAVA ZA UMKNITI LIKVIDNOSTI NA PODLAGI AVKCIJE Z VARIABILNO SWAP MERO

ECB se odloči umakniti likvidnost s trga z uporabo valutne zamenjave eura proti ameriškemu dolarju na podlagi avkcije z variabilno swap mero. (Opomba: euro je v tem primeru valuta s premijo.)

Tri nasprotnne stranke predložijo naslednje protiponudbe:

Swap točke (x 10.000)	Znesek (milijoni EUR)				Protiponudbe kumulativno
	Banka 1	Banka 2	Banka 3	Skupaj	
6,84				0	0
6,80	5		5	10	10
6,76	5	5	5	15	25
6,71	5	5	5	15	40
6,67	10	10	5	25	65
6,63	25	35	40	100	165
6,58	10	20	10	40	205
6,54	5	10	10	25	230
6,49		5		5	235
<b>Skupaj</b>	65	90	80	235	

ECB se odloči dodeliti 158 milijonov EUR, kar implicira mejne swap točke v višini 6,63. Vse protiponudbe nad 6,63 (v kumulativnem znesku 65 milijonov EUR) se v celoti sprejmejo. Pri 6,63 je odstotek dodelitve:

$$\frac{158 - 65}{100} = 93\%$$

Dodelitev banki 1 pri mejnih swap točkah znaša na primer:

$$0,93 \times 25 = 23,25$$

Skupna dodelitev banki 1 je:

$$5 + 5 + 5 + 10 + 23,25 = 48,25$$

Rezultate dodelitve lahko povzamemo:

Nasprotnne stranke	Znesek (milijoni EUR)			
	Banka 1	Banka 2	Banka 3	Skupaj
Skupaj protiponudbe	65,00	90,00	80,00	235,0
Skupaj dodelitev	48,25	52,55	57,20	158,0

ECB za operacijo fiksira promptni devizni tečaj EUR/USD pri 1,1300.

Če se postopek dodelitve izvaja na podlagi avkcije z enotno swap mero (avkcija nizozemskega tipa), na datum začetka operacije Eurosystem kupi 158.000.000 EUR in proda 178.540.000 USD. Na datum zapadlosti operacije Eurosystem proda 158.000.000 EUR in kupi 178.644.754 USD (terminski devizni tečaj je  $1,130663 = 1,1300 + 0,000663$ ).

#### Primer št. 4 (nadaljevanje)

Če se postopek dodelitve izvaja na podlagi avkcije z različnimi swap merami (avkcija ameriškega tipa), Eurosistem zamenja zneske eurov in ameriških dolarjev, kot je prikazano v spodnji tabeli:

Promptna transakcija			Terminska transakcija		
Devizni tečaj	Nakup EUR	Prodaja USD	Devizni tečaj	Prodaja EUR	Nakup USD
1,1300			1,130684		
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130680	10.000.000	11.306.800
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130676	15.000.000	16.960.140
1,1300	15.000.000	16.950.000	1,130671	15.000.000	16.960.065
1,1300	25.000.000	28.250.000	1,130667	25.000.000	28.266.675
1,1300	93.000.000	105.090.000	1,130663	93.000.000	105.151.659
1,1300			1,130658		
1,1300			1,130654		
1,1300			1,130649		
<b>Skupaj</b>	158.000.000	178.540.000		158.000.000	178.645.339



## Primer št. 5

**VALUTNA ZAMENJAVA ZA POVEČEVANJE LIKVIDNOSTI NA PODLAGI AVKCIJE Z VARIABILNO SWAP MERO**

ECB se odloči, da poveča likvidnost na trgu z izvedbo valutne zamenjave eura proti ameriškemu dolarju na podlagi avkcije z variabilno swap mero. (Opomba: euro je v tem primeru valuta s premijo.)

Tri nasprotne stranke predložijo naslednje protiponudbe:

Swap točke (x 10.000)	Znesek (milijoni EUR)			Skupaj	Protiponudbe kumulativno
	Banka 1	Banka 2	Banka 3		
6,23					
6,27	5		5	10	10
6,32	5		5	10	20
6,36	10	5	5	20	40
6,41	10	10	20	40	80
6,45	20	40	20	80	160
6,49	5	20	10	35	195
6,54	5	5	10	20	215
6,58		5		5	220
<b>Skupaj</b>	60	85	75	220	

ECB se odloči dodeliti 197 milijonov EUR, kar implicira mejne swap točke v višini 6,54. Vse protiponudbe pod 6,54 (v kumulativnem znesku 195 milijonov EUR) se v celoti sprejmejo. Pri 6,54 je odstotek dodelitve:

$$\frac{197 - 195}{20} = 10\%$$

Dodelitev banki 1 pri mejnih swap točkah znaša na primer:

$$0,10 \times 5 = 0,5$$

Skupna dodelitev banki 1 je:

$$5 + 5 + 10 + 10 + 20 + 5 + 0,5 = 55,5$$

Rezultate dodelitve lahko povzamemo:

Nasprotne stranke	Znesek (milijoni EUR)			Skupaj
	Banka 1	Banka 2	Banka 3	
Skupaj protiponudbe	60,0	85,0	75,0	220
Skupaj dodelitev	55,5	75,5	66,0	197

ECB za operacijo fiksira promptni devizni tečaj EUR/USD pri 1,1300.

Če se postopek dodelitve izvaja na podlagi avkcije z enotno swap mero (avkcija nizozemskega tipa), na datum začetka operacije Eurosystem proda 197.000.000 EUR in kupi 222.610.000 USD. Na datum zapadlosti operacije Eurosystem kupi 197.000.000 EUR in proda 222.738.838 USD (terminski devizni tečaj je  $1,130654 = 1,1300 + 0,000654$ ).

**Primer št. 5 (nadaljevanje)**

Če se postopek dodelitve izvaja na podlagi avkcije z različnimi swap merami (avkcija ameriškega tipa), Eurosystem zamenja zneske eurov in ameriških dolarjev, kot je prikazano v spodnji tabeli:

Promptna transakcija			Terminalska transakcija		
Devizni tečaj	Prodaja EUR	Nakup USD	Devizni tečaj	Nakup EUR	Prodaja USD
1.1300			1.130623		
1.1300	10.000.000	11.300.000	1.130627	10.000.000	11.306.270
1,1300	10.000.000	11.300.000	1,130632	10.000.000	11.306.320
1,1300	20.000.000	22.600.000	1,130636	20.000.000	22.612.720
1,1300	40.000.000	45.200.000	1,130641	40.000.000	45.225.640
1,1300	80.000.000	90.400.000	1,130645	80.000.000	90.451.600
1,1300	35.000.000	39.550.000	1,130649	35.000.000	39.572.715
1,1300	2.000.000	2.260.000	1,130654	2.000.000	2.261.308
1,1300			1,130658		
<b>Skupaj</b>	<b>197.000.000</b>	<b>222.610.000</b>		<b>197.000.000</b>	<b>222.736.573</b>

## Primer št. 6

## UKREPI ZA OBVLADOVANJE TVEGANJ

Ta primer prikazuje okvir za obvladovanje tveganj, ki se uporablja za finančno premoženje za zavarovanje terjatev v operaciji Eurosistema za povečanje likvidnosti<sup>1</sup>. Primer temelji na predpostavki, da nasprotna stranka sodeluje v naslednjih operacijah denarne politike Eurosistema:

- v operaciji glavnega refinanciranja, ki se začne 28. julija 2004 in konča 4. avgusta 2004, kjer se nasprotni stranki dodeli 50 milijonov EUR po obrestni meri 4,24%;
- v operaciji dolgoročnejšega refinanciranja, ki se začne 29. julija 2004 in konča 21. oktobra 2004, kjer se nasprotni stranki dodeli 45 milijonov EUR po obrestni meri 4,56%; in
- v operaciji glavnega refinanciranja, ki se začne 4. avgusta 2004 in konča 11. avgusta 2004, kjer se nasprotni stranki dodeli 35 milijonov EUR po obrestni meri 4,26%.

Značilnosti finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, ki ga nasprotna stranka uporabi za kritje teh operacij, so podrobno opredeljene v spodnji tabeli 1.

**TABELA I: TRŽNO FINANČNO PREMOŽENJE ZA ZAVAROVANJE TERJATEV, UPORABLJENO V TRANSAKCIJAH**

Ime	Kategorija finančnega premoženja	Značilnosti				
		Datum zapadlosti	Definicija kupona	Frekvenca kupona	Preostala zapadlost	Odbitek pri vrednotenju
Finančno premoženje A	Jumbo krite bančne obveznice	30. 8. 2008	fiksen	6 mesecev	4 leta	3,50%
Finančno premoženje B	Državne obveznice	19. 11. 2008	variabilen	12 mesecev	4 leta	0,50%
Finančno premoženje C	Podjetniške obveznice	12. 5. 2015	brezkuponska		> 10 let	15,00%
Cene v odstotkih (vključno z natečenimi obrestmi)*						
28. 7. 2004	29. 7. 2004	30. 7. 2004	2. 8. 2004	3. 8. 2004	4. 8. 2004	5. 8. 2004
102,63	101,98	100,55	101,03	100,76	101,02	101,24
	98,35	97,95	98,15	98,56	98,73	98,57
					55,01	54,87

\*) Cene, prikazane za posamezen datum vrednotenja, ustrezajo najbolj reprezentativni ceni na poslovni dan pred tem datumom vrednotenja.

## Sistem označevanja finančnega premoženja za zavarovanje terjatev

V prvem primeru se predpostavlja, da nacionalna centralna banka pri transakcijah uporablja sistem, kjer se finančno premoženje za zavarovanje terjatev označi za vsako transakcijo. Vrednotenje premoženja za zavarovanje terjatev se izvaja dnevno. Okvir za obvladovanje tveganj lahko opišemo na naslednji način (glej tudi spodnjo tabelo 2):

<sup>1</sup> Primer temelji na predpostavki, da se pri izračunu potrebe za poziv h kritju, upošteva natečene obresti na posojeno likvidnost in na predpostavki, da znaša prag poziva 0,5% posojene likvidnosti.

#### Primer št. 6 (nadaljevanje)

1. Dne 28. julija 2004 nasprotna stranka začne repo transakcijo z nacionalno centralno banko, ki odkupi 50,6 milijona EUR finančnega premoženja A. Finančno premoženje A je Jumbo krita bančna obveznica, ki dospe v plačilo 30. avgusta 2008 in ima kupon s fiksnim donosom. Torej ima preostalo zapadlost štirih let, kar pomeni odbitek pri vrednotenju v višini 3,5%. Tržna cena finančnega premoženja A na njegovem referenčnem trgu na ta dan znaša 102,63%, kar vključuje natečene obresti kupona. Nasprotna stranka mora zagotoviti tak znesek finančnega premoženja A, ki po 3,5-odstotnem odbitku pri vrednotenju presega dodeljeni znesek 50 milijonov EUR. Nasprotna stranka zato izroči finančno premoženje A za nominalni znesek 50,6 milijona EUR, katerega prilagojena tržna vrednost znaša 28. julija 50.113.203 EUR.
2. Dne 29. julija 2004 nasprotna stranka izvede repo transakcijo z nacionalno centralno banko, ki odkupi 21 milijonov EUR finančnega premoženja A (tržna cena 101,98%, odbitek pri vrednotenju 3,5%) in 25 milijonov EUR finančnega premoženja B (tržna cena 98,35%). Finančno premoženje B je državna obveznica z izplačilom kuponov po variabilni obrestni meri, za kar se uporablja 0,5% odbitek pri vrednotenju. Prilagojena tržna vrednost finančnega premoženja A in finančnega premoženja B znaša tega dne 45.130.810 EUR, torej presega zahtevani znesek 45.000.000 EUR.

Dne 29. julija 2004 se izvrši popravek vrednosti finančnega premoženja za zavarovanje operacije glavnega refinanciranja, ki se je začela 28. julija 2004. S tržno ceno 101,98% je tržna cena finančnega premoženja A po odbitku pri vrednotenju še vedno v mejah spodnje in zgornje meje za poziv h kritju. V začetku dano zavarovanje se zato obravnava, kot da krije tako začetni dani znesek posojene likvidnosti kot tudi natečene obresti, ki znašajo 5.889 EUR.

3. Dne 30. julija 2004 se izvrši popravek vrednosti finančnega premoženja za zavarovanje terjatev: tržna cena finančnega premoženja A je 100,55% in tržna cena finančnega premoženja B je 97,95%. Natečene obresti znašajo 11.778 EUR za operacijo glavnega refinanciranja, ki se je začela 28. julija 2004, in 5.700 EUR za operacijo dolgoročnejšega refinanciranja, ki se je začela 29. julija 2004. Zato prilagojena tržna vrednost finančnega premoženja A v prvi transakciji pade pod znesek transakcije, ki se mora pokriti (tj. posojena likvidnost plus natečene obresti), za 914.218 EUR, in tudi pod nižjo raven poziva h kritju, ki znaša 49.761.719 EUR. Nasprotna stranka izroči 950.000 EUR finančnega premoženja A v nominalni vrednosti, kar po zmanjšanju tržne vrednosti, izračunane na podlagi tržne cene 100,55%, za 3,5% odbitek pri vrednotenju, vzpostavi zadostno kritje.<sup>2</sup>

Poziv h kritju je potreben tudi za drugo transakcijo, ker je prilagojena tržna vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, uporabljenega v tej transakciji (44.741.520 EUR), manjša od nižje ravni poziva h kritju (44.780.672 EUR). Nasprotna stranka zato izroči 270.000 EUR finančnega premoženja B s prilagojeno tržno vrednostjo 263.143 EUR.

4. Dne 2. in 3. avgusta 2004 se popravi vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, ne da bi to povzročilo poziv h kritju za transakcije, ki so se začele 28. in 29. julija 2004.

<sup>2</sup> Nacionalne centralne banke lahko izvajajo pozive h kritju z denarnimi sredstvi namesto z vrednostnimi papirji.

## Primer št. 6 (nadaljevanje)

5. Dne 4. avgusta 2004 nasprotna stranka odplača posojeno likvidnost iz operacije glavnega refinanciranja, ki se je začela 28. julija 2004, vključno z obračunanimi obrestmi 41.222 EUR. Nacionalna centralna banka vrne finančno premoženje A v nominalni vrednosti 51.550.000 EUR.

Nasprotna stranka istega dne začne novo repo transakcijo z nacionalno centralno banko, ki odkupi 75 milijonov EUR finančnega premoženja C v nominalni vrednosti. Ker je finančno premoženje C brezkuponska podjetniška obveznica s preostalo zapadlostjo več kot deset let, ki zahteva 15% odbitka pri vrednotenju, znaša ustrezna tržna vrednost po odbitku pri vrednotenju tega dne 35.068.875 EUR.

Popravek vrednosti finančnega premoženja za zavarovanje terjatev v operaciji dolgoročnejšega refinanciranja, ki se je začela 29. julija 2004, kaže, da prilagojena tržna vrednost danega finančnega premoženja presega zgornjo raven poziva h kritju za približno 262.000 EUR in privede do tega, da nacionalna centralna banka vrne nasprotni stranki finančno premoženje B v nominalni vrednosti 262.000 EUR.<sup>3</sup>

## Sistem s sklantom finančnega premoženja za zavarovanje terjatev

V drugem primeru se predpostavlja, da se za transakcije z nacionalno centralno banko uporablja sistem s sklantom finančnega premoženja. Finančno premoženje, vključeno v sklad, ki ga bo uporabila nasprotna stranka, ni označeno za posamezne transakcije.

V tem primeru se uporabi isto zaporedje transakcij kot v zgornjem primeru, ki opisuje sistem označevanja finančnega premoženja za zavarovanje terjatev. Glavna razlika je v tem, da mora prilagojena tržna vrednost celotnega finančnega premoženja v skladu na datume vrednotenja pokriti celotni znesek obveznosti iz vseh nedospelih poslov, ki jih ima nasprotna stranka z nacionalno centralno banko. Poziv h kritju v višini 1.178.398 EUR, ki nastopi dne 30. julija 2004, je v tem primeru enak tistemu, ki se zahteva v primeru sistema označevanja finančnega premoženja za zavarovanje terjatev. Nasprotna stranka izroči finančno premoženje A v nominalni vrednosti 1.300.000 EUR, kar po zmanjšanju tržne vrednosti, izračunane na podlagi tržne cene 100,55%, za 3,5% odbitek pri vrednotenju, ponovno vzpostavi zadostno zavarovalno kritje.

Poleg tega lahko nasprotna stranka dne 4. avgusta 2004, ko dospe operacija glavnega refinanciranja, ki se je začela 28. julija 2004, obdrži finančno premoženje na svojem zastavnem računu. Finančno premoženje se lahko tudi izmenja za drugo finančno premoženje, kot kaže primer, kjer nasprotna stranka finančno premoženja A v nominalni vrednosti 51,9 milijona EUR zamenja s finančnim premoženjem C v nominalni vrednosti 75,5 milijonov EUR, da se pokrijejo posojena likvidnost in natečene obresti iz vseh operacij refinanciranja.

Okvir za obvladovanje tveganj, uporabljen pri sistemu s sklantom finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, je opisan v tabeli 3.

<sup>3</sup> Če bi morala nacionalna centralna banka prenesti kritje nasprotni stranki v zvezi z drugo transakcijo, se lahko tak prenos kritja v nekaterih primerih pobota s kritjem, ki ga je nasprotna stranka prenesla na nacionalno centralno banko v zvezi s prvo transakcijo. Kot posledica bi se izvedel samo en prenos kritja.

Primer št. 6 (nadaljevanje)

**TABELA 2: SISTEM OZNAČEVANJA FINANČNEGA PREMOŽENJA ZA ZAVAROVANJE TERJATEV**

Datum	Nedospete transakcije	Datum začetka	Datum zapadlosti	Obrestna mera	Posojena likvidnost
28. 7. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
29. 7. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
30. 7. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
2. 8. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
3. 8. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
4. 8. 2004	Glavno refinanciranje	4. 8. 2004	11. 8. 2004	4,26	35.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
5. 8. 2004	Glavno refinanciranje	4. 8. 2004	11. 8. 2004	4,26	35.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000

**TABELA 3: SISTEM S SKLADOM FINANČNEGA PREMOŽENJA ZA ZAVAROVANJE TERJATEV**

Datum	Nedospete transakcije	Datum začetka	Datum zapadlosti	Obrestna mera	Posojena likvidnost
28. 7. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
29. 7. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
30. 7. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
2. 8. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
3. 8. 2004	Glavno refinanciranje	28. 7. 2004	4. 8. 2004	4,24	50.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
4. 8. 2004	Glavno refinanciranje	4. 8. 2004	11. 8. 2004	4,26	35.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000
5. 8. 2004	Glavno refinanciranje	4. 8. 2004	11. 8. 2004	4,26	35.000.000
	Dolgoročnejshe refinanciranje	29. 7. 2004	27. 10. 2004	4,56	45.000.000

## PRILOGA I

### Primeri operacij in postopkov denarne politike

Natečene obresti	Skupni znesek potrebnega zavarovanja	Spodnja meja za poziv h kritju	Zgornja meja za poziv h kritju	Prilagojena tržna vrednost	Poziv h kritju
-	50.000.000	49.750.000	50.250.000	50.113.203	-
5.889	50.005.889	49.755.859	50.255.918	49.795.814	-
-	45.000.000	44.775.000	45.225.000	45.130.810	-
11.778	50.011.778	49.761.719	50.261.837	49.097.560	-914.218
5.700	45.005.700	44.780.672	45.230.729	44.741.520	-264.180
29.444	50.029.444	49.779.297	50.279.592	50.258.131	-
22.800	45.022.800	44.797.686	45.247.914	45.152.222	-
35.333	50.035.333	49.785.157	50.285.510	50.123.818	-
28.500	45.028.500	44.803.358	45.253.643	45.200.595	-
-	35.000.000	34.825.000	35.175.000	35.068.875	-
34.200	45.034.200	44.809.029	45.259.371	45.296.029	261.829
4.142	35.004.142	34.829.121	35.179.162	34.979.625	-
39.900	45.039.900	44.814.701	45.265.100	45.043.420	-

Natečene obresti	Skupni znesek potrebnega zavarovanja	Spodnja meja za poziv h kritju <sup>4</sup>	Zgornja meja za poziv h kritju <sup>5</sup>	Prilagojena tržna vrednost	Poziv h kritju
-	50.000.000	49.750.000	se ne uporablja	50.113.203	-
5.889	95.005.889	94.530.859	se ne uporablja	94.926.624	-
-					
11.778	95.017.478	94.542.390	se ne uporablja	93.839.080	-1.178.398
5.700					
29.444	95.052.244	94.576.983	se ne uporablja	95.487.902	-
22.800					
35.333	95.063.833	94.588.514	se ne uporablja	95.399.949	-
28.500					
-	80.034.200	79.634.029	se ne uporablja	80.333.458	-
34.200					
4.142	80.044.042	79.643.821	se ne uporablja	80.248.396	-
39.900					

4 V sistemu s sklado finančnega premoženja za zavarovanje terjatev je znesek spodnje meje za poziv h kritju najnižji prag za poziv h kritju. V praksi večina nacionalnih centralnih bank zahteva dodatno zavarovanje, kadar prilagojena tržna vrednost po odbitku v skladu finančnega premoženja za zavarovanje terjatev pade pod skupni znesek, ki zahteva kritje.

5 V sistemu s sklado finančnega premoženja za zavarovanje terjatev pojem zgornje meje za poziv h kritju ni pomemben, saj si bo nasprotna stranka nenehno prizadevala za presežek zneska posojenega zavarovanja, da bi čim bolj zmanjšala transakcije v operaciji.



## PRILOGA 2

### GLOSAR

**Avkcija ameriškega tipa:** glej **avkcija z različnimi obrestnimi merami**.

**Avkcija nizozemskega tipa:** glej **avkcija z enotno obrestno mero**.

**Avkcija obsega (volume tender):** glej **avkcija s fiksno obrestno mero**.

**Avkcija s fiksno obrestno mero: avkcijski postopek,** v katerem je obrestna mera opredeljena vnaprej s strani centralne banke in udeležene **nasprotne stranke** licitirajo denarni znesek posla, ki ga želijo skleniti po fiksni obrestni meri.

**Avkcija z enotno obrestno mero (avkcija nizozemskega tipa):** avkcija, v kateri je dodelitvena obrestna mera (ali **cena/swap točke**), uporabljena za vse sprejete protiponudbe, enaka **mejni obrestni meri**.

**Avkcija z različnimi obrestnimi merami (avkcija ameriškega tipa):** avkcija pri kateri je dodelitvena obrestna mera (ali **cena/swap točke**) enaka obrestni meri, ponujeni v vsaki posamezni protiponudbi.

**Avkcija z variabilno obrestno mero: avkcijski postopek,** v katerem **nasprotne stranke** licitirajo tako denarni znesek posla, ki ga želijo skleniti s centralno banko, kot tudi obrestno mero, po kateri želijo posel skleniti.

**Avkcijski postopek:** postopek, v katerem centralna banka povečuje ali umika likvidnost s trga na podlagi protiponudb, ki jih predložijo **nasprotne stranke**, ki pri tem tekmujejo druga z drugo. Najbolj konkurenčne protiponudbe se sprejemajo prednostno, dokler se skupni znesek likvidnosti, ki ga centralna banka nudi ali umika, ne izčrpa.

**Brezkuponska obveznica:** vrednostni papir, ki v času do zapadlosti izplača samo en gotovinski priliv. Za namen tega dokumenta se med brezkuponske obveznice uvrščajo vrednostni papirji, izdani z diskontom, in vrednostni papirji, pri katerih se plača en kupon ob zapadlosti. **Strip** je posebna vrsta brezkuponske obveznice.

**Bonitetni okvir Eurosistema (ECAF):** sklop postopkov, pravil in tehnik, ki zagotavljajo, da so izpolnjene zahteve Eurosistema glede visokih bonitetnih standardov za vse primerno finančno premoženje. Pri oblikovanju visokih bonitetnih standardov Eurosistem razlikuje med tržnim in netržnim finančnim premoženjem. Pri oceni bonitetnega standarda primernega finančnega premoženja Eurosistem upošteva informacije o bonitetni oceni iz bonitetnih sistemov, ki pripadajo enemu od štirih virov: **zunanje bonitetne institucije (ECAI)**, **interni bonitetni sistemi** nacionalne centralne banke (**ICAS**), **interni bonitetni sistemi** nasprotnih strank (**IRB**) ali **bonitetna orodja (RT)** zunanjih ponudnikov. Poleg tega Eurosistem pri ocenjevanju bonitetnega standarda upošteva tudi institucionalna merila in posebnosti, ki imetniku instrumenta zagotavljajo podobno zaščito, kot so npr. jamstva. Za določitev minimalnih zahtev glede visokih bonitetnih standardov („bonitetni prag“) Eurosistem uporablja referenčno vrednost, ki je enaka bonitetni oceni „single A“. Eurosistem obravnava verjetnost neplačila za obdobje enega leta v višini 0,10% kot enakovredno bonitetni oceni „single A“.

**Bonitetna orodja zunanjih ponudnikov (RT):** vir bonitetne ocene, opredeljen v **bonitetnem okviru Eurosistema** (Eurosystem credit assessment framework, **ECAF**), ki obsega aplikacije zunanjih ponudnikov, ki se uporabljajo za ocenjevanje bonitete dolžnikov, pri čemer se poleg drugih

informacij uporabljajo tudi revidirani računovodski izkazi. Te aplikacije mora pred uvedbo v ECAF posamično odobriti **Eurosistem**.

**Cena povratnega nakupa:** v zvezi s transakcijo na podlagi **repo pogodbe**, cena, po kateri se kupec zaveže ponovno prodati finančno premoženje prodajalcu. Cena povratnega nakupa je enaka seštevku **nakupne cene** in razlike v ceni, ki ustreza obrestim za posojeno likvidnost za obdobje do zapadlosti posla.

**Centralni register vrednostnih papirjev (CRVP):** subjekt, ki vodi in upravlja vrednostne papirje ali drugo finančno premoženje, vodi račune za izdajo in omogoča procesiranje transakcij v nematerializirani obliki. Finančno premoženje lahko obstaja bodisi v fizični obliki (vendar imobilizirano v CRVP) bodisi v nematerializirani obliki (tj. samo kot elektronska evidenca).

**Čezmejna poravnava:** poravnava, ki se izvrši v državi, ki ni država lokacije ene ali obeh strank v poslu.

**Datum zapadlosti:** datum, na katerega se operacija denarne politike zaključi. V primeru repo pogodbe ali valutne zamenjave je datum zapadlosti enak **datumu povratnega nakupa**.

**Datum nakupa:** datum, ko prodaja kupljenega finančnega premoženja s strani prodajalca kupcu postane veljavna.

**Datum povratnega nakupa:** datum, na katerega je kupec dolžan ponovno prodati finančno premoženje prodajalcu v povezavi s transakcijo, ki je bila izvršena na podlagi **repo pogodbe**.

**Datum poravnave:** datum, na katerega se transakcija poravna. Do poravnave lahko pride na isti dan, kot se sklene posel (poravnava istega dne), ali en dan ali več dni po tem (datum poravnave je določen kot **datum trgovanja (T)** + zamik v poravnavi).

**Datum pričetka:** datum, na katerega se poravna prvi del operacije denarne politike. Datum pričetka sovpada z **datumom nakupa** za operacije, ki temeljijo na **repo pogodbah** in **valutnih zamenjavah**.

**Datum trgovanja (T):** datum, na katerega se sklene posel (tj. pogodba o finančni transakciji med dvema **nasprotnima strankama**). Datum trgovanja lahko sovpada z **datumom poravnave** transakcije (poravnava na isti dan) ali pa je določeno število delovnih dni pred datumom poravnave (datum poravnave je opredeljen kot T + zamik v poravnavi).

**Datum vrednotenja:** datum, na katerega se vrednoti finančno premoženje za zavarovanje terjatev iz naslova posojilnih poslov.

**Dejansko število dni/360 dni v letu:** konvencija o štetju dni, ki se uporablja za izračun obresti na posojilo, po kateri se obresti izračunajo glede na dejansko število koledarskih dni, za katere je kredit odobren, in ob predpostavki leta, ki ima 360 dni. Ta konvencija o štetju dni se uporablja pri operacijah denarne politike Eurosistema.

**Delovni dan Eurosistema:** kateri koli dan, na katerega sta ECB in najmanj ena **nacionalna centralna** banka odprti za namen izvajanja operacij denarne politike **Eurosistema**.

**Delovni dan NCB:** vsak dan, ko je **nacionalna centralna banka** določene **države članice** odprta za potrebe izvajanja operacij denarne politike **Eurosistema**. V nekaterih državah članicah so podružnice nacionalne centralne banke zaradi lokalnih ali regionalnih praznikov na delovni dan NCB lahko zaprte. V teh primerih je zadevna nacionalna centralna banka odgovorna, da vnaprej obvesti **nasprotne stranke** o postopkih za transakcije, ki vključujejo te podružnice.

**Dematerializacija:** odstranitev fizičnih potrdil ali dokumentov o lastninski pravici, ki predstavljajo lastništvo nad finančnim premoženjem, tako da finančno premoženje obstaja samo kot računovodska evidenca.

**Depozitar:** posrednik, čigar osnovna vloga je vodenje evidence vrednostnih papirjev bodisi fizično bodisi elektronsko in vodenje evidence lastništva nad temi vrednostnimi papirji.

**Dnevno vrednotenje po tržnih cenah:** glej **gibljivo kritje**.

**Dogodek neplačila:** dogodek, na katerega se nanaša **bonitetni okvir Eurosistema** in je opredeljen v Direktivi 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti kreditnih institucij (preoblikovana) ter Direktivi 2006/49/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o kapitalski ustreznosti investicijskih podjetij in kreditnih institucij (s skupnim imenom „Direktiva o kapitalskih zahtevah“ (CRD)). V skladu s temi dokumenti dogodek neplačila nastopi, če „(a) kreditna institucija meni, da obstaja majhna verjetnost, da bo dolжник v celoti poravnal svoje kreditne obveznosti do kreditne institucije, njene nadrejene družbe ali katerekoli njej podrejene družbe, ne da bi kreditna institucija za poplačilo uporabila ukrepe, kot so unovčenje zavarovanja (če obstaja)“ in/ali „(b) dolжник več kakor 90 dni zamuja s plačilom katere koli bistvene kreditne obveznosti do kreditne institucije, njene nadrejene družbe ali katerekoli njej podrejene družbe“.

**Določba o povprečenju:** določba, ki **nasprotnim strankam** dovoljuje, da svoje **obvezne rezerve** izpolnjujejo na podlagi povprečnih **rezervnih imetij v obdobju izpolnjevanja obveznih rezerv**. Določba o povprečenju prispeva k stabilizaciji obrestnih mer denarnega trga s tem, da institucije spodbuja k izravnavi učinkov začasnih nihanj likvidnosti. Sistem obveznih rezerv **Eurosistema** predvideva uporabo povprečenja.

**Dokončna transakcija:** transakcija, s katero se finančno premoženje kupi ali proda (promptno ali terminsko) do njegove zapadlosti.

**Dokončni prenos:** nepreklicni in brezpogojni prenos, ki pomeni razbremenitev obveznosti za izvršitev prenosa.

**Država članica:** pomeni v tem dokumentu državo članico EU, ki je uvedla enotno valuto v skladu s **Pogodbo**.

**Države EGP (Evropskega gospodarskega prostora):** države članice EU ter Islandija, Liechtenstein in Norveška.

**Dvostranski postopek:** postopek, v katerem centralna banka sklene posel neposredno samo z eno ali nekaj nasprotnimi strankami, brez uporabe avkcijskih postopkov. Dvostranski postopki zajemajo operacije, ki se izvedejo prek borz vrednostnih papirjev ali prek tržnih posrednikov.

**Elektronski denar:** denarna vrednost, kot jo predstavlja terjatev do izdajatelja, ki je: (a) shranjena v elektronski napravi, (b) izdana ob prejemu denarnega zneska, ki ni nižji od izdane denarne vrednosti, in (c) sprejeta kot plačilno sredstvo v poslih, ki jih ne opravlja izdajatelj.

**Euroobmočje:** območje, ki zajema države članice EU, ki so sprejele euro za svojo enotno valuto v skladu s Pogodbo in v katerih se izvaja enotna denarna politika, za katero je odgovoren Svet ECB.

**Evropski sistem centralnih bank (ESCB):** se nanaša na Evropsko centralno banko (ECB) in nacionalne centralne banke držav članic EU. Opozoriti je treba, da nacionalne centralne banke tistih držav članic, ki niso uvedle enotne valute v skladu s **Pogodbo**, obdržijo svoja pooblastila na področju denarne politike v skladu z nacionalnim pravom in torej niso vključene v izvajanje denarne politike **Eurosistema**.

**Eurosistem:** obsega Evropsko centralno banko (ECB) in nacionalne centralne banke držav članic euroobmočja. Organa odločanja Eurosistema sta Svet in Izvršilni odbor ECB.

**Giblivo kritje (dnevno vrednotenje po tržnih cenah):** Eurosistem zahteva, da finančno premoženje za zavarovanje terjatev iz povratnih transakcij, s katerimi Eurosistem zagotavlja likvidnost, skozi čas vzdržuje določeno vrednost. To pomeni, da morajo, če redno merjena tržna vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev pade pod določeno raven, **nacionalne centralne banke** zahtevati od **nasprotnih strank**, da te zagotovijo dodatno finančno premoženje ali denarna sredstva (tj. **poziv h kritju**). Podobno, če vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev po njegovi ponovni oceni presega določeno raven, lahko nasprotne stranke umaknejo presežno finančno premoženje ali denarna sredstva. Gl. tudi podpoglavje 6.4.

**Hitra avkcija: avkcijski postopek**, ki ga uporablja **Eurosistem** za **operacije finega uravnavanja**, ko je zaželen hiter učinek operacije na likvidnostne razmere na trgu. Hitre avkcije se navadno izvedejo v časovnem okviru 90 minut in navadno z omejenim krogom **nasprotnih strank**.

**Instrument s fiksno donosnostjo:** finančni instrument, katerega kupon ostane nespremenjen skozi celotno življenjsko dobo instrumenta.

**Instrument z obratno spremenljivo donosnostjo:** vrednostni papir, pri katerem se obresti, ki se izplačajo imetniku vrednostnega papirja, spreminjajo v obratni smeri glede na spremembe določene referenčne obrestne mere.

**Instrument z variabilno donosnostjo:** finančni instrument, katerega kupon se periodično spremeni glede na referenčni indeks, ki odraža spremembe kratkoročnih ali srednjeročnih tržnih obrestnih mer. Instrumenti z variabilno donosnostjo imajo bodisi **vnapij** bodisi **naknadno določene kupone**.

**Interni bonitetni sistem centralne banke (ICAS):** bonitetni sistem, opredeljen v **bonitetnem sistemu Eurosistema** (Eurosystem credit assessment framework, **ECAF**), ki trenutno obsega štiri bonitetne sisteme, ki jih upravljajo Deutsche Bundesbank, Banco de España, Banque de France in Oesterreichische Nationalbank.

**Interni bonitetni sistem nasprotne stranke (IRB):** vir bonitetne ocene, opredeljen v bonitetnem okviru Eurosistema (**Eurosystem credit assessment framework, ECAF**), ki obsega interne sisteme tistih nasprotnih strank, katerih sistem dodeljevanja bonitetnih ocen se lahko uporabljajo za ugotavljanje uteži tveganosti v skladu z direktivo o kapitalskih zahtevah. Nasprotne stranke

morajo za te sisteme pridobiti formalno priznanje in opraviti postopek potrditve s strani nacionalnih nadzornikov.

**ISIN-koda:** mednarodna identifikacijska koda, ki se dodeli vrednostnim papirjem, izdanim na finančnih trgih.

**Izdajatelj:** subjekt, ki je naveden kot dolžnik na vrednostnem papirju ali drugem finančnem instrumentu.

**Izključna obrestna mera:** najnižja/najvišja (v odvisnosti od vrste transakcije – povečevanje/zmanjševanje likvidnosti) obrestna mera, po kateri lahko **nasprotne stranke** predložijo protiponudbe na avkcijah z variabilno obrestno mero.

**Kolateraliziran vrednostni papir:** dolžniški instrument, zavarovan s skladom namenskih finančnih naložb (fiksni ali revolving), ki se pretvorijo v denar v končnem časovnem obdobju. Poleg tega lahko obstajajo pravice ali druge naložbe, ki zagotavljajo servisiranje ali pravočasno razdelitev donosov imetnikom tega vrednostnega papirja. Na splošno kolateralizirane vrednostne papirje izdajajo posebej za to oblikovani investicijski subjekti, ki so pridobili sklad finančnih naložb od izdajatelja ali prodajalca. Donosi kolateraliziranih vrednostnih papirjev so zato odvisni predvsem od denarnih tokov, ki jih ustvarjajo naložbe v skladu, in od drugih pravic, katerih namen je zagotoviti pravočasno izplačilo, kot so npr. likvidnostna posojila, garancije ali drugi instrumenti, ki so na splošno znani kot sredstva za izboljšanje bonitete.

**Konec dneva:** ura v delovnem dnevu po zaprtju **sistema TARGET2** za poslovanje, ko se za ta dan zaključijo plačila, poslana v obdelavo v sistem TARGET2.

**Konvencija o štetju dni:** konvencija, ki določa število dni, ki se upoštevajo pri izračunu obresti na posojila. **Eurosistem** uporablja za svoje operacije denarne politike konvencijo o štetju dni „dejansko število dni/360 dni v letu“.

**Korespondenčno bančništvo:** dogovor, po katerem ena **kreditna institucija** zagotavlja plačilne in druge storitve drugi kreditni instituciji. Plačila prek korespondenčnih institucij se pogosto izvajajo prek recipročnih računov (nostro in loro računov), ki jim lahko pripadajo odobrene kreditne linije. Storitve korespondenčnega bančništva se primarno opravljajo prek mednarodnih meja, vendar so poznane tudi kot posredniška razmerja v nekaterih domačih kontekstih. **Loro** račun je izraz, ki ga uporablja korespondenčna institucija, da opiše račun, odprt v imenu tuje kreditne institucije; tuja kreditna institucija bi s svoje strani ta račun obravnavala kot svoj **nostro** račun.

**Korespondenčni centralnobančni model (CCBM):** mehanizem, ki ga je vzpostavil **Eurosistem** z namenom, da se **nasprotnim strankam** omogoči uporaba finančnega premoženja za zavarovanje terjatev preko meje. V CCBM **nacionalne centralne banke** druga za drugo delujejo kot skrbnice. To pomeni, da vsaka nacionalna centralna banka v okviru upravljanja z vrednostnimi papirji vodi račun vrednostnih papirjev za vsako od ostalih nacionalnih centralnih bank in za ECB. V CCBM lahko sodelujejo tudi nasprotne stranke nekaterih nacionalnih centralnih bank, ki niso članice Eurosistema.

**Kreditna institucija:** v tem dokumentu pomeni institucijo, ki ustreza opredelitvi iz člena 4(1) Direktive 2006/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2006 o začetku izvajanja in izvajanju dejavnosti kreditnih institucij, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2000/28/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2000. Sledi, da je kreditna institucija: (i) družba, ki se ukvarja s sprejemanjem

vlog ali drugih odplačljivih sredstev od javnosti in z odobritvijo posojil za svoj lastni račun; ali (ii) družba ali katera koli druga pravna oseba, razen tistih pod (i), ki izdaja plačilna sredstva v obliki elektronskega denarja. „Elektronski denar“ pomeni denarno vrednost, ki predstavlja terjatev do izdajatelja in ki je: (a) shranjena na elektronskem mediju, (b) izdana na podlagi prejema sredstev v znesku, ki ni nižji od izdane denarne vrednosti, in (c) jo družbe, ki niso izdajatelj, sprejemajo kot plačilno sredstvo.

**Mejna kotacija swap točk:** kotacija **swap točk**, pri kateri se izčrpa skupni znesek za dodelitev na avkciji.

**Mejna obrestna mera:** obrestna mera, pri kateri se izčrpa skupni znesek za dodelitev na avkciji.

**Monetarna finančna institucija (MFI):** finančne institucije, ki skupaj tvorijo sektor, ki izdaja denar v **euroobmočju**. Ta zajema centralne banke, rezidenčne kreditne institucije, kakor so opredeljene v pravu Skupnosti, in vse druge rezidenčne finančne institucije, ki se ukvarjajo s sprejemanjem vlog in/ali vlogam podobnih instrumentov od oseb, ki niso MFI, in za svoj račun (vsaj v ekonomskem pomenu) z odobritvijo posojil in/ali naložbami v vrednostne papirje.

**Nacionalna centralna banka (NCB):** pomeni v tem dokumentu centralno banko države članice EU, ki je uvedla enotno valuto v skladu s **Pogodbo**.

**Najnižja stopnja dodelitve:** najnižji odstotek protiponudb po **mejni obrestni meri**, ki se dodelijo na avkciji. Eurosistem lahko sklene, da na svojih avkcijah uporabi najnižjo stopnjo dodelitve.

**Najnižji znesek dodelitve:** najnižji znesek, dodeljen posamezni nasprotni stranki na avkciji. **Eurosistem** lahko sklene, da na svojih avkcijah vsaki nasprotni stranki dodeli najnižji znesek.

**Naknadno določen kupon:** kupon pri **instrumentih z variabilno donosnostjo**, ki se določi na podlagi vrednosti referenčnega indeksa na določen datum (ali datume) med obdobjem, v katerem natekajo obresti kupona.

**Nakupna cena:** cena, po kateri prodajalec kupcu proda ali bo prodal kupljeno finančno premoženje.

**Nasprotna stranka:** nasprotna stranka v finančni transakciji (npr. kateri koli transakciji s centralno banko).

**Obdobje izpolnjevanja obveznih rezerv:** obdobje, za katerega se izračunava izpolnjevanje obveznih rezerv. ECB objavi koledar obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv vsaj tri mesece pred začetkom vsakega leta. Obdobja izpolnjevanja rezerv se začnejo na dan poravnave prve operacije glavnega refinanciranja po seji Sveta ECB, za katero je na dnevnem redu predvidena mesečna ocena naravnosti denarne politike. Navadno se končajo na dan, ki je predhoden podobnemu dnevu poravnave v naslednjem mesecu. V posebnih primerih se lahko objavljeni koledar popravi, kar je med drugim odvisno od sprememb v urniku sej Sveta ECB.

**Obvezne rezerve:** zahteva, da imajo institucije pri centralni banki obvezne rezerve. Znotraj sistema obveznih rezerv **Eurosistema** se obvezne rezerve **kreditne institucije** izračunajo z množenjem **stopnje obveznih rezerv** za vsako kategorijo postavk, ki tvorijo **osnovo za (obvezne) rezerve**, z zneskom teh postavk v bilanci stanja institucije. Poleg tega institucije od svojih obveznih rezerv odštevajo **pavšalno olajšavo**.



**Odbitek:** glej **odbitek pri vrednotenju**.

**Odbitek pri vrednotenju:** ukrep za obvladovanje tveganj, ki se uporablja za finančno premoženje za zavarovanje terjatev iz naslova povratnih transakcij. Centralna banka izračunava vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev tako, da od tržne vrednosti finančnega premoženja odšteje določen odstotek (odbitek pri vrednotenju). **Eurosistem** uporablja odbitke pri vrednotenju, ki upoštevajo značilnosti posameznega finančnega premoženja, na primer njegovo preostalo zapadlost.

**Odrpta ponudba:** ponudba centralne banke, ki je na razpolago **nasprotnim strankam** na njihovo lastno pobudo. **Eurosistem** ponuja dve odrpti ponudbi čez noč: **odrpto ponudbo mejnega posojila** in **odrpto ponudbo mejnega depozita**.

**Odrpta ponudba mejnega depozita: odrpta ponudba Eurosistema,** ki jo **nasprotnne stranke** lahko uporabijo za plasiranje depozitov čez noč pri nacionalni centralni banki in ki se obrestujejo po vnaprej določeni obrestni meri.

**Odrpta ponudba mejnega posojila: odrpta ponudba Eurosistema,** ki jo **nasprotnne stranke** lahko uporabijo za pridobitev posojila čez noč od nacionalne centralne banke po vnaprej določeni obrestni meri.

**Operacija dolgoročnejšega refinanciranja:** redna **operacija odrptega trga**, ki jo **Eurosistem** izvaja v obliki **povratne transakcije**. Operacije dolgoročnejšega refinanciranja se izvajajo mesečno v obliki standardnih avkcij in imajo navadno rok zapadlosti tri mesece.

**Operacija finega uravnavanja:** občasna **operacija odrptega trga**, ki jo izvaja **Eurosistem** pretežno z namenom izravnavanja nepričakovanih nihanj likvidnosti na trgu.

**Operacija glavnega refinanciranja:** redna **operacija odrptega trga**, ki jo **Eurosistem** izvaja v obliki **povratne transakcije**. Operacije glavnega refinanciranja se izvajajo kot tedenske **standardne avkcije** in imajo običajno rok zapadlosti en teden.

**Operacija odrptega trga:** operacija, ki se izvaja na finančnem trgu na pobudo centralne banke. Glede na njihove cilje, rednost in postopke se operacije odrptega trga Eurosistema lahko razdelijo v štiri kategorije: **operacije glavnega refinanciranja, operacije dolgoročnejšega refinanciranja, operacije finega uravnavanja in strukturne operacije**. Z vidika uporabljenih instrumentov so **povratne transakcije** glavni instrument odrptega trga Eurosistema in se lahko uporabijo za vse štiri kategorije operacij. Poleg tega sta za **strukturne operacije** na voljo še izdaja dolžniških certifikatov in **dokončne transakcije**, medtem ko so za izvajanje **operacij finega uravnavanja** na voljo **valutne zamenjave in zbiranje vezanih vlog**.

**Osnova za (obvezne) rezerve:** seštevek bilančnih postavk, ki predstavljajo osnovo za izračun **obveznih rezerv** kreditne institucije.

**Osnovna valuta:** pri valutnih zamenjavah valuta, katere znesek je v obeh delih valutne zamenjave enak.

**Pavšalna olajšava:** fiksni znesek, ki ga institucija odšteje pri izračunu svojih obveznih rezerv v okviru sistema obveznih rezerv **Eurosistema**.



**Plačilni mehanizem ECB (EPM):** plačilna ureditev, organizirana v okviru ECB in povezana s sistemom TARGET za namen opravljanja: (i) plačil med računi, ki se vodijo pri ECB; in (ii) plačil med računi, ki se vodijo pri ECB in pri nacionalnih centralnih bankah prek sistema TARGET.

**Pogodba:** Pogodba o ustanovitvi Evropske skupnosti. Pogosto se nanjo sklicuje kot na „Rimsko pogodbo“, kakor je bila spremenjena.

**Poravnalni agent:** institucija, ki izvaja poravnalni postopek (npr. določi pozicije za poravnavo, spremlja izmenjavo plačil) v sistemih za prenos ali v drugih primerih, ki zahtevajo poravnavo.

**Poravnalni račun:** račun, ki ga ima neposredna udeleženka v nacionalnem sistemu TARGET2 pri centralni banki za namen obdelave plačil.

**Sistem poravnave vrednostnih papirjev (SPVP):** sistem, ki dovoljuje imetje in prenos vrednostnih papirjev ali drugega finančnega premoženja, bodisi brez plačila (*free of payment*, FOP) ali proti plačilu (**dostava proti plačilu**).

**Posojilo čez dan:** posojilo, odobreno za obdobje, krajše od enega delovnega dneva. Odobrijo ga lahko centralne banke za izravnavo neuskkljenosti pri poravnava plačil in je lahko v obliki: (i) zavarovanega okvirnega kredita, ali (ii) posojilne operacije v obliki zavarovanega posojila ali na podlagi **repo pogodbe**.

**Povezava med sistemi poravnave vrednostnih papirjev:** povezava zajema vse postopke in dogovore, ki obstajajo med dvema sistemoma poravnave vrednostnih papirjev za prenos vrednostnih papirjev med zadevnima SPVP s prenosom med računi nematerializiranih vrednostnih papirjev.

**Poravnava po sistemu dostave proti plačilu (hkratna denarna poravnava in poravnava vrednostnih papirjev v realnem času, *delivery versus payment*, DVP):** mehanizem, ki zagotavlja, da je **dokončen prenos** finančnega premoženja (vrednostnih papirjev ali drugih finančnih instrumentov) opravljen, ko in samo, če pride do dokončnega prenosa drugega finančnega premoženja (ali premoženj).

**Povratna transakcija:** operacija, s katero **nacionalna centralna banka** kupi ali proda finančno premoženje na podlagi **repo pogodbe** ali s sklepanjem zavarovanih posojilnih poslov.

**Poziv h kritju:** postopek, povezan z uporabo **gibljivega kritja**, ki določa, da centralne banke od **nasprotnih strank** lahko zahtevajo, da zagotovijo dodatno finančno premoženje (ali denarna sredstva), če vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, kot se normalno meri, pade pod določeno raven. Podobno, če bi vrednost finančnega premoženja za zavarovanje terjatev po opravljenem dnevnem vrednotenju preseгла znesek terjatve do nasprotne stranke, ob upoštevanju gibljivega kritja, bi centralna banka presežno finančno premoženje (ali denarna sredstva) vrnila nasprotni stranki.

**Prag poziva:** vnaprej opredeljen znesek posojene likvidnosti, pri katerem se izvede **poziv h kritju**.

**Preostala zapadlost:** preostali čas do datuma zapadlosti dolžniškega instrumenta.

**Račun rezerv:** račun pri nacionalni centralni banki, na katerem se vodijo **rezervna imetja nasprotnih strank**. **Poravnalni računi** nasprotnih strank pri **nacionalnih centralnih bankah** se lahko uporabljajo kot računi rezerv.

**Repo pogodba (pogodba o začasnem nakupu):** pogodba, po kateri se finančno premoženje proda, istočasno pa prodajalec pridobi pravico in obveznost, da finančno premoženje ponovno kupi po določeni ceni na datum v prihodnosti ali na poziv. Tovrstni posel je podoben zavarovani izposoji, s to razliko, da prodajalec ne obdrži lastništva nad vrednostnim papirjem. **Eurosistem** pri svojih **povratnih transakcijah** uporablja pogodbe o povratnem nakupu s fiksno zapadlostjo.

**Repo posel: povratna transakcija** za povečevanje likvidnosti na podlagi **repo pogodbe**.

**Rezerva imetja:** imetja **nasprotnih strank** na njihovih **računih rezerv**, ki služijo za izpolnitev obveznih rezerv.

**Sistem BPRČ (bruto poravnava v realnem času):** poravnalni sistem, v katerem se obdelava in poravnava izvedeta na osnovi posameznih nalogov brez pobota nepretrgoma v realnem času. Glej tudi **sistem TARGET2**.

**Sistem bruto poravnave:** sistem prenosa, v katerem se poravnava denarja ali prenos vrednostnih papirjev opravi po načelu naloga za nalogo.

**Sistem s sklado finančnega premoženja:** glej **sistem s sklado finančnega premoženja za zavarovanje terjatev**.

**Sistem s sklado finančnega premoženja za zavarovanje terjatev:** centralnobančni sistem za upravljanje z zavarovanjem, v katerem **nasprotnne stranke** odprejo zbirni račun, na katerega deponirajo finančno premoženje, s katerim zavarujejo svoje transakcije s centralno banko. Za razliko od **sistema z označevanjem finančnega premoženja za zavarovanje terjatev** v tem sistemu uporabljeno finančno premoženje ni označeno za posamezno transakcijo.

**Sistem nematerializiranih vrednostnih papirjev:** evidenčni sistem, ki omogoča prenos vrednostnih papirjev in drugega finančnega premoženja brez fizičnega premikanja papirnih listin ali potrdil (npr. elektronski prenos vrednostnih papirjev). Glej tudi **dematerializacija**.

**Sistem označevanja finančnega premoženja za zavarovanje terjatev:** sistem za upravljanje zavarovanja centralnih bank, kjer se likvidnost zagotovi ob označitvi premoženja za vsako posamezno transakcijo.

**Sistem TARGET (transevropski sistem bruto poravnave v realnem času):** predhodnik sistema **TARGET2**. Deloval je v decentralizirani strukturi, ki je povezovala nacionalne **sisteme BPRČ** in plačilni mehanizem ECB. Sistem TARGET je bil po migracijskem urniku, opredeljenem v členu 13 smernice ECB/2007/2, nadomeščen s sistemom TARGET2.

**Sistem TARGET2:** sistem bruto poravnave v realnem času za euro, v katerem se izvaja poravnava plačil v eurih v centralnobančnem denarju. TARGET2 je zasnovan in deluje na osnovi enotne platforme, v kateri so oddani in obdelani vsi nalogi za plačilo ter v kateri so po enakem tehničnem postopku prejeta vsa plačila. Pravno je TARGET2 strukturiran kot množica **sistemov BPRČ** (komponente sistema TARGET2).

**Skrbnik:** subjekt, ki v imenu drugih hrani in upravlja vrednostne papirje in drugo finančno premoženje.

**Skrbniški račun:** račun vrednostnih papirjev, s katerim upravlja centralna banka, kamor lahko **kreditne institucije** položijo vrednostne papirje, ki so primerno zavarovanje za operacije centrale banke.

**Standardna avkcija: avkcijski postopek**, ki ga uporablja **Eurosistem** za svoje redne **operacije odprtega trga**. Standardne avkcije se izvedejo v časovnem okviru 24 ur. Vse **nasprotne stranke**, ki izpolnjujejo splošna merila primernosti, imajo pravico, da predložijo protiponudbe na standardnih avkcijah.

**Standardizirani odbitek:** fiksni odstotek od zneska nezapadlih dolžniških vrednostnih papirjev z dogovorjeno zapadlostjo do dveh let (vključno z vrednostnimi papirji denarnega trga), ki ga lahko izdajatelj, ki ne morejo predložiti dokaza, da je takšen nezapadli znesek v lasti drugih institucij, ki so podvržene sistemu obveznih rezerv **Eurosistema**, v lasti ECB ali **nacionalne centralne banke**, odštejejo od **osnove za (obvezne) rezerve**.

**Stopnja obveznih rezerv:** stopnja, ki jo določi centralna banka za vsako kategorijo bilančnih postavk, ki je vključena v **osnovo za rezerve**. Te stopnje se uporabljajo za izračun obveznih rezerv.

**Strip – ločeno trgovanje s kuponi in glavnico: brezkuponska obveznica**, nastala z namenom ločenega trgovanja s terjatvami do določenih denarnih tokov vrednostnega papirja in glavnico istega instrumenta.

**Strukturna operacija: operacija odprtega trga**, ki jo uporablja **Eurosistem** v glavnem z namenom spremeniti strukturno likvidnostno pozicijo finančnega sektorja nasproti Eurosistemu.

**Ročnostni razred:** kategorija finančnega premoženja, čigar **preostala zapadlost** se giblje znotraj določenih vrednosti, npr. razred z zapadlostjo od treh do petih let.

**Swap točka:** razlika med deviznim tečajem terminske transakcije in deviznim tečajem promptne transakcije pri **valutni zamenjavi**.

**Tesne povezave:** stanje, ko je nasprotna stranka povezana z izdajateljem/dolžnikom/garantom dolžniških instrumentov zaradi naslednjega dejstva:

- (i) nasprotna stranka ima v lasti 20% ali več izdajateljevega/dolžnikovega/garantovega kapitala ali eno ali več podjetij, v katerem(-ih) ima nasprotna stranka v lasti večino kapitala, ima(-jo) v lasti 20% ali več izdajateljevega/dolžnikovega/garantovega kapitala ali nasprotna stranka in eno ali več podjetij, v katerem(-ih) ima nasprotna stranka v lasti večino kapitala, skupaj ima(-jo) v lasti 20% ali več izdajateljevega/dolžnikovega/garantovega kapitala; ali
- (ii) izdajatelj/dolžnik/garant ima v lasti 20% ali več kapitala nasprotne stranke ali eno ali več podjetij, v katerem(-ih) ima izdajatelj/dolžnik/garant v lasti večino kapitala, ima(-jo) v lasti 20% ali več kapitala nasprotne stranke ali izdajatelj in eno ali več podjetij, v katerem(-ih) ima izdajatelj/dolžnik/garant v lasti večino kapitala, skupaj ima(-jo) v lasti 20% ali več kapitala nasprotne stranke; ali
- (iii) tretja oseba ima v lasti večino kapitala nasprotne stranke in večino izdajateljevega/dolžnikovega/garantovega kapitala, in sicer bodisi neposredno ali posredno prek enega ali več podjetij, v katerem(-ih) ima ta tretja oseba v lasti večino kapitala.

**Transakcija valutne zaščite:** sporazum med izdajateljem in nasprotno stranko, po katerem se del valutnega tveganja, ki nastane zaradi prejema denarnih tokov v neeurski valuti, odpravi z zamenjavo denarnih tokov za plačila v eurih, ki jih bo izvedla nasprotna stranka, vključno z morebitno garancijo s strani nasprotne stranke za ta plačila.

**Tveganje insolventnosti:** tveganje izgube zaradi stečaja izdajatelja finančnega premoženja ali insolventnosti **nasprotne stranke**.

**Valutna zamenjava:** istočasni promptni nakup/prodaja ter terminska prodaja/nakup ene valute za drugo. **Eurosistem** izvaja operacije denarne politike na odprtem trgu v obliki valutnih zamenjav, v katerih nacionalne centralne banke (ali ECB) promptno kupijo (ali prodajo) euro za tujo valuto in ga istočasno terminsko prodajo (ali kupijo).

**Vnaprej določen kupon:** kupon pri **instrumentih z variabilno obrestno mero**, določen na podlagi vrednosti referenčnega indeksa na določen datum (ali datume) pred pričetkom obdobja, v katerem natekajo obresti kupona.

**Vloge na odpoklic z odpovednim rokom:** kategorija instrumentov, ki jo sestavljajo vloge, za katere mora imetnik upoštevati fiksno odpovedno obdobje preden lahko dvigne denarna sredstva. V nekaterih primerih obstaja možnost dviga določenega fiksnega zneska v določenem obdobju ali možnost predčasnega dviga ob plačilu pogodbene kazni.

**Vloge z dogovorjeno zapadlostjo:** kategorija instrumentov, ki jo v glavnem sestavljajo vezane vloge z določeno zapadlostjo, ki so odvisno od nacionalne prakse lahko bodisi nekonvertibilne pred zapadlostjo bodisi konvertibilne samo proti plačilu pogodbene kazni. Ta kategorija zajema tudi določene netržne dolžniške instrumente, kot na primer netržna (*retail*) potrdila o vlogah.

**Začetno kritje:** ukrep za obvladovanje tveganj, ki ga lahko Eurosistem uporablja pri povratnih transakcijah. Zavarovanje, ki se zahteva za transakcijo mora biti enako posojilu, odobrenemu **sodelujoči stranki**, plus vrednost začetnega kritja.

**Zbiranje vezanih vlog:** instrument denarne politike, ki ga **Eurosistem** lahko uporabi za namene finega uravnavanja, pri katerem Eurosistem za vezane vloge **nasprotnih strank** na računih pri nacionalnih centralnih bankah ponuja nadomestilo v obliki obresti z namenom zagotoviti umik likvidnosti s trga.

**Zgornji znesek protiponudbe:** meja za najvišji sprejemljiv znesek protiponudbe posamezne **nasprotne stranke** na avkciji. **Eurosistem** lahko predpiše zgornji znesek protiponudb, da se na ta način izogne nesorazmerno velikim protiponudbam posameznih sodelujočih strank.

**Zmanjšanje vrednosti:** ukrep za obvladovanje tveganj, ki se uporablja pri finančnem premoženju za zavarovanje terjatev iz **povratnih transakcij**, pri čemer centralna banka izvede zmanjšanje teoretične vrednosti finančnega premoženja za določen odstotek, preden uporabi **odbitek pri vrednotenju**.<sup>1</sup>

**Zunanja bonitetna institucija (ECAI):** vir bonitetne ocene, opredeljen v **bonitetnem okviru Eurosistema**, ki obsega tiste institucije, katerih bonitetne ocene lahko kreditne institucije uporabijo pri ugotavljanju uteži tveganosti za izpostavljenost, v skladu z direktivo o kapitalskih zahtevah. Te institucije morajo pridobiti formalno priznanje in opraviti postopek potrditve s strani nacionalnih nadzornikov.

<sup>1</sup> Tako se na primer za kolateralizirane vrednostne papirje v likvidnostni kategoriji V, ki se vrednotijo s teoretično ceno, izvede zmanjšanje teoretične vrednosti v višini 5%, preden se uporabi odbitek pri vrednotenju v višini 12%. To je enakovredno skupnemu odbitku v višini 16,4%.

## PRILOGA 3

# IZBOR NASPROTNIH STRANK ZA POSEGE NA DEVIZNEM TRGU IN VALUTNE ZAMENJAVE ZA NAMENE DENARNE POLITIKE

Izbor nasprotnih strank za posege na deviznem trgu in valutne zamenjave za namene denarne politike sledi enotnemu pristopu ne glede na izbrani način organizacije izvedbe posegov Eurosistema na deviznem trgu. Politika izbora ne pomeni bistvenega odstopanja od obstoječih tržnih standardov, ker je rezultat harmonizacije obstoječih praks nacionalnih centralnih bank. Izbor nasprotnih strank za posege Eurosistema na deviznem trgu temelji predvsem na dveh sklopih meril.

Prvi sklop meril sledi načelom skrbnega in varnega poslovanja. Prvo merilo skrbnega in varnega poslovanja je boniteta, ki se ocenjuje s pomočjo kombinacije različnih metod (npr. z uporabo bonitetnih ocen, ki jih izdelujejo komercialne agencije in analizo kapitala ter drugih poslovnih kazalcev, izdelano v Eurosistemu). Drugo merilo je, da Eurosistem zahteva od vseh svojih potencialnih nasprotnih strank za posege na deviznem trgu, da so zajete v nadzor, ki ga izvaja priznani nadzornik. Tretje merilo je, da morajo vse nasprotne stranke za posege Eurosistema na devizni trg izpolnjevati visoke etične zahteve in uživati velik ugled.

Ko so izpolnjena najnižja merila skrbnega in varnega poslovanja, se uporabi drugi sklop meril, ki sledi želji po učinkovitosti. Prvo merilo učinkovitosti se nanaša na konkurenčno obnašanje pri določanju cen in sposobnost nasprotne stranke, da posluje v velikem obsegu tudi v nestabilnih tržnih pogojih. Obseg in kvaliteta informacij, ki jih zagotovijo nasprotne stranke, se uvrščajo med ostala merila učinkovitosti.

Nabor možnih nasprotnih strank za posege na deviznem trgu je zadostno širok in raznolik, da jamči potrebno prožnost pri izvajanju posegov. Nabor omogoča Eurosistemu, da izbira iz nabora različnih kanalov za posege. Zato da je sposoben intervenirati učinkovito na različnih geografskih lokacijah in časovnih conah, lahko Eurosistem uporablja nasprotne stranke v katerem koli mednarodnem finančnem središču. Vendar se v praksi pretežni del nasprotnih strank nahaja v euroobmočju. Krog nasprotnih strank za valutne

zamenjave, ki se izvajajo za namene denarne politike, ustreza nasprotnim strankam, ki se nahajajo v euroobmočju in so izbrane za operacije posegov Eurosistema na devizni trg.

Nacionalne centralne banke lahko uporabljajo sisteme, zasnovane na limitih, s ciljem obvladovanja izpostavljenosti kreditnemu tveganju do posameznih nasprotnih strank pri valutnih zamenjavah, ki se izvajajo za namene denarne politike.

## PRILOGA 3

Izbor nasprotnih strank  
za posege na  
deviznem trgu  
in valutne zamenjave  
za namene  
denarne politike

## PRILOGA 4

# OKVIR POROČANJA ZA DENARNO IN BANČNO STATISTIKO EVROPSKE CENTRALNE BANKE<sup>1</sup>

### 1. UVOD

Uredba Sveta (ES) št. 2533/98 z dne 23. novembra 1998 o zbiranju statističnih podatkov s strani Evropske centralne banke<sup>2</sup> določa fizične in pravne osebe, za katere veljajo zahteve za poročanje (tako imenovani referenčni obvezniki za poročanje), režim zaupnosti podatkov in ustrezne določbe za izvajanje v skladu s členom 5.4 Statuta Evropskega sistema centralnih bank Evropske centralne banke (Statut ESCB). Poleg tega pooblašča ECB, da:

- opredeli dejanske obveznike za poročanje;
- določi zahteve statističnega poročanja ECB in jih naloži dejanskim obveznikom iz sodelujočih držav članic;
- opredeli pogoje, pod katerimi ECB in nacionalne centralne banke (NCB) lahko uveljavljajo pravico do preverjanja ali izvajanja obveznega zbiranja statističnih podatkov.

### 2. SPLOŠEN OPIS

Namen Uredbe (ES) št. 2423/2001 Evropske centralne banke z dne 22. novembra 2001 o konsolidirani bilanci stanja sektorja monetarnih finančnih institucij (ECB/2001/13), z vsemi spremembami<sup>3</sup>, je omogočiti ECB in v skladu s členom 5.2 Statuta tudi nacionalnim centralnim bankam – ki v največji možni meri opravljajo svoje delo – zbiranje statističnega gradiva, potrebnega za izpolnitev nalog Evropskega sistema centralnih bank (ESCB) in predvsem tiste naloge, ki zahteva opredelitev in izvajanje denarne politike Skupnosti v skladu s prvo alineo člena 105 (2) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (Pogodba). Statistični podatki, zbrani v skladu z Uredbo ECB/2001/13, se uporabljajo za izdelavo konsolidirane bilance stanja sektorja monetarnih finančnih institucij (MFI), s pglavitnim ciljem zagotoviti ECB celovito statistično sliko denarnih gibanj, ki se nanašajo na skupna finančna sredstva in obveznosti monetarnih finančnih institucij s sedežem v

sodelujočih državah članicah, ki se obravnavajo kot eno gospodarsko ozemlje.

Za statistične namene so zahteve poročanja ECB za potrebe konsolidirane bilance sektorja monetarnih finančnih institucij določene na podlagi treh glavnih razmislekov.

Prvič, ECB mora prejeti primerljive, zanesljive in ažurne statistične podatke, ki se zbirajo pod primerljivimi pogoji za celotno euroobmočje. Čeprav nacionalne centralne banke zbirajo podatke decentralizirano v skladu s členoma 5.1 in 5.2 Statuta in, v kolikor je to potrebno, v kombinaciji z nadaljnjimi statističnimi zahtevami za potrebe Skupnosti ali za nacionalne namene, se zahteva zadostna stopnja harmonizacije in skladnosti z najnižjimi standardi poročanja z vidika potrebe po vzpostavitvi zanesljive statistične osnove za opredelitev in izvajanje enotne denarne politike.

Drugič, obveznosti poročanja, določene v Uredbi ECB/2001/13, morajo upoštevati načela preglednosti in pravne gotovosti. Razlog je v tem, da je omenjena Uredba zavezujoča v celoti in se neposredno uporablja na celotnem euroobmočju. Obveznosti nalaga neposredno fizičnim in pravnim osebam, ki jim ECB lahko naloži sankcije, kadarkoli niso izpolnjene zahteve za poročanje ECB (glej člen 7 Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98). Obveznosti poročanja so zaradi tega jasno opredeljene in katera koli diskrecijska pravica, ki jo izvaja ECB, ko preverja ali prisilno zbira statistične podatke, sledi prepoznavnim načelom.

Tretjič, ECB mora zmanjšati s tem povezano breme poročanja na najmanjšo možno mero (glej člen 3(a) Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98). Statistični podatki, ki jih zbirajo nacionalne centralne banke na podlagi Uredbe ECB/2001/13, se zato uporabljajo tudi za izračun osnove za rezerve v skladu z Uredbo (ES) št. 1745/2003

<sup>1</sup> Vsebina te priloge je le informativna.

<sup>2</sup> UL L 318 z dne 27. novembra 1998, stran 8.

<sup>3</sup> UL L 333 z dne 17. decembra 2001, stran 1. Ta uredba je nadomestila Uredbo (ES) št. 2819/98 Evropske centralne banke z dne 1. decembra 1998 (ECB/1998/16).



Evropske centralne banke z dne 12. septembra 2003 o uporabi obveznih rezerv (ECB/2003/9)<sup>4</sup>.

Členi Uredbe ECB/2001/13, z vsemi spremembami, se omejujejo na splošno opredelitev dejanskih obveznikov za poročanje, njihovih obveznosti poročanja in načel, v skladu s katerimi ECB in nacionalne centralne banke običajno izvajajo svoja pooblastila, da preverijo ali prisilno zberejo statistične podatke. Podrobni statistični podatki, ki jih je treba sporočiti, da se izpolnijo zahteve ECB za statistično poročanje, in najnižji standardi, ki jih je treba upoštevati, so določeni v prilogah I do IV k Uredbi ECB/2001/13.

### 3. DEJANSKI OBVEZNIKI ZA POROČANJE; SEZNAM MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ ZA STATISTIČNE NAMENE

Na seznam monetarnih finančnih institucij se uvrščajo rezidenčne kreditne institucije, kot so opredeljene v zakonodaji Skupnosti, in vse druge rezidenčne finančne institucije, ki zbirajo vloge in/ali vlogam podobne instrumente od oseb, ki niso MFI, ter za svoj račun (vsaj z ekonomskega vidika) odobravajo posojila in/ali investirajo v vrednostne papirje. ECB oblikuje in vodi seznam institucij v skladu s to opredelitvijo in po načelih uvrščanja, ki so določena v prilogi I k Uredbi ECB/2001/13. Pristojnost za oblikovanje in vodenje tega seznama monetarnih finančnih institucij za statistične namene ima Izvršilni odbor ECB. Monetarne finančne institucije, ki so rezidenti euroobmočja, predstavljajo institucije, ki so dejanski obvezniki za poročanje.

Nacionalne centralne banke imajo pravico izvzeti majhne monetarne finančne institucije iz poročanja, če na monetarne finančne institucije, ki pošiljajo podatke za mesečno konsolidirano bilanco stanja, odpade najmanj 95% skupne bilance stanja MFI v vsaki sodelujoči državi članici. Ta odstopanja omogočajo nacionalnim centralnim bankam, da uporabljajo metodo „rezanja repa”.

### 4. STATISTIČNE OBVEZNOSTI POROČANJA

Za izdelavo konsolidirane bilance stanja morajo rezidenčne institucije, ki so dejanski obvezniki za poročanje, mesečno poročati statistične podatke v svoji bilanci stanja. Dodatni podatki se zahtevajo četrtno. Statistični podatki, ki jih je treba poročati, so dodatno opredeljeni v prilogi I k Uredbi ECB/2001/13.

Zadevne statistične podatke zbirajo nacionalne centralne banke, ki morajo opredeliti postopke poročanja. Uredba ECB/2001/13, z vsemi spremembami, ne preprečuje nacionalnim centralnim bankam, da od dejanskih obveznikov za poročanje zbirajo statistične podatke, potrebne za izpolnjevanje statističnih zahtev ECB, v širšem okviru statističnega poročanja, ki ga nacionalne centralne banke oblikujejo na lastno odgovornost v skladu z zakonodajo Skupnosti ali nacionalno zakonodajo ali uveljavljeno prakso, in ki služi drugim statističnim namenom. To pa ne bi smelo posegati v izpolnjevanje statističnih zahtev, določenih v Uredbi ECB/2001/13. V posebnih primerih se ECB za zadovoljitev svojih potreb lahko opira na statistične podatke, zbrane v te namene.

Posledica odstopanja, ki ga dopuščajo nacionalne centralne banke, kot je opredeljeno zgoraj, je ta, da veljajo za majhne monetarne finančne institucije manjše obveznosti poročanja (med drugim obsegajo samo četrtno poročanje), ki so obvezne v zvezi z obveznimi rezervami in so določene v prilogi II k Uredbi ECB/2001/13. Zahteve za tiste majhne monetarne finančne institucije, ki niso kreditne institucije, so določene v prilogi III k omenjeni uredbi. Kljub temu imajo monetarne finančne institucije, ki se jim odobri odstopanje, možnost izpolnitve vseh zahtev poročanja.

<sup>4</sup> UL L 250 z dne 2. oktobra 2003, stran 10.



## 5. UPORABA STATISTIČNIH INFORMACIJ V SKLADU Z UREDBO ECB O OBVEZNIH REZERVAH

Da bi zmanjšali breme poročanja in se izognili podvajanju pri zbiranju statističnih podatkov, se statistični podatki o bilanci stanja, ki jih poročajo monetarne finančne institucije na podlagi Uredbe ECB/2001/13, uporabljajo tudi za izračun osnove za rezerve na podlagi Uredbe ECB/2003/9.

Zavezanci za poročanje morajo za statistične namene poročati podatke svoji nacionalni centralni banki v skladu z okvirom spodnje Tabele 1, ki je vključena v prilogo I k Uredbi ECB/2001/13. Polja, označena z „\*“, v Tabeli 1 uporabljajo institucije poročevalke za izračun svoje osnove za rezerve (glej okvir 9 v poglavju 7 tega dokumenta).

Da bi zagotovili pravilen izračun osnove za rezerve, za katero velja pozitivna stopnja rezerv, je potrebna podrobna razčlenitev za vloge z dogovorjeno zapadlostjo nad dve leti, vloge na odpoklic z odpovednim rokom nad dve leti in repo obveznosti kreditnih institucij do („domačih“ in „iz drugih sodelujočih držav članic“) „monetarnih finančnih institucij“, „kreditnih institucij, ki so obvezniki za obvezne rezerve, ECB in nacionalnih centralnih bank“ in „centralne ravni države“ ter do „tujine“ (RoW).

Poleg tega, odvisno od nacionalnih sistemov zbiranja podatkov in brez poseganja v popolno skladnost z opredelitvami in načeli klasifikacije bilance stanja MFI iz Uredbe ECB/2001/13, kreditne institucije, ki so obvezniki za obvezne rezerve, lahko alternativno sporočajo podatke, potrebne za izračun osnove za rezerve, razen tistih o prenosljivih instrumentih, v skladu s Tabelo 1a, če to ne vpliva na postavke v krepkem tisku iz Tabele 1.

Priloga II k Uredbi ECB/2001/13 vsebuje posebne in prehodne določbe in določbe o združitvah, ki zadevajo kreditne institucije v zvezi z uporabo sistema obveznih rezerv.

Priloga II k Uredbi ECB/2001/13 vključuje predvsem shemo poročanja za kreditne institucije

»v repu«. Kreditne institucije »v repu« morajo obvezno pošiljati vsaj četrletne podatke, ki so potrebni za izračun osnove za rezerve v skladu s Tabelo 1a. Te institucije zagotavljajo, da se poročanje v skladu s Tabelo 1a v celoti ujema z opredelitvami in klasifikacijami, uporabljenimi v Tabeli 1. Podatki o osnovi za rezerve institucij v repu za tri obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv temeljijo na podatkih ob koncu četrletja, ki jih zberejo nacionalne centralne banke.

Priloga vsebuje tudi določbe o poročanju na konsolidirani osnovi. Po prejemu dovoljenja ECB lahko kreditne institucije, ki so obvezniki za obvezne rezerve, pripravijo konsolidirana poročila za statistične namene za skupino kreditnih institucij, ki so obvezniki za obvezne rezerve znotraj enotnega nacionalnega območja, če so se vse zadevne institucije odpovedale uveljavljanju kakršne koli pavšalne olajšave za obvezne rezerve. Pavšalna olajšava se še naprej lahko uveljavlja za skupino kot celoto. Vse zadevne institucije se ločeno uvrstijo na seznam monetarnih finančnih institucij, ki ga sestavlja ECB.

Priloga vsebuje tudi določbe, ki se uporabljajo v primeru združitve, ki vključuje kreditne institucije. Izrazi „združitev“, „prevzete institucije“ in „prevzemna institucija“ imajo takšen pomen, kot je opredeljen v Uredbi (ES) št. 1745/2003 Evropske centralne banke z dne 12. septembra 2003 o uporabi obveznih rezerv (ECB/2003/9). Za obdobje izpolnjevanja, v katerem nastopi združitev, se obvezne rezerve prevzemne institucije izračunajo in morajo biti izpolnjene, kot določa člen 13 omenjene uredbe. Za sledeča obdobja izpolnjevanja obveznih rezerv se obvezne rezerve prevzemne institucije izračunajo na podlagi osnove za rezerve in statističnih podatkov v skladu s posebnimi pravili (glej tabelo v dodatku k prilogi II k Uredbi ECB/2001/13), če se uporabljajo. Sicer se uporabljajo običajna pravila za poročanje statističnih podatkov in izračun obveznih rezerv, kot je določeno v členu 3 Uredbe ECB/2003/9. Zadevna NCB lahko tudi dovoli prevzemni instituciji, da izpolni svojo obveznost poročanja statističnih podatkov na podlagi začasnih postopkov. To odstopanje od običajnih postopkov poročanja

mora biti omejeno na najkrajši možni čas in v nobenem primeru ne sme trajati dlje kot šest mesecev po uveljavitvi združitve. To odstopanje ne posega v obveznost prevzemne institucije do izpolnjevanja svoje obveznosti poročanja v skladu z Uredbo ECB/2001/13, in, če se uporablja, svoje obveznosti, da prevzame obveznosti poročanja prevzetih institucij. Prevzemna institucija je dolžna obvestiti zadevno NCB, ko namera za združitev postane javna in pravočasno, preden združitev stopi v veljavo, o vseh postopkih, ki jih namerava izvesti, zato da bo izpolnila svoje obveznosti do poročanja statističnih podatkov, potrebnih za določitev obveznih rezerv.

vse ukrepe, za katere menijo, da so potrebni za zbiranje statističnih podatkov, potrebnih za izpolnitev zahtev ECB za statistično poročanje in za pravočasno pripravo na statističnem področju, da bi tako postale sodelujoče države članice. Ta obveznost je jasno določena v členu 4 in uvodni izjavi št. 17 Uredbe Sveta (ES) št. 2533/98. Zaradi preglednosti opozarjajo na to posebno obveznost uvodne izjave Uredbe ECB/2001/13.

## 6. PREVERJANJE IN PRISILNO ZBIranJE PODATKOV

Sama ECB in nacionalne centralne banke običajno izvajajo svoje pooblastilo, da preverjajo in prisilno zbirajo statistične podatke, kadarkoli niso izpolnjene najnižje zahteve glede pošiljanja, točnosti, konceptualne skladnosti in popravkov. Ti najnižji standardi so določeni v prilogi IV k Uredbi ECB/2001/13.

## 7. NESODELUJOČE DRŽAVE ČLANICE

Ker uredba iz člena 34.1 Statuta ESCB ne podeljuje nobenih pravic in ne nalaga nobenih obveznosti državam članicam z odstopanjem (člen 43.1 Statuta ESCB) in Danski (člen 2 Protokola o nekaterih določbah, ki veljajo za Dansko) in se ne uporablja za Združeno kraljestvo (člen 8 Protokola o nekaterih določbah, ki veljajo za Združeno kraljestvo Velika Britanija in Severna Irska), se Uredba ECB/2001/13 uporablja samo v sodelujočih državah članicah.

Vendar se člen 5 Statuta ESCB glede pooblastil ECB in nacionalnih centralnih bank na področju statistike in Uredba Sveta (ES) št. 2533/98 uporabljata v vseh državah članicah. Iz tega skupaj s členom 10 (prejšnji člen 5) Pogodbe izhaja obveznost nesodelujočih držav članic, da na nacionalni ravni oblikujejo in izvajajo

**TABELA I Podatki, ki se zahtevajo mesečno**

Celice s tankim robom poročajo le kreditne institucije, ki so obveznice sistema obveznih rezerv.

BILANCA STANJA POSTAVKE	A. Domače								
	MFI <sup>3)</sup>		Institucije, ki niso MFI			Drugi rezidenčni sektorji			
	Od katerih kreditne institucije, ki morajo izpolnjevati obvezne rezerve, ECB in NCB	Centralna država	Širše opredeljena država		Skupaj	Drugi finančni posredniki + izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.123+S.124)	Zavarovalne družbe in pokojninski skladi (S.125)	Nefinančne družbe (S.11)	Gospodinjstva + neprofitni izvajalci storitev gospodinjstvom (S.14+S.15)
			Ostala država						
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)	
<b>OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV</b>									
<b>8 Gotovina v obtoku</b>									
<b>9 Vloge</b>	*	*	*						
do 1 leta									
nad 1 letom									
<b>9e Euro</b>	*	*							
<b>9.1e Čez noč</b>				*	*				
<b>9.2e Z dogovorjeno zapadlostjo</b>									
do 1 leta				*	*				
nad 1 letom in do 2 let				*	*				
nad 2 leti <sup>1)</sup>	*	*	*	*	*				
<b>9.3e Na odpoklic z odpovednim rokom</b>									
do 3 mesecev <sup>2)</sup>				*	*				
nad 3 meseci				*	*				
od katerih nad 2 leti <sup>4)</sup>	*	*	*	*	*				
<b>9.4e Repo posli</b>	*	*	*	*	*				
<b>9x Tuje valute</b>									
<b>9.1x Čez noč</b>				*	*				
<b>9.2x Z dogovorjeno zapadlostjo</b>									
do 1 leta				*	*				
nad 1 letom in do 2 let				*	*				
nad 2 leti <sup>1)</sup>	*	*	*	*	*				
<b>9.3x Na odpoklic z odpovednim rokom</b>									
do 3 mesecev <sup>2)</sup>				*	*				
nad 3 meseci				*	*				
od katerih nad 2 leti <sup>4)</sup>	*	*	*	*	*				
<b>9.4x Repo posli</b>	*	*	*	*	*				
<b>10 Delnice/točke skladov denarnega trga</b>									
<b>11 Izdani dolžniški vrednostni papirji</b>									
<b>11e Euro</b>									
do 1 leta									
nad 1 letom in do 2 let									
nad 2 leti									
<b>11x Tuje valute</b>									
do 1 leta									
nad 1 letom in do 2 let									
nad 2 leti									
<b>12 Kapital in rezerve</b>									
<b>13 Ostala pasiva</b>									

1) Vključno z administrativno reguliranimi vlogami.

2) Vključno z neprenosljivimi vpoglednimi vlogami.



TABELA I Podatki, ki se zahtevajo mesečno (nadaljevanje)

BILANCA STANJA POSTAVKE	A. Domače									
	MFI	Institucije, ki niso MFI								
		Širše opredeljena država	Drugi rezidenčni sektorji						Gospodinjstva + neprofitni izvajalci storitev gospodinjstvom (S.14+S.15)	
			Skupaj	Drugi finančni posredniki + izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti (S.123+S.124)	Zavarovalne družbe in pokojsninski skladi (S.125)	Nefinančne družbe (S.11)	Potrošniški krediti	Stanovanjska posojila	Drugo (rezidual)	
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)		
<b>SREDSTVA</b>										
<b>1 Blagajna</b>										
1e od tega: euro										
<b>2 Posojila</b>										
do 1 leta										
nad 1 letom in do 5 let										
nad 5 let										
2e od tega: v eurih										
<b>3 Vrednostni papirji razen delnic</b>										
3e Euro										
do 1 leta										
nad 1 letom in do 2 let										
nad 2 leti										
3x Tuje valute										
do 1 leta										
nad 1 letom in do 2 let										
nad 2 leti										
<b>4 Delnice/točke skladov denarnega trga</b>										
<b>5 Delnice in drug lastniški kapital</b>										
<b>6 Osnovna sredstva</b>										
<b>7 Ostala aktiva</b>										



Tabela 1a Podatki za poenostavljeno poročanje o obveznih rezervah

	Osnova za (obvezne) rezerve (brez prenosljivih instrumentov), izračunana kot vsota naslednjih stolpcev v Tabeli 1 (obveznosti do virov sredstev): (a)-(b)+(c)+(d)+(e)+(j)-(k)+(l)+(m)+(n)+(s)
<b>OBVEZNOSTI IZ NASLOVA VLOG</b> (združeno euro in tuje valute)	
<b>9 SKUPAJ VLOGE</b>	
9.1e + 9.1x	
9.2e + 9.2x	
9.3e + 9.3x	
9.4e + 9.4x	
<b>od katerih:</b>	
9.2e + 9.2x z dogovorjeno zapadlostjo nad dve leti	
<b>od katerih:</b>	
9.3e + 9.3x na odpoklic z odpovednim rokom nad dve leti	Prostovoljno poročanje
<b>od katerih:</b>	
9.4e + 9.4x repo posli	
	Nezapadli posli, stolpec (t) v Tabeli 1 (obveznosti)
<b>PRENOSLJIVI INSTRUMENTI</b> (združeno euro in tuje valute)	
<b>11 IZDANI DOLŽNIŠKI VREDNOSTNI PAPIRJI</b>	
11e + 11x z originalno zapadlostjo do dveh let	
<b>11 IZDANI DOLŽNIŠKI VREDNOSTNI PAPIRJI</b>	
11e + 11x z originalno zapadlostjo nad dve leti	



## PRILOGA 5

### SPLETNE STRANI EUROSISTEMA

#### PRILOGA 5

#### Spletne strani Eurosistema

Centralna banka	Spletna stran
Evropska centralna banka	<a href="http://www.ecb.europa.eu">www.ecb.europa.eu</a>
Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique	<a href="http://www.nbb.be">www.nbb.be</a> ali <a href="http://www.bnb.be">www.bnb.be</a>
Deutsche Bundesbank	<a href="http://www.bundesbank.de">www.bundesbank.de</a>
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	<a href="http://www.centralbank.ie">www.centralbank.ie</a>
Bank of Greece	<a href="http://www.bankofgreece.gr">www.bankofgreece.gr</a>
Banco de España	<a href="http://www.bde.es">www.bde.es</a>
Banque de France	<a href="http://www.banque-france.fr">www.banque-france.fr</a>
Banca d'Italia	<a href="http://www.bancaditalia.it">www.bancaditalia.it</a>
Central Bank of Cyprus	<a href="http://www.centralbank.gov.cy">www.centralbank.gov.cy</a>
Banque centrale du Luxembourg	<a href="http://www.bcl.lu">www.bcl.lu</a>
Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta	<a href="http://www.centralbankmalta.org">www.centralbankmalta.org</a>
De Nederlandsche Bank	<a href="http://www.dnb.nl">www.dnb.nl</a>
Oesterreichische Nationalbank	<a href="http://www.oenb.at">www.oenb.at</a>
Banco de Portugal	<a href="http://www.bportugal.pt">www.bportugal.pt</a>
Banka Slovenije	<a href="http://www.bsi.si">www.bsi.si</a>
Suomen Pankki – Finlands Bank	<a href="http://www.bof.fi">www.bof.fi</a>

## PRILOGA 6

# POSTOPKI IN SANKCIJE, KI SE UPORABLJAJO OB NEIZPOLNJEVANJU OBVEZNOSTI NASPROTNE STRANKE

### I. DENARNE KAZNI

Če nasprotna stranka krši avkcijska pravila<sup>1</sup>, pravila dvostranskih transakcij<sup>2</sup>, pravila o uporabi finančnega premoženja za zavarovanje terjatev<sup>3</sup> ali postopke ob koncu dneva in pogoje dostopa do odprte ponudbe mejnega posojila<sup>4</sup>, Eurosistem naloži naslednje denarne kazni.

- (a) Za prvo in drugo kršitev pravil, ki se nanašata na avkcije, dvostranske transakcije in uporabo finančnega premoženja za zavarovanje terjatev in ki nastaneta v roku 12-mesečnega obdobja, se naloži denarna kazen. Denarne kazni, ki se lahko naložijo, se izračunajo po obrestni meri odprte ponudbe mejnega posojila, povečani za 2,5 odstotne točke.

Za kršitve pravil, povezanih z avkcijami in dvostranskimi transakcijami, se denarne kazni izračunajo na podlagi zneska zavarovanja ali zneska denarnih sredstev, ki ga nasprotna stranka ni mogla poravnati, pomnoženo s koeficientom 7/360.

Za kršitve pravil, povezanih z uporabo finančnega premoženja za zavarovanje terjatev, se denarne kazni izračunajo na podlagi vrednosti neprimerne finančnega premoženja za zavarovanje terjatev (ali finančnega premoženja, ki ga nasprotna stranka ne sme uporabljati), ki ga: (i) je nasprotna stranka izročila nacionalni centralni banki ali ECB ali (ii) nasprotna stranka ni umaknila po več kot 20 delovnih dneh po trenutku, ko je primerno finančno premoženje za zavarovanje terjatev postalo neprimerno ali ga nasprotna stranka ne sme več uporabljati, pomnoženo s koeficientom 1/360.

- (b) Ob prvi kršitvi pravil za postopke ob koncu dneva ali za dostop do odprte ponudbe mejnega posojila se denarne kazni, ki se jih lahko uporabi, izračunajo po obrestni meri odprte ponudbe mejnega posojila, povečani za 5 odstotnih točk. Ob ponovljenih kršitvah se zamudna obrestna mera poveča za nadaljnje 2,5 odstotne točke za vsako ponovno kršitev, ki nastane v 12-mesečnem

obdobju, računano na podlagi zneska nedovoljenega dostopa do odprte ponudbe mejnega posojila.

### 2. NEDENARNE KAZNI

Eurosistem izreče nasprotni stranki prepoved dostopa zaradi kršitve pravil, ki so povezana z avkcijami in dvostranskimi transakcijami, ter pravil za finančno premoženje za zavarovanje terjatev, kot je določeno spodaj.

#### 2.1 PREPOVED DOSTOPA PO KRŠITVAH PRAVIL, KI SO POVEZANA Z AVKCIJAMI IN DVOSTRANSKIMI TRANSAKCIJAMI

Če pride do tretje kršitve enake vrste v roku 12 mesecev, Eurosistem izreče prepoved udeležbe nasprotnih strank v naslednji(h) operaciji(ah) odprtega trga enakega tipa in opravljenih po enakih postopkih. Prepoved dostopa velja v določenem obdobju, poleg tega so izračunane tudi denarne kazni v skladu s pravili, opisanimi v točki 1. Prepoved dostopa se izreče v skladu z naslednjo lestvico:

- (a) če znesek neizročene zavarovanja ali denarnih sredstev znaša do 40% skupnega zavarovanja ali denarnih sredstev, ki naj bi se izročila ob tretji kršitvi, se izreče enomesečna prepoved dostopa;
- (b) če znesek neizročene zavarovanja ali denarnih sredstev znaša med 40% in 80% skupnega zavarovanja ali denarnih sredstev,

1 To velja, če nasprotna stranka ni sposobna zagotoviti zadostnega zneska primerne finančnega premoženja za poravnavo zneska, ki ji je bil dodeljen pri operaciji povečanja likvidnosti, ali če ni sposobna zagotoviti zadostnih denarnih sredstev za poravnavo zneska, ki ji je bil dodeljen pri operaciji umika likvidnosti.

2 To velja, če nasprotna stranka ni sposobna izročiti zadostnega zneska primerne finančnega premoženja za zavarovanje terjatev ali če ni sposobna izročiti zadostnega denarnega zneska za poravnavo zneska, dogovorjenega v dvostranskih transakcijah.

3 To velja, če nasprotna stranka uporablja finančno premoženje, ki je neprimerno ali je postalo neprimerno (ali ki ga ne sme uporabiti) za zavarovanje terjatev posojila.

4 To velja, če ima nasprotna stranka negativno stanje na poravnalnem računu ob koncu dneva in ne izpolnjuje pogojev za dostop do odprte ponudbe mejnega posojila.

ki naj bi se izročila ob tretji kršitvi, se izreče 2-mesečna prepoved dostopa; in

- (c) če znesek neizročenega zavarovanja ali denarnih sredstev znaša med 80% in 100% skupnega zavarovanja ali denarnih sredstev, ki naj bi se izročila ob tretji kršitvi, se izreče 3-mesečna prepoved dostopa.

Te denarne kazni in ukrepi prepovedi ne glede na točko 2.3 spodaj veljajo tudi za katero koli naslednjo kršitev v vsakem 12-mesečnem obdobju.

## 2.2 PREPOVED DOSTOPA PO KRŠITVI PRAVIL O FINANČNEM PREMOŽENJU ZA ZAVAROVANJE TERJATEV

Če v 12-mesečnem obdobju nastane tretja kršitev, Eurosistem nasprotni stranki poleg denarne kazni, izračunane v skladu s točko 1 zgoraj, prepove tudi dostop do nadaljnjih operacij na odprtem trgu.

Te denarne kazni in ukrepi prepovedi ne glede na točko 2.3 spodaj veljajo tudi za katero koli naslednjo kršitev v vsakem 12-mesečnem obdobju.

## 2.3 PREPOVED DOSTOPA DO VSEH PRIHODNJIH OPERACIJ DENARNE POLITIKE ZA DOLOČENO OBDOBJE V IZJEMNIH PRIMERIH

V izjemnih primerih, če je to potrebno zaradi resnosti kršitve (kršitev), in zlasti ob upoštevanju zadevnih zneskov, pogostosti ali časa trajanja kršitev, se lahko upošteva možnost, da se poleg denarne kazni, izračunane v skladu s točko 1 zgoraj, nasprotni stranki prepove dostop do vseh prihodnjih operacij denarne politike za obdobje treh mesecev.

## 2.4 INSTITUCIJE, KI SE NAHAJAJO V DRUGIH DRŽAVAH ČLANICAH

Eurosistem lahko tudi odloči, ali naj bi predlagani ukrepi prepovedi dostopa, izrečeni nasprotni stranki, veljali tudi za podružnice te iste institucije, ki se nahajajo v drugih državah članicah.

## PRILOGA 7

# VZPOSTAVITEV VELJAVNEGA ZAVAROVANJA Z BANČNIM POSOJILOM

Za vzpostavitev veljavnega zavarovanja z bančnim posojilom ter hitro realizacijo bančnega posojila v primeru neplačila nasprotne stranke je treba izpolniti naslednje dodatne pravne zahteve.

- *Preveritev obstoja bančnega posojila:* nacionalne centralne banke bodo izvedle vsaj naslednje ukrepe, da bi preverile, ali bančno posojilo, ki je bilo Eurosistemu predloženo kot zavarovanje, obstaja: (i) najmanj četrletna lastna potrditev (samocertifikacija) in zaveza nasprotne stranke do nacionalne centralne banke v zvezi z obstojem bančnega posojila, ki je bilo predloženo kot zavarovanje, kar je mogoče nadomestiti z navzkrižnim preverjanjem informacij v centralnem registru posojil, kjer ta obstaja; (ii) enkratna preveritev postopkov, ki jih nasprotna stranka uporablja za predložitev podatkov o obstoju bančnega posojila Eurosistemu. Preveritev opravijo nacionalne centralne banke, nadzorniki ali zunanji revizorji; (iii) naključni pregled kakovosti in točnosti lastne potrditve, ki ga opravijo nacionalne centralne banke, zadevni register posojil, nadzorniki ali zunanji revizorji.

Četrletna lastna potrditev in zaveza iz točke (i) zgoraj vključuje zahtevo, da nasprotne stranke Eurosistema v pisni obliki opravijo naslednje:

- potrdijo in jamčijo skladnost bančnih posojil, predloženih nacionalni centralni banki, z merili primernosti, ki jih uporablja Eurosistem;
- potrdijo in jamčijo, da nobeno bančno posojilo, ki je predloženo kot finančno premoženje za zavarovanje terjatev, ni hkrati uporabljeno kot zavarovanje v korist tretje osebe, ter se zavežejo, da nasprotna stranka ne bo uporabila bančnega posojila kot zavarovanje v korist tretje osebe;
- potrdijo in jamčijo, da bodo ustrezno nacionalno centralno banko nemudoma oziroma najkasneje do zaključka naslednjega delovnega dne obvestile o vsakršnem

dogodku, ki pomembno vpliva na dejansko pogodbeno razmerje med nasprotno stranko in zadevno nacionalno centralno banko, kar vključuje zlasti predčasna, delna ali celotna izplačila, znižanje bonitetne ocene in bistvene spremembe v pogojih bančnega posojila.

Za izvedbo pregledov, opredeljenih v točkah (ii) in (iii) zgoraj (enkratna preveritev in naključni pregledi), morajo biti nadzorniki ali zlasti nacionalne centralne banke ali zunanji revizorji pooblaščen, da takšen pregled opravijo, po potrebi pogodbeno ali v skladu z ustreznimi nacionalnimi zahtevami.

- *Obvestilo dolžniku o mobilizaciji bančnega posojila ali o registraciji takšne mobilizacije:* v zvezi z obvestilom dolžniku o mobilizaciji bančnega posojila za zavarovanje in ob upoštevanju posebnih značilnosti posameznih nacionalnih zakonodaj veljajo tudi naslednje zahteve:

- a) v tistih državah članicah, kjer je obvestilo dolžniku o mobilizaciji bančnega posojila za zavarovanje po nacionalni zakonodaji predpogoj za veljavno mobilizacijo, kot je opredeljena v ustrezni nacionalni dokumentaciji, je predhodno obvestilo dolžniku pravna zahteva za primernost bančnega posojila. Predhodno obvestilo dolžniku za namene primernosti pomeni, da mora nasprotna stranka ali nacionalna centralna banka (kot je opredeljeno v ustrezni nacionalni dokumentaciji) dolžnika vnaprej ali ob dejanski mobilizaciji bančnega posojila za zavarovanje obvestiti, da bo nasprotna stranka bančno posojilo mobilizirala za zavarovanje v korist nacionalne centralne banke;
- b) v tistih državah članicah, kjer je javna registracija mobilizacije bančnega posojila za zavarovanje predpogoj za veljavno mobilizacijo oziroma v nekaterih primerih za prioriteto bančnega posojila po nacionalni zakonodaji, kot je določeno v ustrezni nacionalni dokumentaciji, je

takšna registracija potrebna vnaprej ali ob dejanski mobilizaciji za zavarovanje;

- c) v državah članicah, kjer predhodno obvestilo dolžniku ali javna registracija mobilizacije bančnega posojila za zavarovanje ni potrebna v skladu s točkama a) in b) zgoraj, kot je določeno v ustrezni nacionalni dokumentaciji, je potrebno naknadno obvestilo dolžniku. Naknadno obvestilo dolžniku pomeni, da mora nasprotna stranka ali nacionalna centralna banka (kot je določeno v nacionalni dokumentaciji) dolžnika takoj po kreditnem dogodku obvestiti, da je nasprotna stranka bančno posojilo mobilizirala za zavarovanje v korist nacionalni centralni banki. „Kreditni dogodek“ pomeni neplačilo ali podoben dogodek, kot je podrobneje opredeljeno v ustrezni nacionalni dokumentaciji.

Obvestilo dolžniku ni zahtevano v primerih, ko so bančna posojila instrumenti na prinosnika, za katere ustreza nacionalna zakonodaja ne zahteva obvestila. V teh primerih velja zahteva, da se te instrumente na prinosnika fizično prenese v ustrezno nacionalno centralno banko pred dejansko mobilizacijo za zavarovanje ali ob dejanski mobilizaciji za zavarovanje.

To so minimalne zahteve. Nacionalne centralne banke lahko sklenejo, da bodo predhodno obvestilo ali registracijo zahtevale tudi v primerih, ki niso navedeni zgoraj, kot je določeno v ustrezni nacionalni dokumentaciji.

- *Odsotnost omejitev, povezanih z bančno tajnostjo in zaupnostjo:* nasprotna stranka ni dolžna pridobiti soglasja dolžnika za razkritje informacij o bančnem posojilu in dolžniku, ki jih Eurosistem zahteva, da bi zagotovil vzpostavitev veljavnega zavarovanja z bančnim posojilom in hitro realizacijo bančnega posojila v primeru neplačila nasprotne stranke. Nasprotna stranka in dolžnik se pogodbeno dogovorita,

da dolžnik brezpogojno soglaša z razkritjem takšnih podatkov o bančnem posojilu in dolžniku Eurosistemu. To določilo ni potrebno, če v nacionalni zakonodaji ne obstajajo pravila, ki omejujejo posredovanje takšnih podatkov, kot je določeno v ustrezni nacionalni dokumentaciji.

- *Odsotnost omejitev glede mobilizacije posojila:* nasprotne stranke morajo zagotoviti, da so bančna posojila v celoti prenosljiva in jih je mogoče brez omejitev mobilizirati kot zavarovanje v korist Eurosistema. V posojilni ali drugih pogodbenih ureditvah med nasprotno stranko in dolžnikom ne sme biti omejevalnih določil glede mobilizacije, razen če nacionalna zakonodaja izrecno določa privilegirani položaj Eurosistema glede mobilizacije zavarovanja, ne glede na kasnejše pogodbene omejitve.
- *Odsotnost omejitev glede realizacije bančnega posojila:* posojilna pogodba ali druge pogodbene ureditve med nasprotno stranko in dolžnikom ne smejo vsebovati nikakršnih omejitev glede realizacije bančnega posojila, ki se uporablja za zavarovanje, vključno z zahtevami glede oblike ali časa ter drugimi zahtevami glede realizacije.



